

Mayıs 2014 Sayı: 51

TÜRKİYE
MADENCİLER
DERNEĞİ

SEKTÖRDEN HABERLER

BÜLTENİ

BAŞIMIZ SAĞOLSUN

Eczacıbaşı
Esan

DOĞADAKİ
DETAYLAR

www.esan.com.tr

- Feldspat
- Kuvars
- Süzölmüş Kil
  - Ukrayna Kili
  - Kaolen
- Bentonit
- Halloisit
- Talk

MERKEZ
Esan Eczacıbaşı
Endüstriyel Hammaddeler Sanayi ve Ticaret A.Ş.
İstanbul Deri Organize Sanayi Bölgesi,
1. Yol, G-5 Parsel, Tuzla 34956
İstanbul - TURKEY
Tel : +90 (216) 581 64 00
Fax : +90 (216) 581 64 99
esan.sales@eczacibasi.com.tr

ESAN ITALIA MINERALS SRL
Via Regina Pacis 42,
41049 Sassuolo (MO) ITALY
Tel : +39 (536) 81 33 05
Fax : +39 (536) 80 41 38
info@esanitalia.it

ESAN UKRAINE
Эсан Эджзаджибаши
Индустриал Минералз Компани
Представительство - Украина
ул.Новокопстантиновская 13/10
офис № 207 04080 Украина, Киев
тел. : +38 (044) 205 56 44
факс : +38 (044) 205 56 43
esan.ukraine@eczacibasi.com.tr

Çayeli Bakır
İşletmeleri A.Ş.

EMNİYET BİZİM İÇİN BİR YAŞAM BİÇİMİ

Çalışanlarımızın mutluluğunu gözlerinden okumak mümkün. Çünkü Çayeli Bakır İşletmeleri'nde iş emniyeti kurallarına uluslararası standartlarda uyuluyor ve bu konuda asla taviz verilmiyor.

FIRST QUANTUM
MINERALS LTD.

Çayeli Bakır İşletmeleri, First Quantum Minerals firmasının bir iştirakidir.

Madenli Beldesi, 53200 Madenli, Çayeli/RİZE Tel: +90 (464) 544 64 30 Faks: +90 (464) 544 15 44

Türkiye Madenciler Derneği

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ; MADENCİLİK SEKTÖRÜ BAŞKANLAR KONSEYİ BİRLİĞİ VE EUROMINES (AVRUPA MADEN ENDÜSTRİLERİ BİRLİĞİ) ÜYESİDİR.

İçindekiler

10

48

106

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ SEKTÖRDEN HABERLER BÜLTENİ

TMD ADINA SAHİBİ ve SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Mustafa SÖNMEZ

YAYIN KURULU
H. Can ÇOKER
Melih TURHAN
M. Mete YEŞİL

EDİTÖR
Evren MECİT ALTIN

YAYIN TÜRÜ
Yerel Süreli Yayın

YÖNETİM YERİ
İstiklal Cad. Tunca Apt. No: 233 - 1 / 1
Beyoğlu - İSTANBUL
Tel: 0212 245 15 03 Fax: 0212 293 83 55
info@turkiyemadencilerderneği.org.tr
www.tmd.org.tr

Kasım 1992'den beri yayımlanan Sektörden Haberler Bülteni'nin tirajı 3000 adet olup, Madencilik Sektörü ile ilgili firmalara, Bakanlıklara, TBMM üyelerine, ilgili kamu kuruluşlarına, üniversitelere, dernek ve vakıflara gönderilmektedir. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir. İmzalı yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Derneği ve bülteni sorumlu kılmaz.

YAYINA HAZIRLAYAN VE BASKI HİZMETLERİ
Şan Ofset Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti
Hamidiye Mah. Anadolu Cad. No: 50
Kağıthane - İSTANBUL
Tel : 0212 289 24 24
Fax : 0212 289 07 87
info@sanofset.com
www.sanofset.com

BAŞIMIZ SAĞOLSUN

03

OLAĞAN GENEL KURULU

04

DEĞERLENDİRME

08

Türkiye'nin Maden İhracatı ve Düşündürdükleri

AVRASYA MENA TOPLANTISI

10

3. Avrasya Mena Madencilik Zirvesi İstanbul'da Yapıldı

ÜYELERİMİZDEN HABERLER

32

- Sabancı Altın Yaka Ödülleri'nde Akçansa'ya 3 ödül birden!
- Koza Altın İngiltere'ye Gidiyor
- Çayeli Bakır İşletmeleri Avrasya Madencilik Zirvesi'nde Tecrübelerini Sektörle Paylaştı
- 1 Yıl İşgücü Kaybı Olmadan Çalıştık!

TÜRKİYE'DEN MADENCİLİK HABERLERİ

38

- Hedef Dünya Madenciliği MARBLE 20'nci Gurur Yılında da Başarısını Perçinledi
- Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mevlüt Kaya Oldu
- İstanbul Maden İhracatçıları Birliği Genel Kurulu Yapıldı
- 3. Doğaltaş Tasarım Yarışması Ödüllerine Dağıtıldı
- Maden Mühendisleri Odasının Teşekkür Ziyareti

RÖPORTAJ

48

Camiş Madencilik Yeni Yatırımlarıyla Cam Dışındaki Sektörlere de Hammadde Sağlamayı Hedefliyor

MİNERAL VE METALLERİN GÜNLÜK KULLANIMI

58

MADENCİLİK VE ÇEVRE

60

IX. Çevre Kurul Toplantısı

MADENCİLİK VE HUKUK

62

- Yeni Orman Yönetmeliği Hakkında Bazı Düşünceler
- Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat: NİJERYA

UYGULAYICININ GÖRÜŞLERİ

84

Maden Ruhsatı Elde Tutma Gider ve Maliyeti

MAKALE

66

Madencilik ve Sürdürülebilir Kalkınma

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ

94

Madenlerde Sağlık ve Güvenlik Dokümanı-II Mevzuat Gereği Yapılması Gereken İş ve İşlemler

DÜNYA'DAN MADENCİLİK HABERLERİ

100

- Kolombiya: Kaçak Madende Göçük, 30 İşçi Mahsur
- Kırgız hükümeti Centerra Gold ile Görüşüyor
- 1 Trilyon Doların Üzerinde İşlenmemiş Doğal Kaynak
- Türk Doğaltaş Sektöründe Çin'e Büyük Çıkarma
- Okyanus Dibinde Maden Ocağına Yeşil Işık

ANILARLA MADENCİLİK

106

Güney Afrika Anıları

DUYURULAR

116

BAŞIMIZ SAĞOLSUN

Soma'da yaşanan ve ülkemizi yasa boğan elim kaza nedeniyle sektör mensupları olarak derin üzüntü içindeyiz.

Kazada hayatını kaybeden madenci kardeşlerimize Allah'tan rahmet, acılı ailelerine, değerli mesai arkadaşlarına ve Ülkemize başsağlığı ve sabırlar diliyoruz.

Bu tür olayların bir daha meydana gelmemesi ve yaşananlardan ders çıkartılması için başta Devlet ve sektör bileşenleri olmak üzere tüm topluma önemli görev ve sorumluluklar düşmektedir.

Hayatları pahasına ve kahramanca gece gündüz demeden çalışan tüm kurtarma ekiplerine içten minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz.

Çok zor koşullarda ve yer altının derinliklerinde çalışarak yeryüzündeki yaşamları aydınlatan, yiğit ve onurlu şehitlerimizin anıları önünde saygıyla eğiliyoruz.

Rubları şad olsun.

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ

TÜRKİYE MADENCİLER DERNEĞİ OLAĞAN GENEL KURULU

*Türkiye Madenciler Derneği Olağan Genel Kurulu,
17 Mayıs 2014 Cumartesi günü saat 14.00'de Dernek Merkezinde
toplanacaktır. Çoğunluk sağlanamaması durumunda, Olağan Genel Kurulu,
24 Mayıs 2014 Cumartesi günü çoğunluk aranmaksızın, saat 14.00'de
Bayıldım Caddesi No:12 Maçka/İstanbul Hilton Parksa'da yapılacaktır.*

*Türkiye Madenciler Derneği Olağan Genel Kurulu'na katılımızı bekler,
saygılar sunarız.*

Not: Dernekler yasası uyarınca vekâleten oy kullanılmamaktadır.

GÜNDEM

1. Açılış
2. Genel Kurul Divan seçimi ve saygı duruşu.
3. Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu raporlarının okunması ve görüşülmesi.
4. Yönetim Kurulu ve Denetçilerin aklanması.
5. 01.01.2014 ile 30.04.2014 arası geçici bütçenin tasdik ve kabulü.
6. 2014-2015 yıllarına ait muhammen bütçenin tasdik ve kabulü.
7. Tüzük değişikliği önerilerinin görüşülmesi.
8. Yeni Yönetim Kurulu ve Denetçilerin seçilmesi.
9. Dilek ve temenniler.
10. Kapanış

CAMIAMIZIN ACI GÜNÜ Milletimizin Başı Sağolsun...

*Manisa Soma'da yaşanan madencilik kazasında
yaşamını yitiren tüm madencilere Allah'tan rahmet,
ailelerine başsağlığı ve yaralı olanlara
acil şifalar dileriz.*

Cafer KURT

*Kurt Sondaj YoĖnnetim Kurulu Başkanı
Jeoloji Mühendisi*

www.kurtsondajmuhendislik.com

Adres Merkez

Demirkırlar İş Merkezi B Blok No: 82 Değirmendere-Merkez-TRABZON
Tel: +90 462 325 60 94 Faks: +90 462 325 60 89

Adres Şube

Muhsin Yazıcıoğlu Caddesi Akgün Apt. Kat: 3 No: 1/11 Çukurambar-ANKARA
Tel: +90 312 284 47 00 Faks: +90 312 284 42 00
e- mail: info@kurtsondajmuhendislik.com

Türkiye'nin Maden İhracatı ve Düşündürdükleri

Derleyen: - Asım KUTLUATA

Türkiye Madencilik Derneği'nin Periyodik Dergisi "Sektörden Haberler" oldukça iyi hazırlanan, sektörümüzle ilgili sorunları dile getiren, içerik olarak da iyi bulduğum bir yayındır. Başta, Derneğin Başkanını değerli meslektaşım ve arkadaşım Mustafa SÖNMEZ olmak üzere emeği geçenleri kutlamak isterim.

Derginin Mart sayısında; Ülkemizin maden ihracatı ele alınmış "2013 yılında maden ihracatı, 2012 yılının aynı dönemine göre miktarda % 9,18, değerinde ise % 20,67 artışla, 20,4 milyon ton ve 5,04 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Meydana gelen bu artışın en önemli sebebi Çin'in hızlı ekonomik gelişimi nedeniyle hammadde talebinin artarak devam etmesidir." denilmektedir.

Türkiye, 5,04 milyar dolar maden ihracatının; % 35,69'u Çin'e, % 17,51'i ABD'ye, % 14,47'si Irak'a ve sırayla Belçika, İtalya, Suudi Arabistan, Rusya Federasyonu, Bulgaristan, Hindistan ve Hollanda olmak üzere toplam ihracatının % 98'ini bu ülkelere gerçekleştirmiştir.

İhraç edilen cevher ürünlerinde ağırlık, işlenmemiş mermer ve konsantre edilmiş metaliklerdedir. Çin'e ihraç edilen toplam 2,5 milyar doların, 979 milyon doları, doğal taş blok ihracatındandır. İhracatımızın 1.12 milyar doları, ham mermer ve traverten (kabaca yontulmuş blok mal grubu) birinci sırada büyük payı alırken, işlenmiş mermer 761,5 milyon dolarla ikinci sıradadır. İşlenmiş ve blok doğal taş ihracat toplamı 1,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Konsantre ürün olarak bakır cevherleri 508 milyon dolarla üçüncü, krom cevherleri 450 milyon dolarla dördüncü, işlenmiş traverten 261 milyon dolarla beşinci ve çinko cevherleri de 202 milyon dolarla altıncı sırada yer almaktadır.

Bu tablo; ağırlıklı olarak madenlerimizin, az miktarda mermer ve travertenini işleyerek, metalleri de konsantre ederek ihraç ettiğimiz gerçeğini göstermektedir. Osmanlı dönemi dâhil olmak üzere bu "ihraç kalemlerinde" çok fazla bir değişiklik olduğunu maalesef söyleyemeyiz.

Maden ihracatımızda en fazla dikkatimi çeken, düşündürülen; Bulgaristan'a, 2012 yılına göre değerinde % 171,58 artışla, 99,5 milyon dolar olan bakır konsantresi ihracatıdır.

Dergide; "Bunun sebebi bakır cevheri ihracatından kaynaklanmaktadır, bakır izabe tesisleri (konsantre; % 20-25 bakır, % 99 bakıra çıkarma) bulunan Bulgaristan'ın bakır talebinin artması neticesiyle, Türk ihracatçıları daha önce Hindistan'a ve İsveç'e yaptıkları bakır konsantre ihracatının büyük kesiminin Bulgaristan'a yapılmasıdır" denilmektedir. Ülkemizde, bakır konsantrelerini blister bakıra dönüştürecek yeterli tesislerin hala kurulmadığı/ kurulmadığı! Kurulması doğrultusunda da gerekli çalışmaların ve hukuki düzenlemelerin yapılmadığı gerçeğidir.

Türkiye; 5 milyar dolar değerinde, hammadde ve konsantre cevheri ihraç eden ve başta % 60' ı taş kömürü ve demir cevheri olmak üzere 5,5 milyar dolarlık ithalat gerçekleştiren bir ülkedir. Zonguldak Taş kömürü Havzası'nda 1,3 milyar (Görünür+Muhtemel+Mümkün) ton kömür rezervinin 512 milyon tonu görünür rezerv olduğu, ancak yıllardır konuşulmasına, tartışılmasına rağmen

üretimin artırılması yönünde hiçbir ciddi adımın atılmadığını söyleyebiliriz. Türkiye Taş Kömürü (TTK) tarafından yılda yaklaşık 1,5 milyon ton taş kömürü üretilmektedir. Bu üretimin 430 bin tonu yılda yaklaşık 6 milyon ton koklaşabilir kömüre ihtiyacı olan demir çelik sektörüne satılmaktadır

Madenlerimizin üretim politikalarında; ülke sanayiinin ana girdisi prensibi benimsenmelidir. İmalat sektörü ve sanayileşme politikalarında ciddi bir anlayış değişikliğine gidilmediği sürece bu "ithalat- ihracat" rakamları çok fazla değişmeyecek, konjonktürel gelişmelere bağlı olarak, %5-%10'luk artışlarla devam edecektir.

Türkiye; 5 milyar dolar değerinde, hammadde ve konsantre cevheri ihraç eden ve başta % 60'ı taş kömürü ve demir cevheri olmak üzere 5,5 milyar dolarlık ithalat gerçekleştiren bir ülkedir.

Dünya toplam ihracat rakamları yılda ortalama %15-20 oranında artmaktadır. Ancak bu oranın üzerinde bir ihracat rakamını gerçekleştirdiğimizde gelişmiş ülkeler seviyesini yakalayabiliriz.

Osmanlı İmparatorluğu'nun 1800'lerden itibaren gerçekleştirmeye çalıştığı sanayileşme çabaları, Cumhuriyetin ilk yıllarındaki girişimlerin, sonraki dönemlerde geri plana atılması, ülkemizin, günümüzde az gelişmiş ülke kategorisinde (2013 yılı, 167 milyar \$ dolar ihracat) yer almasına neden olmuştur. 2023 yılı hedefi Ülkemizin toplam ihracatının "500 milyar dolar" olarak gerçekleşeceği yetkililer tarafından söylenmektedir. Böyle bir rakama, ancak "katma değeri" yüksek ürünlerin

transformasyon (biçim değişimi, yapısal değişim) 1990'lardan sonra ise inovasyon (yeni ve değişik şeyler yapmak, yenilenme, yeni fikirler geliştirmek ve uygulamak) sürecine geçmiştir ve bugün Hundai, Kia Daewoo, Samsung, LG gibi markalarla dünyaya 10 milyar dolarlık ihracat yapmaktadır. Sadece Samsung firması 2012 yılında 150 milyar dolardan fazla ihracat gerçekleştirmiştir.

Bu gelişimin birçok sebebi vardır. Bu sebeplerden birinci sırada, eğitim ve öğretime verilen önem gelmektedir. İlkokuldan başlayarak öğrencilere, mucitlik anlayışının aşlanması, topyekûn bir AR-GE kavramının benimsenmesi ve uygulamaya konulması, odak sektörler seçilerek stratejik kararlar alınması Güney Kore'nin kalkınmasının temelini teşkil eden ana unsurlar olmuştur. Buna bağlı olarak başta otomotiv ve elektronik sanayii olmak üzere katma değeri yüksek ürünlerin ihracatı sonucu 500 milyar dolar ihracat rakamına ulaşılmıştır.

Türkiye'nin böyle bir hedefe odaklandığını maalesef söyleyemeyiz. Hizmetler sektörü ve başta büyük şehirlere olmak üzere hızlı göçün" sonucu ortaya çıkan "rant" anlayışına bağlı kentsel dönüşüm politikaları sonucu, inşaat sektörü ve yan sektörlerde kısa vadede etkin olan ekonomik dinamikler, uzun vadede ülkemizin, katma değeri yüksek ürün ihraç eden sanayileşmiş ve gelişmiş ülkeler kategorisinde yer alamayacağını ve de almadığını da 1700'lerden günümüze kadarki göstergelerin ışığında görmekteyiz.

Hammadde ihraç ederek değil, kaynakları mamul maddeye dönüştüren tesislerin, fabrikaların kurulması ve madenlerin bu tesislerde ana girdi olarak kullanılması, elde edilecek nihai ürünlerin ve Kore örneğinde olduğu gibi dünyaya pazarlanması Türkiye'yi gelişmiş ülkeler sınıfına sokabilir!!!

üretilmesine yönelik sanayileşme hedefleri ve bu hedeflere ulaşabilmek için başta eğitim olmak üzere top yekûn bir anlayış değişikliği ile mümkün olabilecektir.

1960'larda Güney Kore'nin milli geliri, Türkiye'nin milli gelirinin yarısı kadardır. Bugün ise Türkiye'nin 2 katı milli gelire sahiptir. Güney Kore 1960-1970 yılları arası imitasyon (taklit), 1980'lerde

3. AVRASYA MENA MADENCİLİK ZİRVESİ İSTANBUL'DA YAPILDI

Dünya madencileri “3. AVRASYA MENA MADENCİLİK ZİRVESİ” kapsamında İstanbul’da buluştu. Toplantıda konuşan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Dr. Hasan Murat Mercan, önümüzdeki 4-5 yıl ülkemizde siyasi istikrar iklimi ve dolayısıyla da olumlu bir ekonomik ortam olacağını belirterek, madencilere “Bu ortam da sizlere iyi bir fırsat sunacak” diye seslendi.

Avrasya-Mena Maden Zirveleri'nin mimarı Yaşar Şuşek'in kısa bir süre önce hayata veda etmesi nedeniyle buruk geçen zirvede, madencilik sektörünün, dünya madencilik, yatırım ve finans çevrelerine tanıtımında değerli katkıları olan Şuşek minnetle anıldı.

Türkiye Madenciler Derneği'nin, maden sektörünün finans dünyası ile buluşması amacıyla, EBY International Summit ile ortaklaşa organize ettiği "Avrasya MENA Madencilik Zirvesi"nin bu yıl üçüncüsü gerçekleştirildi.

ulusal ve uluslararası alanda finans piyasalarının gözdesi olan Türkiye madencilik sektörü, İstanbul'daki Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi'nde bulundu. Türkiye Madenciler Derneği'nin, maden sektörünün finans dünyası ile buluşması amacıyla, EBY International Summit ile ortaklaşa organize ettiği "Avrasya MENA Madencilik Zirvesi"nin bu yıl üçüncüsü gerçekleştirildi. 21-22 Nisan 2014 tarihlerinde İstanbul Ataköy Sheraton Otel'de yapılan zirve, madencilik şirketleri ile finans, enerji, teknoloji, lojistik, uluslararası hukuk ve çevre kurumlarını bir araya getirdi.

İki günlük zirvede, sabah saatlerinde paneller, öğleden sonra ise yuvarlak masa toplantıları yapıldı. Geniş bir coğrafyada yeni yatırım, üretim ve pazarlama ihtiyaçlarını sağlamaya yardımcı olacak uygun bir platform olan zirvede, sektörün ihtiyacı olan konulardaki sorunlar konuşuldu, geleceğe yönelik öngörüler paylaşıldı.

Madenlere Kaynak Yaratma, Madencilik ve Finans, Küresel Madencilik Beklentileri ve Gelecek Trendleri, Madencilik ve Menkul Kıymetler Kanunu, Maden Projeleri ve İnşaatları, Proses Teknolojileri ve Ekipmanları, Uygunluk ve Raporlama konularında düzenlenen panellere ABD, İngiltere, Kanada, Avustralya ve Türkiye'den 30'u aşkın üst düzey yönetici konuşmacı olarak katıldı. 180'in üstünde katılımcının yer aldığı toplantıda 85 şirket temsil edildi.

Yaşar Şuşek'e veda...

Bilindiği gibi, Türkiye Madenciler Derneğince düzenlenen, Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi ve Türkiye Madencilik Yatırım ve Finans Zirvesi toplantılarının organizasyonunu yürüten, EBY International Summit kurucusu ve Genel Müdürü Yaşar Şuşek, 13 Mart günü yaşama veda etmişti.

Zirve, Şuşek anısına yapılan saygı duruşu ile başladı. Toplantıda, bir konuşma yapan acılı eş Zeynep Şuşek, "Yaşar'ın vefatından

sonra bu toplantıyı başarıyla tamamlayan Türkiye Madenciler Derneği'ne ve emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum" dedi. Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi Başkanı ve Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Suha Nizamoğlu, sonsuz bir saygı ile andıkları Şuşek'e "gerçekten de Avrasya-MENA toplantıları ile Türk Madencilikine büyük katkı getirmiştir." şeklinde teşekkür ederek, "Çok büyük madenciler, finansmanın çetrefil dünyasında, yollarını bulabilirler. Ancak orta büyüklükte madencilerin, finansörlerle karşılaşma, finansman yolları ve gerekleri ile tanışma, finansman çeşitlerini öğrenme fırsatlarını yakalamaları için bu toplantıların önemi büyüktür. Zamanla göreceğiz ki orta ölçekli madencimiz de, bu ortama, en azından ön fizibilitesi yapılmış yatırım projeleri getirecektir." diye zirvenin önemini vurguladı.

Toplantıda, bir konuşma yapan acılı eş Zeynep Şuşek, "Yaşar'ın vefatından sonra bu toplantıyı başarıyla tamamlayan Türkiye Madenciler Derneği'ne ve emeği geçen herkese çok teşekkür ediyorum" dedi.

Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Suha Nizamoğlu, sonsuz bir saygı ile andıkları Şuşek'e "gerçekten de Avrasya-MENA toplantıları ile Türk Madencilikine büyük katkı getirmiştir." şeklinde teşekkür ederek, "Çok büyük madenciler, finansmanın çetrefil dünyasında, yollarını bulabilirler" dedi.

Zirve Eşbaşkanı Alan M. Clegg, Şuşek'in müthiş bir enerji ve vizyona sahip olduğunu vurgulayarak, "Sektörümüzün elçisiydi. 3 yıla yakın süre kendisiyle çalışma imkânı buldum, bu bir ayrıcalıktı. Aramızdan çok erken ayrıldı. Bize bıraktığı miras ise; 'Hayatınızı yaşayın, ülkenize faydalı olun' mesajı oldu. Bu toplantıyı ona adıyorum. Hatırasını bu etkinlikle sürdürmek önemli." dedi.

MADENCİLİĞİN ÇIKIŞ YILI 2014...

Mustafa SÖNMEZ

TMD Yönetim Kurulu Başkanı

Zirvenin açılış konuşmasını yapan Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Sönmez, “Bu toplantılar sizlerle bu büyüklüğe ulaştı ama asıl mimar Yaşar’dı... Gü-lüşüyle şu an bizi izliyor, ruhu şad olsun” dedi. Geçen seneki zirveler-den ve Londra’daki toplantılardan somut sonuçlar alındığını anlatan Sönmez, “3 firmanın Londra Borsasına açılma süreci, pek çok firmanın da bu yöndeki bağlantıları sürüyor. Biz de dernek olarak bu süreci ya-kından takip ediyoruz. Fakat maden izinleri konusundaki sıkıntılı süreç, duraksama yaratıyor. Bu konuda somut sonuç alınamadı. Sektörün büyümesi için Bakanımız’dan, ma-denciliğin, Başbakanlık Genelgesi dışına çıkarılmasını rica ettik. 2014 yılı umarım madencilikte çıkış yılı olacak. Madenciler bunun için aporta bekliyor” diye konuştu.

TÜRK MADENCİLİĞİ Sınıf atlıyor...

Dr. Hasan Murat MERCAN

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

Diğer açılış konuşmasını yapan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcısı Dr. Hasan Murat Mercan da Londra toplantısında tanıştıkları Yaşar Şuşek’e rahmet, ailesi, dostları ve çalışma arkadaşlarına da sabır diledi. Bu zirvede önemli açıklamalar olaca-

Hasan Murat Mercan, Türkiye madenlerinin şimdiye dek 1000 metreye dek araştırıldığını anımsatarak, “Hedefimiz 2019-2020 yılına dek 5 milyon metrelik sondaj! Tabii bunların bir kısmı doğalgaz ve petrol sondajı, ancak büyük kısmı maden. Türkiye madenciliği sınıf atlıyor, uluslararası arenada yer ediniyor. Sorunlar var ama zorluklarla büyüyen bir sektör daha kalıcı olur.

den çözülebilmesi açısından irade ortaya çıktı. Uzman arkadaşlarla en kısa zamanda Mayıs sonu gibi çalışmaya başlayacağız. Belki yasa belki yönetmelik... Bir mekanizma hayata geçecek umarım. Sorunları birlikte çözeceğiz. Madencilik, katma değeri en yüksek sektör ama çevresel açıdan farklı-çelişik hassasiyetleri barındırıyor. Bu noktada oluşan toplumsal duyarlılıklar da arzu edilen hızda ilerlemeyi engelliyor. Türk madenciliği emekleme aşamasında değilse de Batı’ya oranla daha yeni. Yavaş yavaş uluslararası bir vizyona sahip oluyor, kurumsallaşıyor.”

ğına inandığını söyleyen Mercan, şu görüşleri ifade etti; “2013 yılı kolay geçmedi. Belki sektördeki sorunların hepsini çözemedik ama şunu bilin ki Bakanlığımız, tüm personeli ile birlikte her zaman madencilerin yanın-

da... Çözümler için elimizden geleni yaptık. Kısmi başarılar da elde ettik. Geçtiğimiz günlerde Abant’ta yaptığımız toplantıda bu konuyu çalıştık. Hem yatırımların artması hem de yatırımcıların sorunlarının tek merkez-

Hasan Murat Mercan, Türkiye madenlerinin şimdiye dek 1000 metreye dek araştırıldığını anımsatarak, “Hedefimiz 2019-2020 yılına dek 5 milyon metrelik sondaj! Tabii bunların bir kısmı doğalgaz ve petrol sondajı, ancak büyük kısmı maden. Türkiye madenciliği sınıf atlıyor, uluslararası arenada yer ediniyor. Sorunlar var ama zorluklarla büyüyen bir sektör daha kalıcı olur. Yasadaki yeni düzenlemeler ve Ağustos ayından sonra siyasetteki 2019 yılına dek sürecek istikrar ile önümüzdeki 4-5 yıl madenciliğin hızla büyüyeceği dönem olacak” öngörüsünde bulundu. Türk madenciliğinin yurtdışına açılacağını belirten Mercan, yabancı yatırımcılara da “Bazı zorluklar olsa da Türkiye en heyecan verici maden sanayisine sahip. Batılı yatırımcı için fırsat sunuyor. Çok keşfedilmemiş kaynak var” diye seslendi.

TÜRK MADENLERİNİN Durumu...

Doç.Dr.Suha NİZAMİOĞLU

Zirve Başkanı ve TMD Yönetim Kurulu Üyesi

Zirvede Türkiye madenciliği temalı bir bilgilendirme sunumu yapan Zirve Başkanı ve Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Suha Nizamoğlu, Türkiye'deki madenciliğin tarihini ve mevcut durumu anlattı. Nizamoğlu, şu bilgileri verdi; "Madenciliğin bu topraklarda 9 bin yıllık geçmişi var. Antik çağdan beri var madencilik. Cumhuriyet döneminde arama çalışmaları başladı. Sektör 20 yıl önce yüzde 80 oranında devlet kontrolünde iken, durum şimdi tam

tersi. Dünyada nüfusun artmasına bağlı olarak talep de artıyor. Ama maden kaynakları azalıyor. Daha derine inmek, yeni yerler bulmak gerek." Türkiye'deki madenlerin durumunu rakamlarla anlatan Nizamoğlu, Türkiye'nin güçlü noktaları hakkında da "17 büyük ekonomiden biri. OECD kurucu ülkelerinden ve G-20'nin büyük ülkelerindeniz. Modern, laik bir ülke olarak AB ile müzakerelerini sürdürüyor. Güçlü ve sürdürülebilir büyüme devam ediyor" bilgilerini paylaştı.

TÜRKİYE, ÖZEL SERMAYENİN Radarında...

Avrasya Mena Madencilik Zirvesi'nde ilk gün açılış konuşmalarının ardından panellere geçildi. Madencilğe Kaynak Yaratma (fonlama) konulu ilk panelde, Norecom Ltd. Türkiye Sorumlusu Mehveş Özer, Çayeli Bakır İşletmeleri Genel Müdürü Iain Anderson, Greenstone Capital (İngiltere) Kıdemli Ortağı Mark Sawyer, Canaccord Genuity (İngiltere) Maden Danışmanlığı Başkan Yardımcısı Damien Hackett ve Palaris (İngiltere) Kurumsal Finans Departmanı Genel Müdür Yardımcısı Hubert Williams sunumlar yaptılar. 30 yıllık bir şirket olan Çayeli Bakır hakkında detaylı bilgi veren Iain Anderson, Rize'de, Gürcistan sınırında olduklarını, Rize limanından nakliyat yaptık-

larını anlattı. Anderson, "Yeşillik bir alanda doğal çevreyle uyumlu bir haldeyiz. Nehrin kıyısında kasaba ve köyler var çevremizde. Yakından takip ediyoruz yerli halk tarafından..." dedi. Sunumunda "Özel sermaye kalıcı mı geçici heves mi? Sektörü fonlayabilir mi?" gibi soruları gündeme getiren Mark Sawyer, "Biz 18 yıldır sektördeyiz. Sermaye 1990'lı yıllardan

farklı olarak artık küreselleşti. Ama özel sermaye oynaması gereken rolü oynamıyor. Sektördeki riskler fazla olduğu için. Kamu gibi geleneksel fon kaynakları azaldı, özel sektör önemli hale geldi. Özel sermaye, piyasalar için 'akıllı para' olarak tanımlanıyor pazarda. Türkiye de özel sermayenin radarında." yorumunu yaptı. Damien Hackett, "Finansal piyasalarda son 4-5

Panelde, Norecom Ltd. Türkiye Sorumlusu Mehveş Özer, Çayeli Bakır İşletmeleri Genel Müdürü Iain Anderson, Greenstone Capital (İngiltere) Kıdemli Ortağı Mark Sawyer, Canaccord Genuity (İngiltere) Maden Danışmanlığı Başkan Yardımcısı Damien Hackett ve Palaris (İngiltere) Kurumsal Finans Departmanı Genel Müdür Yardımcısı Hubert Williams sunumlar yaptılar.

yılda ne değişti?" sorusuna şöyle yanıt verdi; "Küresel madencilik sektörüne 4-5 yıl önceki krizin, Çin'deki ekonomik büyümenin sektöre uğraması ve büyük maden şirketlerinin sermayede zarar yazmalarının etkisi oldu. 2008 krizi madenciliği çok etkiledi. Halka arzlar yüzde 30'dan yüzde 0'a indi. Bu arzlar 2009 sonrasında diğer sektörlerde arttı ama bizim sektörde düşük seyretmeye devam etti. Son 5 yılda 5 büyük maden şirketi 50 milyon dolar zarar etti. Madencilik için sermaye mahrumiyeti başladı o dönemde. Kurtarma fonları normal hale geldi."

Sektörde geçmişe göre daha az fon olduğunu ama bunların daha erişilebilir konumda bulunduğuna dikkat çeken Hubert Williams, Türk hükümetinden beklentilerini de "Türkiye finansman açısından iyiye gidiyor. Herkes daha fazla iş yapmak istiyor burda, bu anlamda büyük bir iştah var. Ancak girecek bir piyasa henüz bulunmadı. Umarım sektör daha büyür" sözleriyle aktardı.

MADENCİLER VE FİNANS...

Zirvenin ilk gününde öğleden sonra yapılan Madencilik ve Finans paneline, ING Bank Hollanda Doğal Kaynaklar ve Madencilik Başkan Vekili Andor Lips, EMEA İş Geliştirme (Kanada) Müdürü Graham Dallas, TEB İştirakler Sinerji ve Kamu Bank. Müdürü Arda Akarsu ve İstanbul Altın Rafinerisi Yönetim Kurulu Başkanı Özkan Halaç katıldı. İng Bank'ın madencilik için yerel şubeler ağırlıklı çalıştığını söyleyen Andor Lips, "Biz finansörler, madencilerin hayatını kolaylaştırmak için burdayız. Sunulacak projeler net ve güvenilir olmalı" dedi. Graham Dallas, dünyanın en büyük madencilik pazarına sahip olan Toronto borsası hakkında bilgi verirken, Arda Akarsu da: maden piyasasını özellikle son 3 yıldır yakından takip ettiklerini, üst düzeyde madencilik ve finans hizmeti sunduklarını söyledi.

Andor Lips, "Biz finansörler, madencilerin hayatını kolaylaştırmak için burdayız. Sunulacak projeler net ve güvenilir olmalı..."

İlk günün sonunda yuvarlak masa toplantıları gerçekleştirilirken, özellikle şirketlerin ticari iletişim kurabilmesine olanak sağlayan bu toplantıların çok verimli geçtiği, yapılan gözlemler ve firmalardan alınan geri dönüşler neticesinde ortaya konuldu.

Özkan Halaç da Türkiye'nin altın piyasasında dünyanın önde gelen ülkelerinden biri olduğunu vurgulayarak, "Ülkemizde altın madenciliği gelişmekte... tahmini 5 bin ton altın var. 1995 yılında kurulan İstanbul Altın Rafinerisi'nin amacı da Türkiye'yi altın merkezi yapmak" ifadesini kullandı.

İlk günün sonunda yuvarlak masa toplantıları gerçekleştirilirken, özellikle şirketlerin ticari iletişim kurabilmesine olanak sağlayan bu toplantıların çok verimli geçtiği, yapılan gözlemler ve firmalardan alınan geri dönüşler neticesinde ortaya konuldu. Yuvarlak masa toplantılarının ardından tüm katılımcılara bir gala yemeği düzenlendi.

DÜNYA MADENCİLİĞİNDE YENİ EĞİLİMLER

Maden zirvesinin 2. gününde de paneller yapıldı. Dünyada madencilikte beklentiler, gelecek trendleri, maden güvenliği ve sağlığı mevzuatı konularının ele alındığı ilk oturumda, Invictus Madencilik Türkiye Sorumlusu Tamer Gezbul, Eti Madencilik Strateji Geliştirme Departmanı Başkanı Numan Kalbitemiz Bodur, Ogier Ortağı Marc Yates sunumlar yaptı.

Dr. Zafer Toper'in yönettiği Maden Projeleri ve İnşaatları temalı panelde de, Türkiye Madenciler Derneği Çevre Danışmanı Dr. Caner Zanbak, Pasinex Arama ve Madencilik Genel Müdürü Barış G. Yıldırım ile Palaris Madencilik (Avustralya) İdari Sorumlusu John Pala vardı.

Proses Teknolojileri ve Ekipmanları başlıklı oturumda ise FL Smidth Türkiye Sorumlusu Hatice Geredeli, Alexander Madencilik Teknolojileri (İngiltere) CEO'su Martin Rosser, Sandvik EMENA (Avrupa, Asya, Orta Doğu, Kuzey Afrika) Sorumlusu Stefan Hinterholzer ve Ersencer/Talpa Genel Müdürü Mehmet Erol Sencer konuşmacı olarak yer aldı.

Son olarak Phoenix Madencilik ve Danışmanlık Ltd (İngiltere) Müdürü John Warwick, DMT-İMC Proje Müdürü Yardımcısı ve IMC Satış Koordinatörü Dirk Wagner ve DMT-İMC Jeoloji ve Sondaj Ölçümleri Proje Müdürü Yardımcısı Florian Lowicki'nin Uygunluk ve Raporlama konusunda sunumlar yaptığı zirve, Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Sönmez'in yaptığı kapanış konuşmasının ardından yuvarlak masa toplantıları ve birebir görüşmeler ile sona erdi.

Toplantıda katılımcılara dağıtılan anketlerin değerlendirilmesinde herkesin Zirve'den memnun ayrıldığı ve toplantıların devam etmesini istedikleri sonucu çıktı. Türkiye Madenciler Derneği yurtiçi ve yurtdışındaki etkinliklere devam etmek için çalışmalar yapmaya başladı.

Gowlings Ortakları Charles Bond ile Michael Taylor'ın Madencilik ve Menkul Kıymetler Kanunu konulu sunumları ilgi ile takip edildi.

Invictus Madencilik Türkiye Sorumlusu Tamer Gezbul, Eti Madencilik Strateji Geliştirme Departmanı Başkanı Numan Kalbitemiz Bodur, Ogier Ortağı Marc Yates sunumlar yaptı.

Dr. Zafer Toper'in yönettiği Maden Projeleri ve İnşaatları temalı panelde de, Türkiye Madenciler Derneği Çevre Danışmanı Dr. Caner Zanbak, Pasinex Arama ve Madencilik Genel Müdürü Barış G. Yıldırım ile Palaris Madencilik (Avustralya) İdari Sorumlusu John Pala vardı.

Şuşek için Anı Defteri...

Yaşar ŞUŞEK, öğrencilik yıllarında kurduğu Ocean Education firması ile iş hayatına atıldı ve 2001'de Akdeniz Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olduktan sonra 8 yıl boyunca da çeşitli menkul kıymetler şirketlerinde Şube Müdürü seviyesinde görevler üstlendi. 2009 yılında kurduğu EBY International Summit firması ile ulusal ve uluslararası düzeyde organizasyonlar yürüttü. 2012 ve 2013 yıllarında Türkiye Madenciler Derneği ile ortaklaşa "Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi" toplantılarını düzenledi. 2013 yılında sektörümüzün Avrupa'daki ilk uluslararası toplantısı olan "Türkiye 1. Madencilik Yatırım ve Finans Zirvesi" organizasyonunun Eylül ayında Londra'da gerçekleşmesinde olağanüstü gayretleriyle önemli bir rol oynadı. Yaşar ŞUŞEK, 2011 yılından başlayarak, her yıl Ocak ayında "Avrasya-Mena Çelik Zirvesi"ni düzenledi. Ayrıca, 2 kez hazırladığı "Aliğa Çelik Zirvesi, Çelik Teknoloji Zirvesi ve Liman Yönetim ve Lojistik Zirve" toplantılarındaki başarıları Yaşar ŞUŞEK'in bu alanlarda da öncü bir organizatör olduğunun somut örnekleridir.

Başımız Sağ Olsun Türkiye

Soma Maden İşletmesinde meydana gelen faciada hayatlarını yitiren tüm madenci kardeşlerimize rahmet, ailelerine ve ülkemize sabır diliyoruz. Ülkemizin ve milletimizin başı sağ olsun.

DÜNYA MADENCİLERİNİN İSTANBUL BULUŞMASI

Türkiye Madenciler Derneği'nin, maden sektörünün finans dünyası ile buluşması amacıyla, EBY International Summit ile ortaklaşa organize ettiği "Avrasya MENA Madencilik Zirvesi"nin bu yıl üçüncüsü gerçekleştirildi. Zirve, Madencilik, Finans, Enerji, Teknoloji, Lojistik, Uluslararası Hukuk ve Çevre şirketlerini buluşturdu.

**Yerli ve yabancı katılımcılara, zirveyi sorduk.
Değerlendirmeler şöyle:**

Mustafa SÖNMEZ
TMD Yönetim Kurulu Başkanı

HEDEFİMİZ MENA ZİRVELERİNİ Daha ileriye Taşımak

Yaşanan acı olaya rağmen gerek sektörden, gerek yurtdışından delegelerin katılımı, toplantının içeriği, özellikle birebir görüşmelerdeki verimli neticelerden dolayı, bu madencilik zirvesinin çok faydalı geç-

tiğine inanıyorum. Özellikle bakanlık kanadında da, sektör açısından da bu zirvenin çok önemsenmiş olması, yabancı katılımcıların koşulsuz destek vermiş olmaları elbette ki sektörümüz adına önemli gelişmelerdir. Bu etkinliklerimizi duyan, katılan sektörden kişi ve kurumlar ile yabancı yatırımcıların, bizimle irtibat kurarak bu zirvelerin geliştirilmesi talebini iletmeleri ve kendilerinin de bunun içinde yer almayı isteklerini ifade etmeleri, sektörümüz ve TMD adına umut verici ilerlemeler. TMD olarak, daha önceki

bağlantılar olsun, bu seneki bire bir görüşmelerde kurulan bağlantılar olsun, bunları yakından takip edeceğiz. İşlerin kolaylaştırılması adına da bizden istenen herhangi bir destek talebi olursa da, bunları seve seve yerine getireceğiz.

Beklenti odur ki; yurt içi ve dış toplantılarıyla önümüzdeki dönemde daha da somuta indirgenecek yeni açılımlar bulabilmek, sektör ve firma zenginliğini çoğaltma adına...

Bundan sonra da -Yaşar'ın olması bizleri zorlasa da-gerek yurtiçi gerekse de yurtdışı zirveleri devam ettirmeyi düşünüyoruz.

Bu seneki zirvemize katılımcıların niteliği ve niceliği fevkalade üst düzeydeydi. Bunu geliştirmenin yollarını arayacağız. Zira bu zirvelerin sektöre katkıları olduğuna hem biz inanıyoruz, hem de geri dönüşler bunu gösteriyor. Bundan da memnuniyet duyuyorum. Hedefimiz bunu daha ileri noktalara taşımaktır.

Güray KIR
Metso Mineral A.Ş Bölge Satış Müdürü

TÜRKİYE MADENLERİ, Dünyanın İlgisini Çekiyor

Geçen seneki toplantıya da katılmıştık. Sektörün önde gelen firmalarının, yeni projeleri olan firmaların

buluştuğu organizasyonlar bunlar. Bunun da mutlaka hem onlara hem bize faydası var. Aslında sektör hem büyük, hem küçük. Herkes birbirini biliyor, tanıyor onun dışında herkesin her şeyden haberi oluyor. Buraya gelip de yeni bir haber alma şansı ya da yeni bir proje yakalama şansı çok doğmasa da burada tekrar bir tazelenme, detayına girme şansı da oluyor. 2 günde birçok kişinin birbiriyle buluşma şansını vermiş oluyor. Onun için de hem bizim gibi tedarikçilerin, hem işletmecilerin katılması gerekiyor bence. İşletmeciler tarafından benim dikkatimi çeken daha çok yeni yatırımları ya da ileriye dönük yatırımları olanlar daha çok ilgi göstermiş gibi. Hali hazırda Türkiye'deki

faal hızlı şirketlerden daha az katılım var. O da sebebi şu olsa gerek, daha çok finans çözümlerinin sunulduğu, paylaşıldığı bir yer. Onun için de yeni yatırım düşüncesi olanların ilgi gösterdiği bir yer. Benim tespitime göre.

Yabancı katılımcının çok olması da olumlu. Bu da Türkiye'deki madencilik sektörünün dünyada da ilgi çektiğini gösteriyor.

Sağolsun rahmetli Yaşar Bey güzel bir şey başlatmış. Bunu da başkalarının taşıması gerekiyor. Bayrağı başkalarının taşıması gerekiyor. Mutlaka bu tarz organizasyonlara gerek var. Devamını bekliyoruz.

Tamer GEZBUL
Invictus Madencilik Genel Müdürü

FİNANŞÇI VE MADENCİ BİRARADA

İlk yıla katılmadım ama geçen yıl katıldım. Ortamı çok etkili buldum. Merhum Yaşar Bey, bu işlerde çok başarılıydı. Bu tür toplantılarda hep finans kısmı eksik kalırdı, Yaşar onu sağladı. Bu bakımdan diğer madencilikle ilgili toplantılardan farklı bu zirve. Çünkü o açığı kapatabilmek için düzgün isimleri ve doğru kurumları buraya kanalize etmekte ki Yaşar da bunu sağlamıştı. Bu sene de sağ olsun yine iyi bir organizasyona başlamıştı ki aramızdan ayrıldı. Özellikle geçen sene Londra'da yaptığı zirve, şu ana kadar katıldığım en düzeyli ve kaliteli, içerik açısından da en etkili geçen toplantıydı. Birebir yaptığımız toplantılar, normal panellerin haricindeki sunumlar... Herkes çok memnun kaldı ondan ve bence Londra'da bundan sonra yine devam etmesi gerek. Tabi Türkiye'de de. Hem sektör için devam etmeli hem Yaşar'ın anısını yaşatmak adına...

Bu zirveye Bakanlık düzeyinde katılımcı olması da çok önemliydi. Sağolsun Nevzat Bey ve Murat Bey'in katılımları bizler açısından çok önemli. Gerçi bizler ne zaman kendileriyle görüşmek istesek kapıları bize açık ama bu gibi ortamlarda görüşmek daha efektif oluyor. Karşılıklı birbirimizi anlıyoruz, onların da bazı eli kolu

bağlı olduğu durumlar var bizlerin de mutlaka. Ama zirveye beraber çıkacağız çünkü onlar da madencilik sektörünün ekonomiye katkısını, bizlerin desteğiyle artacağını gördüler. İhracat rakamları hakikaten çok yükseldi. Avustralya, Kanada, Güney Afrika, Rusya gibi ülkeler, gayri safi millî gelirlerinin çok yüksek yüzdelerini madencilikten sağlıyorlar. Biz de daha yüzey madenciliğini tamamen bitirmedik o yüzden onu bitirmeye yönelik hiç olmazsa daha çok insan, grup çekmeliyiz ki araştırma yap-

maya devam etsinler. Hâlihazırda burada olanları da kaçırmamaya özen göstermemiz gerekir. Daha dikkatli olacağımıza inanıyorum. Bu noktada Yaşar Şuşek'i bir kez daha anmak istiyorum. Yaşar sağ olsun. Onun sayesinde burada profesyonel insanlar biraraya geliyor. Sadece izleyici konumunda değil katılanlar, herkes birbiriyle konuşmaya çalışıyor. Birbirine daha önceden çekinerek yaklaşan birçok insan artık çok daha rahat. Bir finansçının yanına gidip "Ben şu işle uğraşıyorum, bana nasıl ve ne şekilde destek olursun?" diye korkmadan soruyor. Finansçı da tabi kendisini ya da müşterilerini temsilen orada bulunduğu için de ve yatırım yapmayı arzu ettiği kurumlarla beraber nasıl bu ülke içerisinde nasıl para kazanırım diye düşünüyor. İşte bu ikisini bu gibi ortamlar biraraya getiriyor.

Bülent ŞENTÜRK*Meta Nikel Kobalt Sanayi ve Ticaret A.Ş. - Teknoloji & Ürün Geliştirme Müdürü***YABANCI YATIRIMCI - TÜRK MADENCİ Ortaklıkları Kuruluyor**

Geçen seneki toplantılara da katılmıştım. İzlenim olarak kıyaslamam gerekirse; sanki daha heyecanlı, daha katılımlı bir toplantı oldu gibi geliyor bana. Çok önemli bir iş yapılıyor burada. Yabancı yatırımcılar, Türk madenciler, konuya ilgi duyan çevreler... Hepsi bir araya geliyorlar. Tabi bizim yabancılardan öğrenecek çok şeyimiz var. Bizden daha önce de bu ticareti yapıyorlar. Bizim de oldukça değerli madenlerimiz var. Bizim de anlatmamız gereken işler var, işte bu ortam bunu sağlıyor. Aynı zamanda madencilerin kendi sıkıntılarını anlatabilmeleri için bakanlık düzeyinde katılımcı olması da önemli. Maalesef bu bakanlığa her zaman istediğimizi anlatamıyoruz, bakanlık duvarları her zaman açık olmuyor. Ama bizim görevimiz de tekrar tekrar anlatmak. Bu toplantılar da bunun en iyi yollarından biri oluyor. Geliyorlar direk madencileri dinliyorlar. Umarım daha iyi olacak önümüzdeki günlerde madencilik.

Yaşar Bey'in kaybı bizi çok üzdü, çok sevdiğimiz çok çalışkan bir arkadaşımızdı. Onun yeri doldurulamasa da bu işlerin devam etmesi gerekiyor. Belki onun adına olabilir bu zirveler. Çok da ihtiyacı yok böyle şeylere ama daha çok onurlandırmamızda fayda var. Onun adına belki bir ödül falan. Olabilir. Parasal anlamda değilse de anma anlamında hepimizin bir şeyler yapması gerekir. Herhalde gerekeni de yapacaktır arkadaşlarımız.

Barış G. YILDIRIM*Pasinex Arama ve Madencilik Genel Müdürü***TÜRKİYE'NİN TANITIM ATAĞI YABANCIYI ÇEKİYOR**

Bu zirve, geçen seneki Londra ve İstanbul toplantıları gibi yine aynı konseptte fakat rahmetli Yaşar Şuşek'in burada olmamasının farkını toplantıda da gördük. Özellikle 2. gün çok fazla katılımcı olmadı. Ama onun dışında sunumlar, işin organizasyonu noktasında oldukça başarılı. Dikkat çeken bir diğer nokta ise bu toplantıda çok fazla şirket sunumları olmadı çünkü şirketler bundan önceki toplantılarda katıldılar, sundular projelerini. Madencilik sektöründe izinlerle ilgili problemler malumunuz. Açıkça söylemek gerekirse şirketlerin anlatacak yeni şeyleri olmadığı için sunacak bir şey de kalmadı. Bu anlamda biz Pasinex olarak şanslıydık diyebiliriz. Yani tabi yine herkesle aynı gemideyiz, yine izinlerin çıkmasını ve bunun düzelmesini istiyoruz. Fakat işin oluştuğunda biz o süreyi projelerin olgunlaştırabilmesi için kullanabildik. Dolayısıyla izinlerimiz geldiği zaman hazır oldu. Öyle bir avantajı oldu bizim için.

Zirveye yabancı katılımcı sayısı da yüksekti. Türkiye'ye biliyorsunuz son 10 yılda ülkenin de daha iyi tanıtımın yapılması, sunumlara devlet erkânından insanların ka-

tilması bunları destekliyor. Ben tabi dünyada da birçok yere seyahat etme imkânı bulabiliyorum ve görüyorum ki Türkiye'nin tanıtımı oldukça yoğun yapılıyor. Örneğin daha 2 hafta önce Singapur'dan geldim, Singapur'da trenin içinde Türkiye seyahat biletiyle promote edilen çekilişlerle ilgili bir afiş gördüm ilk kez.

Bu zirvelerin, Yaşar Bey'in ardından da devam etmesini temenni ederim. Hem anısının yaşatılması açısından, hem de ailesine destek açısından. Biz de şirket olarak toplantılar devam ederse katılmak, burada bulunmak isteriz.

Mehveş ÖZER*Nerecom LTD. Türkiye Sorumlusu***DEVLET TEŞVİĞİ ŞART**

İstanbul'da geçen sene yapılan zirveye katılmıştım. Londra'dakine katılmamıştım ama şirketten bir arkadaşımız bizi temsil etmişti. Açıkçası toplantının organizasyonu, bu sene Yaşar'ın yokluğuna rağmen ona yakışır bir şekilde çok başarılıydı. Hepimiz -ben de dâhil olmak üzere- dernek dışından da olsak el birliğiyle bu organizasyonun iyi olması için çalıştık. Sektörel olarak baktığımızda ise sorunlar maalesef aynı yerde duruyor. Çok bir değişiklik yok, malum bildiğiniz bu ruhsatlar konusu yine herkesin dilinde bu toplantıda da. Bakan yardımcısı, konuşmasında sorunların çözülmesi için 4-5 yıllık bir süre öngördü. İnşallah daha uzamadan orta vadede bu konular çözüme kavuşur. Madenciliğin, milli gelire olan katkısını düşündüğümüz zaman bu konu daha da önem kazanıyor.

Ciddi olarak bugün Türk girişimciler yatırım yapıyor, bu işlerde ilerliyorlar. Tabi devletin teşvik etmesi gerekiyor.

Teşvik derken illa maddi teşvik olması şart değil. Madenciye, devleti yanında yer aldığının hissettirilmesi önemli. Bugün artık bizim madencimiz de orta ve küçük ölçekli işletmelerden çıkıp büyük ölçekli işletmele-

re geçiyor. Büyük ölçekli işletmeler de artık uluslararası düzeydeki madenciler seviyesine erişmek için çalışıyorlar. Devletin de bu noktada bu işletmelerin önünü açması gerekiyor açıkçası. Ama şu an maalesef bugünkü koşullarla büyük şirketler kendi imkânlarıyla bu savaşı veriyorlar, büyük bir özveriyle davranıyorlar. Küçük ve orta ölçekli işletmeler ise -tabiri caizse- suda yaşam savaşı veriyorlar; ya boğulacaklar ya kurtulacaklar. Ya biri elini uzatıp çekecek onları sudan ya da boğulup gidecekler...

Kurtaracak olan devlet mi? Ben her zaman şunu söylüyorum. Devletin düzenleyici bir rolü olması lazım. Eğer bir madenci gerçekten işini düzgün yapmışsa ve buna rağmen hala bir sıkıntısı varsa buradaki sıkıntıya odaklanmalı devlet. Bir madenci düşünün aramasını yapıyor, çevreye duyarlı davranıyor, insan kaynağı istihdam yaratmış, vergisi-

ni düzenli ödüyor... Şimdi böyle bir madenci modeli varken bu adamcağızın gerçekten finansal sıkıntısı varsa 'Bak kardeşim o zaman iş planını yap, bu plana da şu banka seni kredilendirecek, sana burada yardımcı olacak' denilmeli. Kimseye hibe bir şey yapılsın istemiyoruz ama bir çalışma planı olmalı. Bir de tersi yöndeki bakalım; diyelim bir madenci var ve bu madenci de çevreye kurallarına uymuyor, vergi kaçırıyor, kaçak adam çalıştırıyor vs. Bu gibi madencilerin de iyi denetlenmesi lazım. Çünkü bunlar piyasayı bozuyor, işini düzgün yapan diğer madenciye de zarar veriyor. Devletin bu noktalarda düzenleyici, önleyici, kontrol edici, teşvik edici olması şart.

Bu zirveye Bakanlık düzeyinde ve yabancı katılımcıların olması, zirveye verilen önemi gösteriyor. Eğer bu sene hala Bakanlık düzeyinde bir katılım varsa demek ki bakanlık madenciliği takip ediyor, halen sektör-

den görüşlere kulak veriyor demektir. O yüzden ben bunu değerli buluyorum. Kesinlikle de olması gereken bir şey. Buradaki Bakanlık yetkilileri, hiç olmasa hem yabancı katılımcıları dinliyor, hem kendi sektörel katılımcılarını dinliyorlar. Bu konuşmalarda bir cümle, bir mesajı bile almaları çok önemli.

Yaşar Bey'in vefatından sonra da İstanbul toplantılarının devam etmesini dilerim. Geçen sene rahmetli Yaşar, İstanbul toplantılarına Londra'yı da eklemişti. Bence Londra da çok başarılıydı. Londra da devam edebilir. Oradaki toplantının da şöyle bir önemi var; Londra sonuçta bir finans merkezi. İstanbul'a gelen yabancı katılımcılara, 'Bakin biz Londra'ya da geliyoruz. Sizleri İstanbul'a davet ediyoruz ama biz de sizin ayağınıza geliyoruz. Biz de buradayız' jesti...

Biliyorsunuz bir de Avustralya zirvesi düşünülüyor. Ancak o konuda te-

reddütlerimiz var. Ama G20 zirvesi var, Başbakan gidecek. Onun önüne veya sonuna eklenme durumundaysa belki G20 zirvesine özel olabilir.

Bir seferliğe mahsus Avustralya denebilir ama sektörel olgunluk olarak biz Avustralya'ya gitmeye hazır mıyız dersiniz ben açıkçası o noktada pek hazır olduğumuzu düşünmüyorum. Avustralyalı firmaların da katılımcı profiline baktığımızda onların daha ziyade proje danışmanlığı yapan arama şirketleri. Onlar zaten yeterince Türkiye'yi biliyorlar ama bizim, Türklerin o toplantıya daha hazırlıklı gitmesi lazım. Çünkü gidip konuşup konuşup bir şey yapmadığımız zaman o ülkedeki profesyonellerin de algısı olumsuz oluyor. 'Türkler aynı yerde sayıyor.' Düşüncesi oluşuyor. Bizim sektörde 'madenci palavrası' çoktur. Biri beş anlatma alışkanlığımız var ve bunu maalesef yabancılara da yapıyoruz. Yabancıların da Türkiye konusundaki algısı bu oluyor.

Numan Kalbitemiz BODUR
Eti Madencilik Strateji Geliştirme
Departmanı Başkanı

MENA ZİRVELERİ KURUMSALLAŞMALI

Daha önceki Mena zirvesine katılmıştım. Konsept olarak bu organizasyonun yaklaşımını beğeniyorum çünkü sadece akademik insanların paperlarının sunulduğu bir ortamdan ziyade, reel olarak sanayi ve endüstrideki insanları buluşturan bir platform olmasını önemsiyorum açıkçası. Özellikle bu sunumlardan sonra yapılan yuvarlak masa toplantıları finans kesimi, yatırımcı kesimin ve endüstrinin diğer oyuncularının bir arada buluşturulması ve karşılıklı iş birliği imkanlarının görüşülmesi bence iyi düşünülmüş bir konsept.

Şu anda da yabancı ilgisinin fazla olduğu görüyorum o açıdan da sevindirici bir durum. Ayrıca Bakanlık düzeyinden de konuya sahip çıkılması bu işin önemsendiğini göte-

riyor. Genel olarak beğendiğim bir program.

Yaşar Bey'in kaybı hepimizi üzdü. Kendisiyle daha önce bir yurtdışı seyahatinde aynı uçakta sohbet imkânı bulmuştuk. Doğrusu haberi duyunca şok olduk ama yapacak birşey yok. Kendisine Allahtan rahmet diliyorum. Tabi bu tür çalışmaların kurumsallaşması gerektiğini düşünüyorum, yararlı bir organizasyon ve devam etmesinden yanayım. Bu formatı koruyarak katılımcı profillerinin konseptte uygun seçilmesinin de önemli olduğunu düşünüyorum. Biraz konu itibarıyla dağınık görüldüm açıkçası. O konulara da dikkat ederek gelecek yıllarda da devam etmesinin ülkemiz adına yararlı olacağını düşünüyorum.

Cem GÖÇMEN

YABANCI YATIRIMCILARLA VERİMLİ GÖRÜŞMELER YAPTIK

Ben bu zirvelere ilk kez katılıyorum. Oldukça verimli ve olumlu. Katılımcılar oldukça geniş bir kitleden gelmişler. Benim buraya öncelikli gelişim amacım uluslararası yatırımcılar ve finans kuruluşlarıyla görüşmekti. Oldukça da verimli görüşmeler yaptık. Yurtdışından da maden yatırımcısı olarak bir katılım yok. Daha ziyade danışmanlar gelmiş. Ama yine de finans sağlayabilecek kurumların temsilcileri de buradaydı. O önemli bir artış. Danışman firmalara siz zaten ulaşabiliyorsunuz her şekilde, biz onlar için müşteri sayıyoruz. Çok bir katkı sağlamadı onların gelmesi ama finansal destek sağlayabilecek kuruluşların bazıları buradaydı en azından. Onlarla görüşme fırsatı bulduk, çok da verimli görüşmeler oldu. O açıdan memnunum.

Bakanlık düzeyinden de katılım vardı ama Bakanlıklardan açıkçası çok fazla beklentiniz olmuyor zaten. Görüşmeniz gerektiğinde gidip görüşüyorsunuz zaten, burada olmaları çok bir şeyi

değiştirmiyor. Çünkü yazılı bir mevzuat var ortada. O mevzuatın dışına çıkma şansları da pek olmuyor. Kritik görüşmeler, önemli konular olduğunda da zaten randevunuzu alıp ilgili birimlerle görüşebiliyorsunuz. Hatta görüşseniz bile bazen onların da elinden bir şey gelmiyor.

Biliyorsunuz 2012 Haziran ayında yayımlanan bir Başbakanlık genelgesi var. O genelge hala orada duruyor. İstedığınız kadar bakanla görüşün sonuçta Başbakan'ın vermiş olduğu bir talimat o. Onu görüşerek de zaten aşmanız mümkün değil.

Bu zirvelerin devam etmesini isterim. Normalde, sektörden bu kadar insanı birarada görme şansınız pek olmuyor. Her biriyle randevu almaya kalksanız çok zaman alır. Bırakın yabancıları Türkiye'deki insanlarla bile aylar sürebilecek görüşmeleri burada 2 günde yapabiliyorsunuz.

Zaten insanlarla görüşmek istediğiniz konular 5-10 dakika, 3 saat konuşuyorsunuz hiçbirleriyle. 5-10 dakikalık görüşmeler için randevu alacaksınız gideneceksiniz filan. Dolayısıyla buradaki görüşmeler efektif oluyor.

Dr. Zafer TOPER

AFRASYA Madencilik Enerji Müh. ve Dan. Ticaret A.Ş. Ceo'su

BAŞARILI BİR ZİRVE

Bu seneki maden zirvemiz, Yaşar Şuşek'in vefatı nedeniyle buruk başladı. Ama bu üzücü duruma karşın, Türkiye Madenciler Derneği'nin hemen bir komite kurarak, bu organizasyonu devam ettirmesi takdirle karşılanmalı. Bu zirvede emeği geçenlere, başta Yaşar Bey olmak üzere, bayrağı ondan devralıp organize edenlere teşekkür ediyorum. Bence bu seneki zirve çok başarılı. Geçen seneye kıyasla katılımcı sayısı arttı mı bilemem ama en az geçen sene kadar iyiydi. Herkesin üzüntülü olmasına, bazı katılımcıların son dakika iptallerine rağmen dolu dolu geçti.

Yabancıların da zirveye ilgisi giderek artıyor. Biraz daha çalışırsak sonraki zirvelere katılım daha da artar bence. Çünkü irtibatla olduğumuz birçok yabancı yatırımcı var Türkiye'ye ilgisi olan fakat bu zirvede yoktular. Yerli katılımcı açısından ise geçen seneki zirveye benzer tespit ve görüşlerim var bu yıl da. Nedense madencilik endüstrisinde rol oynayan belirli bir kesim, belli başlı firmalar dışındaki firmalar bu zirvede yoktu. Bunun nedenlerini bilmiyorum ama yerli katılımcı sayısı da çok artırılabilir kanısındayım. Birçoğunun zirveden haberi bile olmamış.

Acaba Maden Mühendisleri Odası, Yurt Madenciliğini Geliştirme Vakfı gibi dernek, oda ve kurumlar, Türkiye Madenciler Derneği'nin bu organizasyonuna sıcak bakıyorlar mı? Bilmiyorum. Daha yüksek katılım için bu konuda çalışılmalı. Katılımı arttırmanın yolları araştırmalı bence. Bu zirveden fayda sağlayan herkes ve düzenleme komitesi bu konuda kafa yormalı. Her zaman daha iyisini yapmak mümkün. Ben bir sonraki zirvenin daha iyi olacağına inanıyorum.

Zirvenin içeriği açısından da yerli firmalar daha çok madencilik projelerini anlatmalı, sunumlar yapmalı.

Rahmetli'nin başlattığı bu yolda devam etmek gerek. Dileğim TMD'nin artık gelenek haline gelen zirveyi sürdürmesi. Ben de kişisel olarak her türlü desteği vermeye hazırım.

Erol SENCER

Ersencer Mühendislik Kurucusu

MADENCİLİK BİR MÜHENDİSLİK İŞİ

Önceki zirvelerde yoktum, ilk kez buna katılıyorum. Daha çok finans ağırlıklı bir zirve oldu. Bu konuşmaları, çoğu madenci kısmen takip edebildi. Bizim gibi yerli ekipman üreticilerini ve destek sağlayıcılarını, bu finansmancılarının arasına serpiştirilmesi daha iyi olurdu. Çünkü 2. güne madencilerden kimse kalmadı gibi geldi bana. Ardı ardına finans konuşmak yerine, çeşitli konular olsa arada daha verimli olur.

Yabancı katılımcılar, "Bizde sermaye var, sizi finanse edelim" diyor. İyi güzel de eskiden de Türkiye'de şirketler bankalardan finans desteği alırdı. Ülkemizdeki madencilerin sermaye yapısının güçlenmesi gerek. Ama bir işletmenin sermayeye elbet gereksinimi var. Ancak o işletmenin ekonomik çalıştırılması, istihdamı, verimin ne olması gerektiği, ne kadarlık bir üretim yapılması gerektiği gibi konular önemli. Alınan hizmet, harcanan para, işçilere ödenen para, ilk yatırım maliyetleri vb. bu sermayenin geri dönüş fizibilitesi nedir? Bu konuya iyi bakarak, teknoloji geliştirilmesi gerek.

Bizim gibi firmaların, daha öne çıkmaya gerektiğini düşünmeye başladım. Gün geçmiyor ki ülkede bir iş kazasından bahsedilmesin... Madencilik bir mühendislik işi olduğunu ben madenci olmadığım halde yeni anladım. Ben bu makineleri ürettikçe, madencilik teknoloji konusunda bir gayya kuyusu olduğunu görmeye başladım. Şirketi biraz daha oryente etmeye çalışıyorum bu konuya. Ama finansman sağlayıcılarının da oturup 'Ben bu işletmeyi nasıl rantabil çalıştırırım' diye düşünüyor olması lazım. Bunun vurgulandığı konuşmalar gerek. Çünkü madencilik yatırım yapmış insanların çoğu mühendis değil. Bu konuya odaklanılırsa, bir sonraki zirveye katılımın daha fazla olacağına inanıyorum.

Melik Zafer YILDIZ
Anagold Madencilik Şirketi
Dış İlişkiler Müdürü

BAĞLANTI GÜNCELLEMELER İÇİN FIRSAT

İlk kez katıldım ben bu zirveye. Türkiye'de benzer toplantılar düzenleniyor özel kuruluşlar tarafından. Ama bir Madenci Derneği vasıtasıyla da düzenlenmiş olmasından memnunuz. Yaşar Bey'in hüznü vardı tabii. Ona rağmen TMD sonradan iyi toparlamış işleri. Formatı beğendim. Sunumlar sonrasındaki yuvarlak masa toplantıları verimliydi. Biz en az 12 firma ile görüştük. Bu gibi zirveler birbirine ulaşmakta güçlük çeken aktörler ya da bağlantılarını güncellemek isteyenler için iyi fırsat sunuyor.

Ancak buna benzer çok zirve oluyor. Çok olması bunaltabiliyor bazen, aynı sunuşları birden fazla kere dinlemiş oluyorsunuz. Buna dikkat edilmesi lazım. Tek bir çatı altında toplanabilse bu zirveler iyi olabilir mümkünse.

Bir de şöyle bir önerim var; Türkiye'deki yatırım olanaklarını tartışan olmadı. Öyle bir başlık da olsa... Mesela devletin bu tip yatırımlara ne gibi imkânlar sunduğu, teşvikler gibi konular, devlet nezdinden anlatılması da lazım yatırımcılara. Karşılıklı bir zemin kurmak için de önemli. Türkiye'nin devlet olarak duruşu yabancılarla anlatılmalı.

Suha NİZAMİOĞLU

Avrasya-Mena Madencilik Zirvesi Başkanı ve Türkiye Madenciler Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

BÜROKRATİK ENGELLER KALKMALI

Geçen seneden daha da başarılı oldu bu zirve. Birkaç son dakika iptali oldu ama gelenler çok kaliteli bildirimler sundular. Katılım geçen yıla oranla yüzde 30 fazla idi. Esas önemli olan paneller sonrasındaki birebir görüşmeleri ki onlar da bir hayli verimli geçti. Madencilerimiz-çok büyükler hariç-, proje hazırlayıp da bunların finansmanlılara önerilebileceğini, buralardan kaynak temini olacağını pek bilemiyorlar. En çok uygulanan yöntem satın alınandan avans alınarak bir şeyler yapmak. Ama bu tür şeyler görünen küçük rezervlerle sınırlı kalıyor. Daha derli toplu bir finansman gereği duysalar daha derli toplu bir kaynak, rezerv araştırması yapacaklar. Ve böylece daha büyükçe projeler ortaya çıkacaktır. Bu zirveyi bu anlayışla sürdürebilsek, giderek bu işlerin olacağını ümit ediyorum. Madencilerimiz daha fizibiliteye dayanan finansman yollarını öğrenecekler.

Biliyorsunuz zirve sonrası katılımcılara bir anket formu dağıttık. O anketlerin sonuçlarını değerlendireceğiz. Şimdilik genel olarak bu zirvenin sürmesi yönünde bir talep var.

Zirveye yabancı konuklar da katıldı. Türkiye madencilik açısından ilginç olmaya başladı ama tam bu sırada bürokrasi de çıkmaya başladı. Özellikle altın konusunda yatırımcı daha rahat hareket edebilmeli. Epey bir potansiyel var ülkemizde. Liç tesisi isteyen madenler konusunda, kolay alınan, çevreye katıyen zarar vermeyen prosedürler var. Ama şehir efsaneleriyle uğraşmaktan yatırım yapmaya fırsat bulamıyor ki. Bilgisiz bazı çevreciler kıyamet koparıyor. Bir maden açık işletmesine google earth'tan uzaklaştırıp da bir bakın. Koca orman içinde nokta kadar yerler bu işletmeler, bu kıyamet kopartılan. Bu sorunlar geçince yabancılar daha fazla gelecekler yatırım için. Bürokratik engeller bir an evvel kalkmalı, çevreciler bilinçlendirilmeli. Kim yapacak bunu? Elbette yalnız madenciler değil, önümüzü açacak olan devlet görevlileri yapacak.

Iain ANDERSON

Çayeli Bakır Genel Müdürü

BU ZİRVE MADENCİLER İÇİN FIRSAT

İlk zirveye de katılmıştık. Destekliyoruz, elimizden geldiğince katkı sunmaya, katılmaya çalışıyoruz.

Bence bu zirve madencilik sektörü için çok faydalı. Madencilerin bir araya gelip görüşmeleri ve sektör hakkında fikir yürütmeleri için bir fırsat. Başka maden firmalarının da zamanla daha çok katılım göstermelerini arzu ederim. Yaşar Bey'in kaybının ardından -benim kişisel fikrim olarak- O'nun onuruna devam etmeli bu toplantılar. Çayeli Bakır, büyümek, endüstrinin bir parçası olmak istiyor ve bu endüstrinin karşılaştığı sorunların çözülmesini istiyor.

Alan M. CLEGG

EBY Yönetim Kurulu Eş Başkanı

TMD, ZİRVE'YE ÇOK DESTEK VERDİ

Biliyorsunuz, şimdiye kadar 3 toplantının da başkanlarındandım. Yaşar Bey iş arkadaşım. Onu talihsiz bir şekilde kaybettik. Onun onuruna bu üçüncü etkinliği düzenledik. Şunu söylemekten mutlu duyarım ki bu büyük bir başarı. Bu seneki katılımcılar geçen senekilerden yüzde 30 daha fazla. Bu da, her şeyin yolunda gittiğinin ve sektörün ilgisini çekmeyi başardığımızın muazzam bir göstergesi. Kısa vadede birlikte üstesinden gelmemiz gereken mevzuatla ilgili birçok engelimiz var. Üstesinden gelinmeyecek şeyler değil. Fakat genel olarak çok memnunuz. Yaşar Bey'in vefatından sonra da toplantılar devam edebileceğinden oldukça eminim. Gerçi bu kararı ben veremem ama devam etmesine yönelik tüm sektörde bir istek ve destek var. Kişisel görüşüm devam edeceği yönünde. Ben üstüme düşeni yapmaya çalışacağım. Belki başkan olarak değil ama destekçi olarak. Ben bizzat, verdikleri destek için TMD'ye teşekkür etmek istiyorum. TMD, Yaşar'ın zamansız ölümünden sonra iyi bir ortak oldular. Bu etkinliğin başarılı şekilde devam etmesi için destek oldular. Eminim ki bu birliktelik devam edecek ve bunun kilit noktası olacaklar. Onlara çok teşekkür ederim. Onlarla birlikte çalışmak için elimizden geleni yapacağız.

Sabancı Altın Yaka Ödülleri'nde Akçansa'ya 3 ödül birden!

Akçansa, Sabancı Topluluğu şirket ve çalışanların başarılarını ödüllendirmek ve iyi uygulamaların karşılıklı paylaşılmasını teşvik etmek amacıyla beşinci kez gerçekleştirilen Sabancı Altın Yaka Ödülleri'nde 3 ayrı kategoride ödül aldı.

Türkiye'nin lider yapı malzemeleri şirketi Akçansa, Sabancı Altın Yaka Ödülleri töreninde "Sinerji kurumsal alt kategori" ve "Pazar Odaklılık Bireysel alt kategori" birincisi seçildi. Törenin büyük ödülü olan "Değer yaratanlar" kategorisinde ise mansiyon ödülüne hak kazandı.

16 Nisan'da Sabancı Center'da gerçekleşen törende, Akçansa Pazarlama ekibi Yapı Club kart, Müşteri Sadakat Programı ve % 100 Akçansalı Projesiyle "Pazar Odaklılık" ödülünü kazandı. Yüz yıldan fazla ömrü olan 100+Beton özel ürünü ise Akçansa'ya "Sinerji" kategorisinde ödül getirdi.

Akçansa Genel Müdürü Hakan Gürdal, 3 farklı kategoride almaya bak kazandıkları ödüllerin kendilerine büyük mutluluk yaşattığını belirterek şöyle konuştu:

"Geçen sene olduğu gibi bu sene de köklü ve işlevsel bir kurumsal alt yapıyla tüm fikirleri barmanlayarak ortak bir bakış açısı oluşturan çalışmalarımız nedeniyle de Sinerji Kurumsal Alt Kategorisi'nde birincilik ödülüne layık görüldük. Aynı zamanda Pazar Odaklılık bireysel kategorisinde de aldığımız ödül, üretimden satış sonrasına uzanan geniş bir çerçevede müşteri memnuniyetini göz önünde bulunduran anlayışımızın bir takdiridir. Bu başarının temelinde önemli katkıları bulunan çalışma arkadaşlarıma teşekkür ediyorum, başarılarımızın devamını diliyorum".

KİMYASAL İHTİYAÇLARINIZDA ÇÖZÜM ORTAĞINIZ...

MADEN KİMYASALLARI

- KSANTATLAR
- DİTİYOFOSFATLAR
- TİYONOKARBAMATLAR
- MIBC
- Bütil Glikol
- 2-etil Hekzanol
- Bakır Sülfat
- Çinko Sülfat
- Demir Sülfat
- Dekstrin
- Sodyum Bikromat
- Sodyum Karbonat
- Sodyum Metabisülfat
- Sodyum Silikat
- Sodyum Sülfidrat
- Sodyum Sülfür
- ENFLOC - Flokülanlar
- ENFLOMAC - Koagülanlar
- ENFOAM - Köpük Kesiciler
- ENHYDRO 75 - Nem Düşürücü
- ENCARB - Aktif Karbon

ECS KİMYA İNŞ. SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Esentepe Mah. Zinciridere Cad. No: 94/10 Meriç Plaza 34394 ŞİŞLİ/İSTANBUL
T: +90 212 356 96 86 (pbx) F: +90 212 356 15 78

www.ecskimya.com

Koza Altın İngiltere'ye Gidiyor

Son dönemde Türkiye'deki madenleri ile ilgili çeşitli sorunlar yaşayan Koza Altın, yurtdışında madencilik faaliyetleri yapmak amacı ile İngiltere'de sermayesi 60 milyon sterlin olan şirket kurdu.

Koza Altın'dan KAP'a gönderilen açıklamada, "28 Ocak 2014 tarihli özel durum açıklamamızda da belirtildiği üzere yurt dışında madencilik girişimlerinde bulunmak üzere yüzde 100 Koza Altın İşletmeleri A.Ş. iştiraki olarak, İngiltere merkezli "Koza Ltd." şirketi kurulmuştur" denildi.

Koza Altın son dönemde bazı madenlerine yönelik verilen kapatma kararları ile gündeme gelmişti. İşadamı Akın İpek'e ait olan Koza Grubu'nun ilk olarak İzmir'deki Çukuralan altın madenine "Çevre İzni veya Çevre İzin ve Lisans Belgesi" bulunmaması gerekçesiyle durdurma kararı verilmiş, ancak arkasından mahkemeye yapılan itiraz sonra faaliyetler tekrar başlamıştı.

Şirket daha sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından faaliyetleri durdurulan Gümüşhane'deki Mastra Altın Madeni'ni de kapatma kararı almıştı.

Son olarak da Koza Altın'ın Eskişehir'de yer alan Kaymaz işletmesinin açık ocak faaliyeti, faaliyet alanının bir kısmının mera alanı olduğu iddiası ile durduruldu.

Koza Altın'ın hâlihazırda Ovacık, Çukuralan, Çoraklıktepe, Kubaşlar ve Himmetdede madenlerinde faaliyeti bulunmaktadır.

Çayeli Bakır İşletmeleri Avrasya Madencilik Zirvesi'nde Tecrübelerini Sektörle Paylaştı

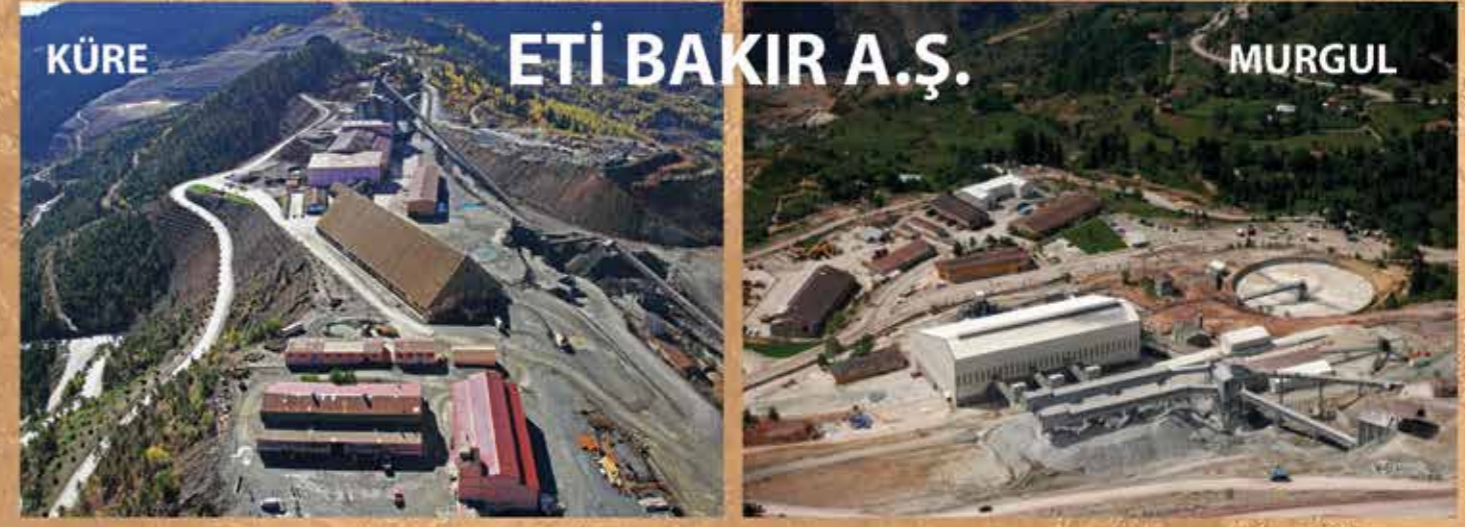
Çayeli Bakır İşletmeleri, 21-22 Nisan'da düzenlenen Avrasya MENA Madencilik Zirvesi'ne katıldı. Zirvede Türkiye, bölge ve dünya maden üreticileri, finans sektörü yetkilileri ile tedarikçileri bir araya geldi. Zirvede, bir sunum yapan Çayeli Bakır İşletmeleri Genel Müdürü Iain Anderson, firmanın Türkiye'deki 30 yıllık başarı hikayesini paylaştı.

Çayeli Bakır İşletmeleri, 21-22 Nisan'da İstanbul Ataköy Sheraton Otel'de düzenlenen Avrasya MENA Madencilik Zirvesi'ne katıldı. Türkiye Madenciler Derneği Başkanı Mustafa Sönmez'in açılışını gerçekleştirdiği ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bakan Yardımcısı Doç. Dr. H. Murat Mercan'ın konuşma yaptığı organizasyon, farklı ülkelerden katılımcıları ağırladı. Uluslararası madencilik firmalarının temsilcileri, finans sektörü yetkilileri ile tedarikçilerin bir araya geldiği zirvede Çayeli Bakır Genel Müdürü Iain Anderson da bir sunum yaptı.

Çayeli Bakır'ın faaliyetleriyle ilgili bilgi veren Anderson, yılda 1,3 milyon ton ham bakır ve çinko cevheri üreten Çayeli Bakır'ın 30 yıllık başarısını şirketin çalışma kültürüne entegre edilmiş 'sürekli gelişim'

ilkesine ve çalışanlarına borçlu olduklarını ifade etti. Anderson, bu ilke doğrultusunda uyguladıkları "Yenilikçi Operasyon" adı verilen sürekli gelişim projesinin maliyet ve verimlilik gibi konulara olumlu etkilerini ve bu konudaki deneyimlerini sektörle paylaştı.

Sunumunda 2019 yılında Çayeli Bakır'ın maden ömrünün tamamlanacağını belirten Anderson, "Maden ömrümüzü uzatarak ve bulmayı umduğumuz ek rezervlerle birlikte üretim kapasitemizi artırmayı hedefliyoruz. Ayrıca şu anda "Blue Sky" adını verdiğimiz bir proje üzerinde çalışıyoruz. Bu projenin amacı, madenin ilk zamanlarında çıkartılamayan ve ürüne dönüştürülemeyen cevherin değerlendirilmesidir. Bu sayede madenin ömrünü yaklaşık 2 yıl daha uzatabileceğimizi ümit ediyoruz." dedi.

Metal madenciliği, metalurji kimya alanlarında faaliyet gösteren şirketimiz;

Ülkemizde Mineralden Metal Bakır Üreten

Tek Kuruluştur.

- %18-23 Bakır içerikli Bakır Konsantresi
- % 42-48 Kükürt içerikli Pirit Konsantresi
- % 99,998 Bakır içerikli Elektrolitik Bakır
- % 96-97 H₂SO₄ içerikli Sülfirik Asit
- % 65-69 Antimuan içerikli Antimuan Konsantresi

Aşıköy Mevkii
Küre - Kastamonu
Tel: 0366. 751 20 60
0366. 751 20 04
Fax: 0366. 751 20 38
www.etibakir.com.tr

1 Yıl İşgücü Kaybı Olmadan Kazasız Çalıştık!

Kurulduğu günden bu yana temel prensip olarak “önce insan”ı benimseyen Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş., bu çerçevede iş sağlığı ve güvenliğine azami önem vermekte, devamlı verdiği eğitimlerle tüm çalışanlarının bu alandaki bilgilerini taze tutmaktadır.

Gün kayıpsız kaza olmadan geçen bir senelik başarısının ardından, Anagold Madencilik, 27 Mart 2014 tarihi itibarı ile 3.000.000 adamsaat'tir gün kayıpsız kaza yapmadan çalışma başarısına erişmiştir.

Bu bağlamda, 22 Ocak 2013 tarihinde Çöpler İşletme-mizde bir rekora imza atarak 2.000.000 adam saat boyunca zaman kaybına yol açan kaza olmadan çalışma hedefine ulaşmıştır.

24 Şubat 2014 tarihinde ise, iş güvenliği açısından bir kilometre taşı olan bu başarıyı bir adım ileri götürerek birbirini izleyen 365 gün işgücü kaybı olmadan kazasız çalışma başarısına imza atmıştır. Bu başarıya istinaden yaptığı konuşmada Ülke Müdürü John Le Roux: “Uluslararası alanda da tanınan bu başarı hiç şüphe yok ki Çöpler projesinde çalışan herkesin son derece sıkı çalışması ve üs-

tün gayreti olmadan başarılamazdı” diyerek bu başarıya ulaşmada etkin rol oynayan tüm Anagold ve taşeron firma çalışanlarına teşekkür etmiştir. Gün kayıpsız kaza olmadan geçen bir senelik başarısının ardından, Anagold Madencilik, 27 Mart 2014 tarihi itibarı ile 3.000.000 adamsaat'tir gün kayıpsız kaza yapmadan çalışma başarısına erişmiştir.

Bu başarıyı kutlamak için düzenlenen yemekte konuşan İdari ve Destek Başkan Yardımcısı T. Cem Serin

şunları söyledi: “Maden yönetimi, süpervizyon ve iş gücünün tamamı tarafından, sürekli eğitim, önleyici programlar, güvenli çalışma pratiklerinin aktarılması, gözlemler ve olaylardan alınan derslerin paylaşılması ve herkesin her gün güvenli bir biçimde çalışabilmesi için mal ve saha güvenlik tedbirlerinin sağlanması yönünde hevesli ve sürekli çabalarla bir sonraki hedefimize ulaşacağımıza inancımız tamdır. Tüm bu başarıları mümkün kılan tüm çalışanlarımız ile yüklenicilerimizi bir kez daha tebrik ediyoruz.”

Soma'da yaşanan elim olaydan ötürü META ailesi olarak derin bir üzüntü içindeyiz. Güç çalışma şartları altında, ülke refahını düşünerek çalışan madencilik sektörünün bir üyesi olarak, böyle faciaların bir daha yaşanmamasını temenni ediyoruz. Kayıplar, yaralılar ve haber alınamayanlar arasında çalışanlarımızın yakınları da bulunmaktadır. Yaşamını yitirenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz, haber alınamayanlardan umutla iyi haberler bekliyoruz. Türkiye'ye sabır diliyoruz.

Hedef Dünya Birinciliği

MARBLE 20'nci Gurur Yılında da Başarısını Perçinledi

İzmir Büyükşehir Belediyesi ev sahipliğinde İzmir Fuarcılık Hizmetleri Kültür ve Sanat İşleri Tic. A.Ş. (İZFAŞ) tarafından düzenlenen MARBLE-20'nci Uluslararası Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı, 26-29 Mart 2014 tarihleri arasında yurtiçi ve yurtdışından bin 187 firmanın katılımı ile 45 bin metrekare alanda organize edildi. MARBLE bu yıl da katılımcı ve ziyaretçinin yüzünü güldürdü

Alanında bir dünya markası olan ve sektörün ilk 3 fuarı arasında yer alan MARBLE 2014 Fuarı, Avrupa ve Ortadoğu ülkeleri arasında bir ticaret köprüsü kurdu.

MARBLE Fuarı'nı 20'nci kez organize etmenin gururunu yaşadıklarını söyleyen İZFAŞ Genel Müdürü Mehmet Şakir Örs, "Türk doğaltaşı için yeni ihracat pazarları bulmak ve dünya ticaretinden aldığı payı artırmak için ziyaretçi ülke ve yabancı alıcı sayısını artırmaya yönelik girişimlerini yıl boyu sürdüren İZFAŞ olarak başarılı

bir fuar organizasyonu geçirmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

78 il ve 85 ülkeden gelen ziyaretçinin katıldığı fuarda Çin, İsrail, Ürdün, İran, Filistin, İtalya, Libya, Yunanistan, Irak ve Suudi Arabistan'dan gelen ziyaretçilerin yoğunluğu ve yaptıkları büyük alımlar dikkat çekiciydi. İş bağlantıları bakımından katılımcı ve ziyaretçilerimiz verimli bir fuar geçirdiler.

Gaziemir Yeni Fuar Alanı'nın devreye girmesiyle Uluslararası Fuarcılık Endüstrisi Birliği (UFI) onaylı ve İzmir fuarcılığında do-

Alanında bir dünya markası olan ve sektörün ilk 3 fuarı arasında yer alan MARBLE 2014 Fuarı, Avrupa ve Ortadoğu ülkeleri arasında bir ticaret köprüsü kurdu.

78 il ve 85 ülkeden gelen ziyaretçinin katıldığı fuarda Çin, İsrail, Ürdün, İran, Filistin, İtalya, Libya, Yunanistan, Irak ve Suudi Arabistan'dan gelen ziyaretçilerin yoğunluğu ve yaptıkları büyük alımlar dikkat çekiciydi

ğan MARBLE'da dünya liderliğini hedefliyoruz" dedi.

MARBLE hem ticareti, hem ülke ihracatını, hem kent ekonomisini, hem de fuarcılık sektörünü geliştiriyor.

MARBLE 2014, katılımcı ve ziyaretçilerine yeni pazarların kapılarını açtı. Fuarda firmalar yeni işbirlikleri için ilk adımları attılar. Kültürpark'taki hareketlilik, fuar süresince devam etti.

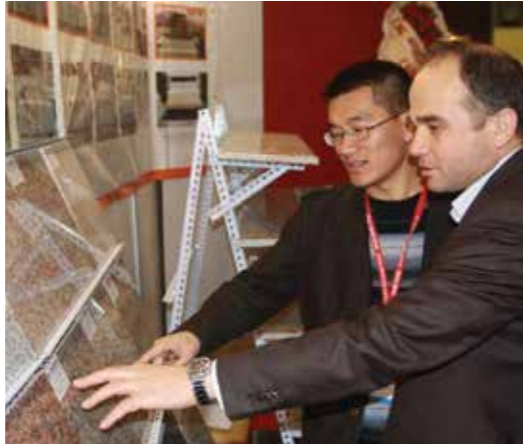

MARBLE 2014, katılımcı ve ziyaretçilerine yeni pazarların kapılarını açtı. Fuarda firmalar yeni işbirlikleri için ilk adımları attılar. Kültürpark'taki hareketlilik, fuar süresince devam etti

Mermer ocaklarından çıkarılan mermer ve doğaltaş blokları, MARBLE Fuarı sırasında fuar süresince Kültürpark Alanı'nda sergilendi. Fuar sırasında, her biri ortalama 25 ton ağırlığında olan toplam 659 adet blok Kültürpark Alanı'na taşındı ve tanıtımı yapıldı.

Toplamda 14 bin ton ağırlığında olan bloklar, Kültürpark içerisinde çeşitli noktalarda sergilenerek yurtiçi ve yurtdışından gelen profesyonel ziyaretçilere tanıtıldı.

İZFAŞ Genel Müdürü Mehmet Şakir Örs, MARBLE Fuarı'nı 20'nci kez organize etmenin gururunu yaşadıklarını söyledi.

OTELLERDE YER KALMADI

MARBLE Fuarı sırasında, katılımcı ve ziyaretçiler, İzmir kent merkezindeki otellerin dışında, çevre ilçelerdeki otellerde de konakladı.

MARBLE 2014, katılımcı ve ziyaretçilerine yeni pazarların kapılarını açtı. Fuarda firmalar yeni işbirlikleri için ilk adımları attılar. Kültürpark'taki hareketlilik, fuar süresince devam etti

MARBLE Fuarı'nda yurtiçi ve yurtdışından gelen katılımcılar ve ziyaretçiler, başta İzmir olmak üzere Türkiye ekonomisinin kalkınmasına da katkıda bulundu.

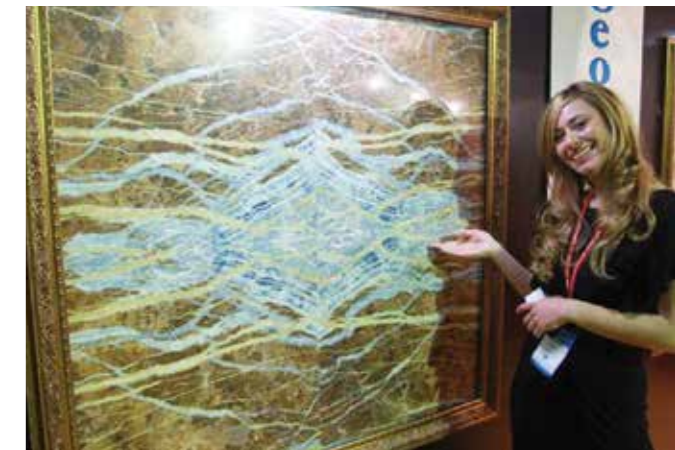
Mevcut 5 kapalı alanın yanı sıra bu yıl 8 bin 700 m² 4 adet geçici yapı kurulan MARBLE Fuarı toplam 9 adet holde organize edildi. Fuarda, mermer ve doğaltaş, fabrika makineleri, ocak-ış makineleri/ ekipmanları ve sarf malzemeleri olmak üzere 4 ana grupta ürünler sergilendi.

GELECEK YIL MARBLE

MARBLE - Uluslararası Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı, 2015 yılında da Türk doğaltaş sektöründe faaliyet gösteren tüm kurum ve kuruluşların ortak desteğiyle ve tam bir işbirliği içinde düzenlenmeye devam edecek. 21'nci MARBLE, 25-28 Mart 2015 tarihleri arasında gerçekleşecek.

EKONOMİYE DEV KATKI

MARBLE Fuarı'nda yurtiçi ve yurtdışından gelen katılımcılar ve ziyaretçiler, başta İzmir olmak üzere Türkiye ekonomisinin kalkınmasına da katkıda bulundu. Yapılan konaklama, ulaşım ve diğer harcamaların ortalama 100 milyon dolar seviyesinde olduğu tahmin ediliyor.

Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mevlüt Kaya Oldu

Fotoaltı soldan sağa; Hikmet Çelikkol, Hasan Burak Alimoğlu, Şener Bayyurt, Hakkı Arslan, Fabri Öztürk, İsmet Bektaş, Remzi Boncuk.
Arka sıra soldan sağa; Ahmet Telek, Selabattin Çınar, Mevlüt Kaya, Yaşar Eren, Ayban Orban, Burak Güngören, Zeki Demirel.

Ege Maden İhracatçıları Birliği Olağan Seçimli Genel Kurulu 18 Nisan 2014 tarihinde İzmir Hilton Otel'de gerçekleştirildi. Ege Maden İhracatçıları Birliği üyelerinin yoğun ilgi gösterdiği Genel Kurul'da 502 firma temsilcisi oy kullandı. Mevlüt Kaya 267 oy alarak Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmek üzere seçilirken Arslan Erdinç'in listesi 215 oy da kaldı. 4 milyon 50 bin TL tahmini gelir-gider bütçesi, denk bütçe ile 2014 bütçesi karara bağlandı.

ÜNLÜ MİMARLAR GELECEK

Ege Maden İhracatçıları Birliği'nde, Arslan Erdinç'e karşı yarışan ve seçimi kazanan Mevlüt Kaya ise 'ben' yerine 'biz' kültürünü benimseyeceklerinin altını çizdi. Kanun ve yönetmeliklerin sektörün yararına olacak şekilde hazırlanması için çalışacaklarını kaydeden Kaya, "Nitelikli projelerde yer alabilmek için mimarlar ve proje sahiplerine yönelik tanıtım toplantılarına ağırlık vereceğiz. Dünyada büyük projelere imza atmış mimarları ülkemize davet edeceğiz ve doğal taşlarımızı tanıtacağız." dedi. Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Mevlüt Kaya'nın temsil ettiği İZ-KO Mermer Maden Mobilya Dekorasyon San. ve Tic. A.Ş. olurken Yönetim Kurulu şu firmalardan oluştu;

Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanlığına seçilen Mevlüt Kaya'yı ilk kutlayan selefi Arslan Erdinç oldu.

1. DİPERLİT Madencilik Sanayi ve Ticaret A.Ş.
2. BAYYURT Madencilik San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.
3. BURAK GÜNGÖREN- Alya İç ve Dış Ticaret
4. ÇELİKKOL Petrol Mermer San. Ve Tic. Ltd. Şti.
5. FONMERSAN Antik Mermer San. ve Tic. Ltd.Şti.
6. RENTAS Mermer Maden Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti.
7. ÖZÇINAR Elektrik Malz.Maden San. Ve Tic. Ltd.Şti.
8. ALİMOĞLU Mermer Granit San. Ve Tic.A.Ş.
9. ÖZHAN Mermer Mad.Haddecilik Nakliyat San ve Tic. Ltd.Şti.
10. DÖRTYOL Mermer Maden Nak. İş Ma K. Zir. Al.T. Tic. San. Ltd. Şti.

Denetim Kurulu'na ise:

1. IDEAL Stone Maden Oto. San. Ve Tic. Ltd.Şti.
2. ÇİZGİ Mermer ve Granit Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
3. AKTAŞ Mermer Sanayi Tic.A.Ş. firmaları seçildi.

Seçilen yeni Yönetim Kuruluna başarılar dileriz.

İstanbul Maden İhracatçıları Birliği Genel Kurulu Yapıldı

İstanbul Maden İhracatçıları Birliği'nin 2013 yılı Olağan Genel Kurulu 25 Nisan 2014 tarihinde Dış Ticaret Kompleksi konferans salonunda gerçekleştirildi. 529 birlik üyesinin katıldığı Genel Kurul'da Yönetim Kurulu Başkanı ile Yönetim ve Denetim Kurulu asil ve yedek üyeleri ile Birliği TİM genel kurulunda temsil edecek delegelerin seçimi yapıldı. Seçimde iki liste yarıştı. Beyaz listede mevcut yönetimin de devamı olan ve başkan adaylığını Silkar Dış Ticaret A.Ş'den Erdoğan Akbulak'ın yaptığı grup yer almıştı. Turuncu liste ise geçmiş yıllarda birliğin 3 dönem başkanlığını yapmış ve yeniden adaylığını koyan Naturler Madencilik San. Ve Tic. Ltd. Şti.'den Ali Kahyaoğlu'nun grubundan oluştu.

Genel Kurul'a Divan Heyeti'nin seçimi ile başladı. Yapılan oylamanın

ardından Halil İbrahim Çevik 208 oy ile Divan Başkanı seçildi.

Seçime geçmeden önce ilk olarak Yönetim Kurulu adına Başkan Vekili Ahmet Keleş teşekkür konuşmasında sonra Ali Kahyaoğlu ve Erdoğan Akbulak konuşmalarını yaptı.

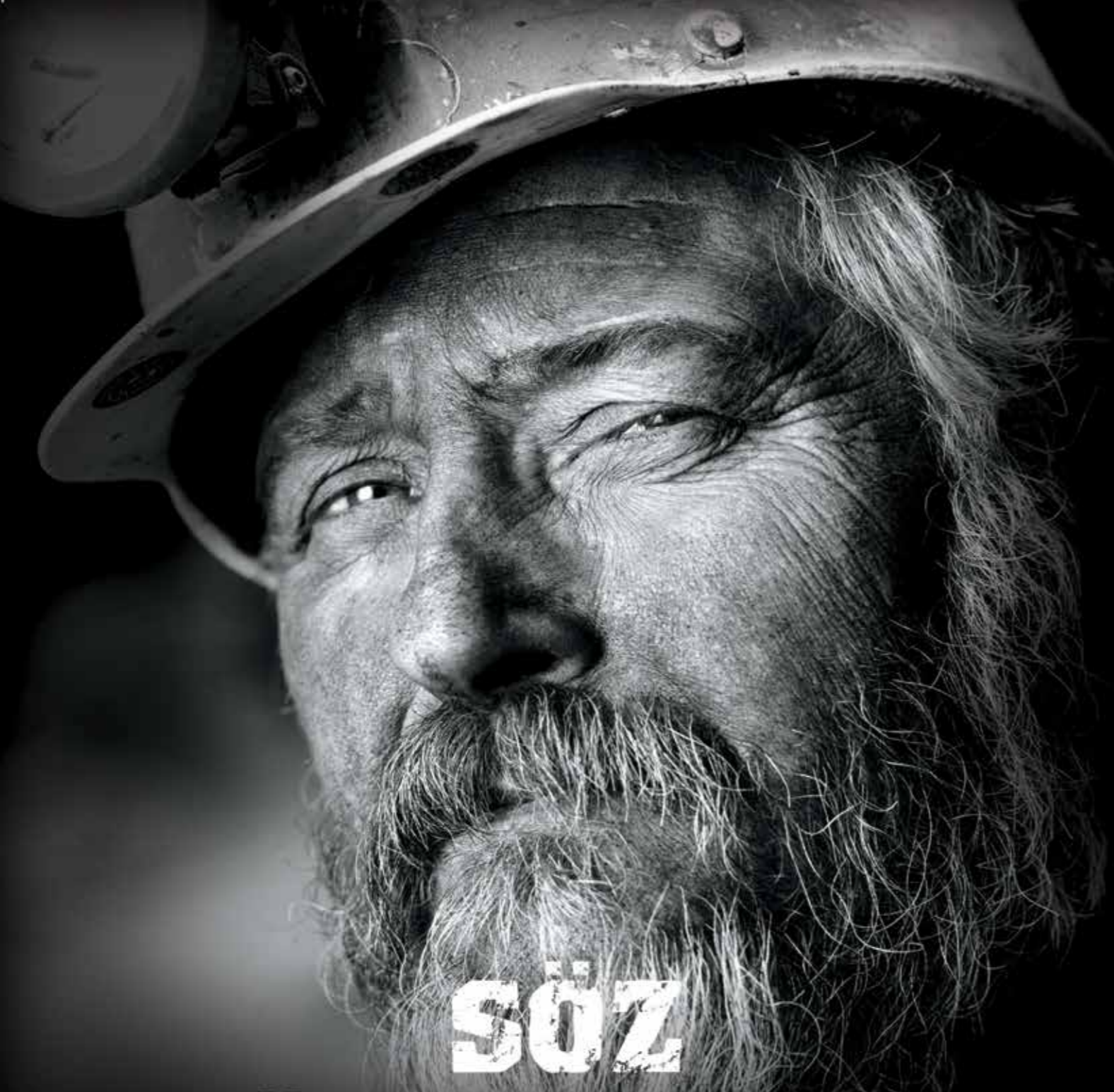
Yapılan oylamaya 512 kişi katılmıştır. 508 oy geçerli sayılmış 4 oy ise geçersiz sayılmıştır. Oy sayımı sonrasında 258 oy alan Ali Kahyaoğlu İMİB Yönetim Kurulu Başkanı olarak seçilmiştir. Erdoğan Akbulak ise 249 oy aldı.

Oylamanın ardından yapılan konuşmada ilk sözü alan Erdoğan Akbulak, Divan Başkanı ve haziruna te-

şekkür ederek başladığı konuşmasını şöyle sürdürdü: "Sektör kazandı. Ali Kahyaoğlu ve ekibini tebrik ediyorum. Benim kendilerinden ricam bizim başlattığımız projeleri devam ettirmeleridir. Dünyada doğal taş ve maden ihracatını nasıl artırırız'a odaklanmamız lazım. Çünkü hepimiz gelip geçiciyiz. Tüm sivil toplum örgütleri birlikte hareket edip, resmi kurumlara gitmeliyiz" dedi.

Ali Kahyaoğlu ise, "Bundan sonra biz yokuz, hepimiz varız. Tüm eski yönetime teşekkür ediyor ve hayırlı olmasını diliyorum" diye konuştu.

Seçilen yeni Yönetim Kuruluna başarılar dileriz.

SÖZ

**SÖYLEYECEK
GÜCÜMÜZ YOK**

**SAYGILYLA
ANIYORUZ**

3. Doğaltaş Tasarım Yarışması Ödüllerine Dağıtıldı

Türk doğal taşları tasarımla değer kazanacak!

Anadolu'nun bereketli topraklarından beslenen Türk doğal taşları 4 bin yıldır sayısız esere ilham oluyor... İstanbul Maden İhracatçıları Birliği de Türkiye'nin doğal taş zenginliğini tasarımın gücüyle buluşturmayı hedefleyerek bu yıl üçüncü kez 'Doğal Taş Tasarım Yarışması'nı düzenledi. Yarışmaya katılan yarışmacılar çağlar boyu tarihe iz bırakan eserlere yenilerini eklemek üzere çok özel ürünler tasarladı. Birbirinden çarpıcı 570 projenin başvurduğu yarışmanın kazananları ise Esmâ Sultan Yalısı'nda düzenlenen törenle açıklandı.

İstanbul Maden İhracatçıları Birliği (İMİB)'nin, Türk do-

ğal taşları markasını yaratmak amacıyla düzenlediği 3. Doğal Taş Tasarım Yarışması'nın kazananları açıklandı. Marka algısında tasarım ve tasarımcının gücüne inanan İMİB'in düzenlediği yarışmaya 570 proje başvurdu. Profesyoneller ve öğrenciler için iki ayrı kategoriden oluşan yarışmada toplam 10 proje, Esmâ Sultan Yalısı'nda gerçekleştirilen törenle ödüllendirildi. Profesyonel kategorisinde, merdiven basamaklarıyla doğal taşları bir araya getiren Salih Saygın Deren'in 'Tırnak' projesi birinci olurken, öğrenci kategorisinde İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nden Hilal Kurt 'Dividewall' projesi ile birincilik ödülünü kazandı.

Maden Mühendisleri Odasının Teşekkür Ziyareti

TMMOB Maden Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Türkiye Madenciler Derneği'ne Oda Genel Kurulu'nda gösterdiği destekten dolayı teşekkür ziyareti gerçekleştirdi. 8 Nisan 2014 tarihinde yapılan ziyarette İstanbul Şube Başkanı Nedret Durukan, Yönetim Kurulu Üyesi Hürriyet Demirhan ve Büşra Ertuğrul Türkiye Madenciler Derneği'ni ziyaret etti.

Türkiye Madenciler Derneğinin Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Sönmez'in ve Yönetim Kurulu Üyelerinin katıldığı toplantıda Maden Kanunu, Madencilik sektörü ve iki örgütün birlikte yapabileceği etkinlikler konuşuldu.

Ant Group

Teknoloji, Makina İmalat, Mühendislik, Taahhüt San. ve Tic. Ltd. Şti. ®

1976 dan bugüne Tecrübe, Kalite ve Hizmet anlayışı...

Çeşitli boyut ve kapasitelerde
Vakum Tambur Filtreler
Vakum Disk Filtreler...

500x500'den, 2000x2000 mm plaka boyutlarında
Chamber plakalı,
Membran plakalı,
Kek kurutmalı pres filtreler...

Çeşitli çap ve boyutlarda
Tüm otomasyon ve kontrol ekipmanlarına uygun
Tam otomatik tork kontrollü Thickenler...

500 mm'den 3000 mm belt genişliğinde
Çeşitli kapasitelerde
Prömatik kontrollü Belt pres filtreler...

Diğer filtre çeşitlerimiz;
Vakum Belt Filtreler - Vakum Pan Filtreler - Basıncılı Polish Filtreler
daha fazlası için... www.antgroup.com.tr

Sakarya 2. O.S.B. 3. Yol No: 9
Kargalıhanbaba / Hendek / SAKARYA
Tel: +90 264 654 59 45 (pbx)
Fax: +90 264 654 59 48
info@antgroup.com.tr

CAMIŞ MADENCİLİK

Yeni Yatırımlarıyla Cam Dışındaki Sektörlere
Hammadde Sağlamayı Hedefliyor

Şişecam Topluluğu'nun bir kuruluşu olan Camiştir Madencilik A.Ş., Türkiye cam sektörünün hammadde ihtiyacını karşılamak üzere hizmet veriyor. Ülke genelinde 19 adet hammadde hazırlama ve zenginleştirme tesisi bulunan şirketin yıllık ürün kapasitesi ise 3 milyon tonu aşıyor. Ancak Camiştir'in hedefi cam dışı sektörlerin de endüstriyel hammadde taleplerini karşılamak amacıyla yüksek teknoloji kullanılarak uygun ürünler üretilmesini sağlamak...

Camiştir'i, Genel Müdür Memet Ziya Ateş'e sorduk.

► **Camiştir Madencilik, 1935 yılında kurulan Şişecam Topluluğu'na bağlı. Madencilik faaliyetlerini uzun yıllar Şişecam bünyesinde sürdürdükten sonra 1988'de kuruldu. Aradan geçen 26 yılda Camiştir Madencilik'in nereden nereye geldiğiyle ilgili genel bir çerçeveyi çizmenizi rica etsem, neler söylediniz?**

Şişecam Topluluğu'nun madencilik faaliyetleri ülkemizde cam sanayininin 1935 yılında kurulması ile başladı. İlk silis kumu üretimi o zaman Podima adıyla bilinen İstanbul-Yalıköy'de gerçekleştirilmişti. Bu bölgedeki kum üretimlerine halen devam ediliyor. Madencilik faaliyetleri uzun yıllar Şişecam Topluluğu bünyesinde stratejik bir faaliyet olarak sürdürülmüş ve 1988 yılında Camiştir Madencilik A.Ş. çatısı altında birleştirilmiştir. Bugün Şişecam Kimyasallar Grubu bünyesinde yer alan Camiştir Madencilik A.Ş. kurulduğu günden bugüne kadar üretim ve satış kapasitesini sürekli artırdı. Geçen yılsonunda devreye aldığımız Karabük Kuvars Kumu Hazırlama Tesisi ile tesis sayımız 19'a, üretim kapasitemiz ise 3 milyon tona ulaştı.

► **Şirketinizin temel faaliyet alanı cam sektörü için gerekli endüstriyel minerallerini üretmek. Bu üretim sürecini anlatır mısınız?**

Cam, hammaddelerinin tamamı doğadan sağlanan ve % 100 geri dönüştürülebilir bir ürün. Temel bileşenleri kuvars kumu, dolomit, feldspat, kalker, soda. Ayrıca afinan hammadde olarak sodyum sülfat, diğer renklendirici maddeler, oksidan ve indirgen maddeler de harmanda yer alan diğer hammaddelerdir.

Silis kumu, doğada bulunmuş şekline göre kuvarsitten veya kuvars kumundan elde edilmekte, maden ocağından çıkartılan cevher, tesislere nakledilmekte, tesiste fiziksel ve kimyasal kompozisyon bakımından istenilen değerlere getirilen cevherler de cam fabrikalarına nakledilmektedir. Ülkemizde maalesef doğrudan kuvars kumundan cam hammaddesi elde edilebilecek yataklar sınırlı olduğundan kayaç formundaki kuvarsitler, kırılıp öğütülerek kuvars kumu elde edilebilmektedir.

Kalker ve dolomit için ise üretilen cevherin kırma eleme ve öğütme prosesleri ile boyut küçültülmesi yapılmakta ve elde edilen ürün istenilen tane aralığında cam fabrikalarına sevk edilmektedir.

► **Geniş bir ürün yelpazeleniz var. Anlatır mısınız bu ürünleri?**

Şirketimiz, cam ve seramik sektörüne yönelik ürünler üretiyor. Üretimimizin %63'ünü camın temel bileşeni olan kuvars kumu oluşturuyor. Kuvars kumunun cam da kullanılabilmesi için belli fiziksel ve kimyasal özelliklere sahip olması, safsızlıkların minimum düzeyde olması gerekiyor. Tesislerimizde flotasyon ve manyetik separasyon üniteleri kuvars kumunun içerisindeki safsızlıkları (özellikle Fe₂O₃) uzaklaştırmak için kullandığımız yöntemlerden bazıları. Kalan ürünlerimiz ise yaklaşık % 17 ile dolomit, % 10 ile feldspat, % 7 ile kalker ve % 3 ile kaolen. Kuvars kumu, dolomit, feldspat ve kalker cam harmanının ana bileşenleri olarak kullanılıyor. Camda bu hammaddeler haricinde kullanılan soda ise Şişecam Topluluğu'nun bir diğer şirketi olan Soda Sanayii A.Ş. tarafından üretiliyor.

► **Camiştir firmanızın madencilik faaliyetleri nelerdir?**

Firmamızın ana iştiğal konusu cam hammaddeleri üretimi ve satışı. Temel misyonu ise; Topluluğumuza bağlı cam fabrikalarının hammadde ihtiyaçlarının uygun maliyetlerle, uzun vadede ve sürdürülebilir kalitede sağlanması... 2007 yılından itibaren ise Topluluk dışı satışlara da ağırlık verilmeye başlandı. Bu kapsamda cam haricinde; seramik, vitrifiye, izolasyon, silikat ve elektrot üretimleri için gerekli hammaddelerin tedarikine başladı. Genel olarak maden ocağı üretimi ile başlayan süreç, hammadde hazırlama ve zenginleştirme tesislerinde devam etmekte. Hazırlanan hammaddenin fabrikaya veya yurtdışına nakledilmesi için de gerekli lojistik faaliyetlerinin organizasyonu da şirketimiz bünyesinde yapılıyor.

► **Yıllık maden üretim kapasiteniz nedir?**

Yurt genelinde 19 adet hammadde hazırlama ve zenginleştirme tesisi var. Yıllık ürün kapasitemiz 3 milyon tonun üzerinde. Bu rakama vurgu yapmak lazım.

Üretimimiz sadece cam hammaddeleriyle sınırlı değil. Şirket hedeflerinden birisi cam dışı sektörlerin de endüstriyel hammadde taleplerini karşılamak amacıyla yüksek teknoloji kullanılarak uygun ürünler üretilmesini sağlamak. Yatırımlarımızı bu konuya yönlendiriyoruz.

► **İşletme metodunuz nedir?**

Endüstriyel hammaddelerde genel olarak tercih edilen işletme metodu açık ocak işletmeciliği. Delme ve patlatma işlemleri sonucunda uygun aç ve genişliklerde kademe ve şevler oluşturulmakta, cevherin üzerindeki örtü tabakası sıyrılarak istenilen cevhere ulaşılmakta. Üretilen hammaddeler tesislere nakledilerek endüstrinin ihtiyacı olan spesifikasyonlarda hazırlanmaktadır.

Memet Ziya ATEŞ

Camiştir Madencilik Genel Müdürü

ODTÜ mezunu olan Ateş, maden yatakları konusunda ihtisas yaptı. 1977-1989 arasında Enerji Bakanlığına bağlı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü'nde (MTA) farklı görevlerde bulundu. 1989 yılında Şişecam'a katıldı ve sırasıyla işletme mühendisliği, işletme şefliği yaptı. Mısır'daki şirketin genel görevinden sonra, Mısır'daki şirketin genel müdürlüğünü yürüttü. 2001 yılında Mısır'dan dönerek, Camiştir'te Arama Geliştirme Müdürü oldu. 2008 yılından bu yana da şirketin Genel Müdürlüğü görevini sürdürüyor.

► Cam dışında başka alanlarda madencilik faaliyetleriniz var mı?

Kuruluşumuzun ana faaliyet konusu cam hammaddeleri üretimi, ancak yine Topluluğumuz bünyesinde yer alan Cam Elyaf Sanayii A.Ş.'nin hammadde ihtiyaçları da şirketimiz tarafından sağlanıyor. 2010'da devreye aldığımız Çine Feldspat Öğütme ve Manyetik Separasyon Tesisi ile hem topluluk cam fabrikalarının hammadde ihtiyacı karşılanmaya başlanmış, hem de seramik sektörü için feldspat üretilerek gerek yurt içi gerekse yurt dışı pazarlarda satış sunulmuştur. Bosna'da yer alan şirketimiz ise hem çimento hem de soda fabrikalarının hammadde ihtiyacını karşılıyor. Ayrıca yurt genelindeki tesislerimizden Na-silikat üreticileri, izolasyon malzemeleri üreticileri, cam boru üreticileri, kaynak elektrotu üreticilerine yönelik de satışlarımız devam ediyor.

► Türkiye'de kaç kente kaç adet maden sahanız var ve maden işletmeniz bulunuyor?

Yurtiçinde toplam 15 il içerisinde; 5 adedi arama, 62 adedi ise işletme olmak üzere toplam 67 adet maden ruhsatımız mevcut.

Ruhsatlarımızın büyük bir çoğunluğunu kuvarsit-kuvars kumu, dolomit, kalker, feldspat vb. cam ve seramik sektörüne yönelik endüstriyel hammaddeler oluşturuyor. Hammadde hazırlama ve zenginleştirme tesisleri ise son devreye alınan Karabük Kuvars Kumu Hazırlama Tesisi ile 19'a ulaşmış durumda.

► İhracat rakamlarınızı konuşalım. Üretim ne kadarı, nerelere ihraç ediliyor?

2013 yılında gerçekleştirilen 2,1 milyon tonluk satışın % 5'i ihracat olarak gerçekleşti. Şirketimiz için yurtdışındaki önemli pazarlar İtalya, İspanya, Mısır, Rusya ve Birleşik Arap Emirlikleri.

► Hedeflerinizin ne kadarını gerçekleştirebildiniz? Uzun süreli hedefte daha yapılacak neler var?

Bugüne kadar Topluluğumuz cam ve cam elyaf fabrikalarının hedefleri ve hammadde ihtiyaçları doğrultusunda Cami Madencilik A.Ş. büyümeye devam etmiştir. Bununla beraber, diğer sanayi hammaddeleri ve metalik ürünler için de arama ve fizibilite çalışmalarımız sürüyor.

► Rezervleri geliştirmek için nasıl bir yol izliyorsunuz?

Şirketimizde maden aramaları konusunda çalışmalar yapan bir ekibimiz mevcut. Jeoloji mühendisi, topoğraf ve sondaj işçilerinden oluşan bu ekibimiz yıllık maden arama programlarını, rezerv belirleme ve geliştirme çalışmalarını gerçekleştiriyor. Ayrıca, sahip olduğumuz ruhsatların hukukunun güvence altına alınması için Maden Hakları Bölümümüz de çalışmalar yürütüyor.

► Türkiye maden piyasasında nasıl bir açığı kapatıyorsunuz?

Türkiye'de cam hammaddelerinin tamamını, cam fabrikalarının istemiş olduğu özelliklerde üreten başka bir firma yok. Diğer firmalar ya yalnızca belli bir ürüne yönelik ruhsatlara sahip ya da üretmiş oldukları ürünler cam sektörüne yönelik hazırlanmış ürünler değil.

► Yeni maden türleri için Ar-Ge çalışmalarınız var mı?

Şirketimizde Ar-Ge çalışmaları; mevcut proseslerin iyileştirilmesine yönelik ve yeni sahalardan elde edilen numunelerin zenginleştirme çalışmalarına yönelik yürütülüyor. Bunların haricinde her türlü endüstriyel hammadde ve metalik madene yönelik proses oluşturma, tesis dizaynı, fizibilite, tesis kurma ve devreye alma çalışmalarını da sürdürüyoruz.

► Yatırımlar hangi boyutta?

2000'li yılların ikinci yarısından itibaren Şişecam Topluluğu şirketleri ile paralel hareket edilerek yatırımlara hız verildi. 2005 yılında başlayan Bilecik Cam ve Cam Elyaf Hammadde-

Şişecam Topluluğu Hakkında

Türkiye'nin en köklü kuruluşları arasında yer alan Şişecam Topluluğu düzcam, cam ev eşyası, cam ambalaj ve cam elyafı gibi camın tüm temel alanları ile soda ve krom bileşiklerini kapsayan iş kollarında global bir oyuncudur. "Düzcam", "Cam Ev Eşyası", "Cam Ambalaj" ve "Kimyasallar" olmak üzere dört ana iş grubunda faaliyet gösteren Topluluk, Türkiye'nin yanı sıra Almanya, İtalya, Bulgaristan, Romanya, Slovakya, Macaristan, Bosna Hersek, Rusya Federasyonu, Gürcistan, Ukrayna, Mısır ve Hindistan'da üretim yapmaktadır. Şişecam, 79 yıllık deneyimi, 20 bin çalışanı, 13 ülkeye yayılmış üretim faaliyetleri ve 150 ülkeye ulaşan satışlarıyla uluslararası ölçekte bir Topluluk olarak, 2020 vizyonu doğrultusunda dünyanın en büyük üç üreticisinden biri olma hedefiyle yoluna devam etmektedir. www.sisecam.com.tr

leri Üretim Tesisleri yatırımı kademeli olarak 2006, 2007 ve 2008 yıllarında devreye alındı. 2010 yılında 500 bin ton kapasiteli feldspat kırma eleme tesisi ile 120 bin ton kapasiteli cam kalitesi feldspat üretim tesisini devreye aldık. 2013 yılında ise 220 bin kuvars kumu üretim kapasiteli Karabük Tesisi devreye alındı. 2007 yılından itibaren gerçekleştirilen geliştirme yatırımı harcamalarının tutarı 76 milyon TL'ye ulaşmış durumda. Önümüzdeki dönem içerisinde de yatırımların artarak devam etmesini öngörüyoruz.

► Pazardaki payınızın maddi karşılığı nedir? Yani ekonomiye ne kadarlık bir katkı sunuyorsunuz?

Camiş Madencilik A.Ş. olarak 2013 yılı brüt satış gelirimiz 140 milyon TL'nin üzerinde gerçekleşmiştir. Ayrıca 2013 yılında maden ocaklarından hammadde tesislerine ve bu tesislerden müşterilere olmak üzere 6 milyon tonun üzerinde hammadde taşıması yapıldı.

► Üretim dışında maden arama, teknolojik araştırma ve tesis dizaynı ve kurulması konularında da çalışmalarınız var. Bunlardan bahsedebilir misiniz?

Yeni maden sahalarının aranması, uygun görüldüğü takdirde şirket bünyesine kazandırılmasını uzman ekiplerimiz yönetiyor. Ayrıca cevher hazırlama laboratuvarlarımızda da yeni ürünlere yönelik proses dizaynı çalışmaları yapıyoruz. Devreye aldığımız bütün tesislerin fizibilite çalışmaları, tesis dizaynı, makine-ekipman seçimleri, montaj ve devreye alma çalışmaları şirketimiz personeli tarafından yürütülüyor.

► **Mısır'da ne zamandan beridir faaliyettesiniz? Neden bu ülkeyi seçtiniz? Oradaki çalışmalar hakkında bilgi verir misiniz? Kapasitesi, üretimler, çalışan sayısı... vb.**

Şirketin Mısır'da arama ve ruhsat edinme faaliyetleri 1990'lı yılların ikinci yarısında başladı. Camiș Egypt Mining Co., cam kumu ve diğer cam hammaddelerini üretmek, pazarlamak ve topluluğumuzun hammadde ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 1998 yılında Mısır kökenli bir şirket olarak kuruldu. Şirkette, Camiș Madencilik A.Ş.'nin payı %99,7. Şirketin Kuzey Sina ve Zafarana bölgelerinde maden ruhsatları, El-Arish ve Yiallag'da kuvars kumu ve borosilikat kumu hazırlama tesisleri ile liman yükleme ve kalite kontrol laboratuvarları bulunuyor. Şirketin 2'si Türk olmak üzere toplam 19 çalışanı bulunmaktadır. Şirketin kum üretim kapasitesi 380.000 ton/yıl.

► **Başka bir ülkede daha şirket kurulması planlanıyor mu?**

Topluluğumuzun yatırımlarına paralel olarak, hammadde ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla talep olması halinde başka ülkelerde de yapılanma gerçekleştirilebilir.

► **Yurtdışındaki diğer faaliyetlerinizden bahsetsek. Sanırım Bosna'da bir işletmeyi satın aldınız 4 yıl önce.**

Bosna Federasyonu Tuzla Kantonu'nda faaliyet gösteren Şişecam

(SSL) ve Asamer Grubu'na bağlı Fabrika Cementa Lukavac (FCL) şirketlerinin hammadde ihtiyacını karşılayan Vijenac Kireçtaşı İşletmesi'nin özelleştirilmesi gündeme geldiğinde 2010 yılında Camiș-Asamer arasında % 50-50 ortaklık kurularak şirket özelleştirme idaresinden satın alındı. Şirketin 1 milyon ton kireçtaşı üretimi ve satışı var. Şirketin kireçtaşı sahası, kırma eleme tesisleri ve fabrikalara nakliye amacıyla havai hatları mevcut. Şirketin, 2014 yılı itibarıyla 157 çalışanı mevcut.

► **Biraz da Camiș'in yapısını konuşalım. Kaç kişiye istihdam sağlıyor? Bu kişilerin mesleklere göre dağılımı nedir?**

Yurt içi ve yurt dışı faaliyetlerimiz kapsamında 639 kişiye doğrudan istihdam sağlanıyor. Madencilik faa-

liyetleri multidisipliner bir alan olduğunda birçok mühendislik disiplininin personel çalıştırılıyor. Ağırlıklı olarak Jeoloji ve Maden Mühendisi olmak üzere yaklaşık bir oran vermek gerekirse çalışanların %11'i mühendis ve/veya yüksek mühendis, %14'ü ise teknik personelden oluşuyor.

► **Eleman ihtiyacını nasıl karşılıyorsunuz? Özellikle yetişmiş eleman bulma konusunda herhangi bir sıkıntı söz konusu mu?**

liyetleri multidisipliner bir alan olduğunda birçok mühendislik disiplininin personel çalıştırılıyor. Ağırlıklı olarak Jeoloji ve Maden Mühendisi olmak üzere yaklaşık bir oran vermek gerekirse çalışanların %11'i mühendis ve/veya yüksek mühendis, %14'ü ise teknik personelden oluşuyor.

Yetişmiş eleman bulmak sektörün en önemli problemlerinden biri. İhtiyaç söz konusu olduğunda Şişecam Personel İşe Alma Prosedürü çerçevesinde sınav, mülakat ve teknik görüşme aşamalarını içeren bir süreç yaşanıyor. İhtiyacımızla ve çalışanın kişisel hedefleri ile örtüşen eşleşmeleri belirleyerek uzun soluklu birlikler kurmaya çalışıyoruz.

► **Çalışanlarınızın mesleki ve iş güvenliği eğitimlerini nasıl yapıyorsunuz?**

Camiș Madencilik'te işbaşı eğitimleri ile başlayan öğrenme süreci, personelin tüm çalışma hayatı boyunca devam ediyor. Kişisel ve örgütsel gelişim, çevre, iş güvenliği ve kalite konularındaki eğitimler şirket bünyesindeki uzmanlarımızın yanı sıra ilgili bakanlıklarca yetkilendirilmiş uzman firmalar tarafından da veriliyor.

► **2008 yılında OHSAS 18001:2007 belgesini almışsınız. Nedir bu belgenin önemi?**

liyetleri multidisipliner bir alan olduğunda birçok mühendislik disiplininin personel çalıştırılıyor. Ağırlıklı olarak Jeoloji ve Maden Mühendisi olmak üzere yaklaşık bir oran vermek gerekirse çalışanların %11'i mühendis ve/veya yüksek mühendis, %14'ü ise teknik personelden oluşuyor.

OHSAS 18001 belgesi bir ticari kuruluşun faaliyetleri sırasında yönetim sisteminin ve yasal mevzuatın gereklilerini yerine getirerek, iş ortamını ve çalışma yaşamını güvenli kılmayı hedefleyen bir zihniyetle çalışmalarını sürdürdüğünün tescili olarak ifade edilebilir. Camiș Madencilik A.Ş. mevcut tesislerinde bu belge kapsamında olmakla birlikte yeni yatırımımız Karabük Kuvars Kumu Hazırlama Tesis'i'nde de belgelendirme çalışmaları şimdiden başlatıldı.

► **2009 ve 2010'da İşçi Sağlığı ve Güvenliği alanında yaptığı yatırımlar ve yenilikler nedeniyle iş kazası sıklık oranlarını önemli ölçüde azaltmışsınız. Bu çalışma ve yatırımlar neler?**

İş Güvenliği ve çevre konularında her yıl önemli miktarda yatırımlar yapıyoruz. Bu yatırımlarla beraber düzenlenen eğitimler sayesinde, çevre ve iş güvenliği konularındaki bilinç seviyesi oldukça artmış durumda.

İstanbul'a Orman Kazandırdılar!

Çevre duyarlılıklarının çok yüksek olduğunu vurgulayan Memet Ziya Ateş, çevreyle ilgili çalışmalarını şöyle anlattı:

• Yenilenebilir olmayan kaynakları tüketen bir endüstri dalı olduğumuzdan topluma ve doğaya karşı olan sorumluluğumuz diğer sektörlerle nazaran daha yüksek boyutlarda. Tüm faaliyetlerimizde mümkün olan en az kaynak tüketiminin sağlanması, koruma-kullanma prensibinin ön planda tutulması son derece önemli.

• Maden ocaklarında çok ciddi şekilde tedbirler alıyoruz, daha sonra da mutlaka ağaçlandırmalar yapıyoruz. Bunu sadece orman idaresinden beklemiyoruz, kendimiz de yapıyoruz. Bu çalışmalarımıza verebileceğim en tipik örnek Çatalca/Yalıköy'de maden üretiminden sonra çok ciddi bir Şişecam ormanı yaptık. 200 dönümlük alanı ağaçlandırdık. Bu ağaçlandırma yasal bir zorunluluk değildi, biz çevre bilincimizle bunu hayata geçirdik. Üstelik alanı ağaçlandırdıktan sonra, 3 yıl bakımını da üstlendik.

• Gerek yatırım sürecinde gerekse işletme aşamasında şeffaf ve iletişime açık bir yönetim sergilendiğimiz için, doğal olarak çevre halkı ile de olumlu ilişkiler içindeyiz. Faaliyette bulunduğumuz bölgede yaşayan insanların geri bildirimleri bizim için her zaman önem arz ediyor.

Yatırımın Çeyreği Çeyreye!

• Madencilerin aslında ormanlık alanda çalıştıktan sonra terk ederken, söz konusu alanı ağaçlandırabilecek hem niyetleri var hemde imkanları var. Maden sahalarının inşaat alanı gibi düşünülmemesi lazım. İnşaat yapılan bir alanı yeniden ormanlaştıramazsınız maden alanını ağaçlandırmak mümkün.

• Camiș olarak biz ayrıca maden ve cevher hazırlama ve zenginleştirme tesislerimizde de çevre mevzuatının ötesine geçip neredeyse sıfır deşarjla çalışmaya gayret ediyoruz. Zaten bizim cevher hazırlama tesislerimizde, herhangi bir kimyasal kullanılmamaktadır. Daha çok mekanik olarak zenginleştirmeler yapıyoruz. Zenginleştirmeleri yıkama usulüyle yaparsak da onları kesinlikle deşarj etmeden, o sıvıyı yeniden döndürerek kullanıyoruz.

• Çevreyle ilgili yatırımlarımız, kimi zaman genel yatırımlarımızın yüzde 25'ini oluşturabiliyor.

İç ve dış denetim mekanizmaları, işletmede gerçekleşen sürekli operasyonel kontroller, yatırımlar ve çalışanlarımızın desteği son yıllarda kaza sıklık oranlarının azalması noktasında çok sevindirici sonuçları da beraberinde getirmiştir.

► **Bu konuda bir de ödül almışsınız; Şişecam Endüstri İlişkileri Müdürlüğü tarafından 2009-2010 yılı başarı ödülü.**

2009-2010 döneminde bir önceki yıla göre iş kaza sayılarındaki azalma nedeniyle başarı ödülü almıştık. 2012 ve 2013 yıllarında ise kaza sıklık oranının endüstri için belirlenen değerin altında gerçekleşmesi nedeni ile 2 yıl üst üste onur ödülü almış bulunmaktayız.

► **Türkiye maden piyasasını nasıl değerlendiriyorsunuz? Sektörün en büyük eksiği, sorunu ne sizce?**

Ülkemiz, başta endüstriyel hammaddeler ve doğaltaşlar olmak üzere bazı metalik madenler, linyit ve jeotermal kaynaklar gibi enerji hammaddeleri açısından zengin olmakla birlikte birkaç çeşit maden dışında (bor, feldspat, pomza...) dünya ölçüsündeki rezervlerimiz sınırlı. Özellikle son yıllarda yabancı yatırımcıların maden arama çalışmalarına hız vermesi umut verici bir gelişme. Metalik maden üretimi, kıymetli metal üretimi ve ihracatı artış gösteriyor. Türkiye'nin 2013 yılı toplam maden ihracatı bir önceki yıla göre % 20 artış ile 5 milyar doların üzerinde gerçekleşti. Ancak yaşanan bu olumlu gelişmeler sektördeki mevzuat karmaşası, yetki ve izin sorunlarının gölgesinde kalıyor.

Madencilik, emek yoğun bir sektör ve özellikle kırsal kesimlerde istihdam yaratması, köyden kente kontrolsüz göçün engellenmesi için önem verilmesi gereken bir iş alanı. Ancak ne 3213 sayılı Maden Kanunu, ne de ilgili yönetmelikler madencilik için sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için yeterli. Sektördeki mevzuat ve yetki karmaşasının acilen giderilmesi ve izin süreçlerinin sadeleştirilmesi gerekmektedir.

► **Türkiye'deki maden piyasasının gelişebilmesi için yapılması gerekenler neler?**

Ülkemizin uzun vadeli madencilik politikasına ihtiyacı var. Özellikle 2023 yılı için hedeflenen 15 milyar dolarlık toplam maden ihracatının gerçekleştirilebilmesi için sektörün önündeki mevzuat engellerinin kaldırılması ve teşvik uygulamalarına devam edilmesi gerekiyor. Artık neredeyse başa baş noktada yürütülen madencilik faaliyetleri için cevherin çıkarıldığı yerde işlenmesi zorunluluk, ancak maden sahaları içerisinde tesis vb. izinleri alamadığınız takdirde cevherin OSB gibi alanlara taşınması ve burada işlenmesi maliyetleri ve rekabeti önemli ölçüde etkiliyor.

► **Gelecek projeksiyon içerisinde, madencilik ile ilgili öngörüleriniz nelerdir?**

Uzun vadeli bir madencilik politikasının oluşturulması ve desteklenmesi, ruhsat alma ve izin süreçlerinin sadeleştirilmesi halinde Türkiye madenciliği çok daha üst noktalara taşınacaktır. Özellikle metalik maden ve kıymetli metal üretiminin kısa vadede artması beklenmektedir. Ancak, üretilen cevherin ham veya konsantre olarak ihraç edilmesi yaratılacak katma değer büyük bir kısmının yurtdışında kalmasına neden olmaktadır. Sektörde, yurtdışında olduğu gibi cevherin maden ocağında üretiminden konsantre ve izabe tesisine hatta liman faaliyetlerini de yürütebilecek büyük oyunculara ihtiyaç var.

► **Türkiye'yi dünya piyasasının neresinde konumlandırıyorsunuz?**

Özellikle bor mineralleri, feldspat ve doğaltaş üretiminde dünya liderliğini sürdürmekteyiz. Krom cevherinde ise Güney Afrika'dan sonra ikinci sırada yer almaktayız. Yani dünya çapında üretimini yaptığımız madencilik kalemleri sınırlı. Bu ürünlerin sayısının artırılması madencilik sektörünün gelişimi için gerekli. Ancak, ülkemizde halen maden aramalarının yeterli olduğunu ve yeraltının yeterince arandığını söylemek güçtür.

► **Türkiye'deki maden birlikleri, dernekleri ne durumda sizce?**

Sektördeki sivil toplum örgütleri, meslek odaları ve diğer kuruluşlar (dernek ve üretici birlikleri) farklı kulvarlarda hareket ediyor. Aralarında tam bir birliktelik olduğunu söylemek çok güç. Madencilik Sektörü Başkanlar Konseyi bu birlikteliği sağlamak amacıyla kuruldu.

Her sivil toplum kuruluşunun, üyelerinin kısa vadeli sorunları yerine ülkemizin uzun dönem ve sürdürülebilir madencilik politikalarının belirlenmesinde daha aktif rol alması gerektiğine inanıyorum.

ÇİMENTO ve MADEN SANAYİ

- Değirmenler (Bilyalı ve Çubuklu değirmenler)
- Çevre ve pinyon dişliler
- Dik vaisli değirmenler
- Özel Redüktörler
- Separatörler
- Koni kincirler
- Komple mikronize öğütme tesisleri (Çimento, Bakır, Kalsit, Krom, Çinko, Kuvars, vb.)
- Kinci astarlar

IX. Çevre Kurul Toplantısı

Derneğimizin IX. Çevre Kurulu Toplantısı 24 Nisan 2014 perşembe günü Dr. Caner Zambak, Barış Keser (Şişecam A.Ş.), Cansın Ağaç (Eczacıbaşı Esan), Alpago Yurtoğlu (Mintek A.Ş.), Mehmet Eğriboyunoğlu (Çayeli Bakır İşletmeleri), Merve Demirel (Meta Nikel A.Ş) Kasım Samih Özgen (Madkim LTD. ŞTİ) Selma Dağtekin'in (Madkim LTD. ŞTİ) katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Türkiye Madenciler Derneği IX. Çevre Kurulu Toplantısı aşağıda sıralanmış olan gündem maddeleri çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Toplantı Gündem Maddeleri;	
* Orman Kanununun 16. Maddesinin Uygulama Yönetmeliği, Orman Kanunu 17/3 ve 18. Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği (18.04.2014)	* İş Sağlığı Ve Güvenliği Çerçevesinde 'Sürdürülebilir Madencilik Uygulama' Programının Oluşturulması
* Çevre İzin Lisansı Almadan Faaliyette Bulunan İşletmelerin Çevre izni almaları İçin tanınan son tarih (31.12.2013), konusunda TMD Üyelerinin Güncel Durumları Ve Alternatif Çözümleri	* Kümülatif Çevresel Etki Değerlendirmesi Konusunda Üyeler Bazında Uygulanması Gereken Adımlar
* Çevre Görevlileri, Çevre Yönetim Birimleri, Çevre Danışmanlık Firmalarının Yeterlik Alması (Son Tarih 21.05.2014) Gerekliliği İle İlgili Durum	* Başbakanlık Genelgesi İle İlgili Gelişmeler
	* Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği, Büyük Endüstriyel Kazalar Yönetmeliği Hakkında Gelişmeler
	* Atık Yönetimi Yönetmelik Taslağının görüşe açılması

Orman Kanununun 16. Maddesinin Uygulama Yönetmeliği, Orman Kanunu 17/3 ve 18. Maddelerinin Uygulama Yönetmeliği

18.04.2014 tarihinde yayımlanan yönetmelik gereği ön izin ve kesin izin uygulamaları getirilmiştir. Talepler için Orman bölge müdürlükleri süre uzatımı ile beraber 36 ay süreyle izin verilebilir; fakat bu sürelerde faaliyete izin verilmez ve maksimum 36 ay sonra kesin izin alınmak zorundadır denilmektedir. Bu değişikliğin Orman izinlerinde yaşanan gecikmeler olduğu düşünülmektedir.

Kesin izin aşamasında ise maden tok alanlarının, pasa döküm alanlarının, verimli toprak depolama alanlarının, atık barajı ve kantar tesisleri izin sahibince tel çit ile çevrilmelidir ibaresi geçmektedir.

Yönetmelik 10. maddesi aşağıdaki gibi geçmektedir,

Kesin izin süre uzatımı

MADDE 10 – (1) İzin sahibinin yenilenmiş ruhsat, revize edilmiş rehabilitasyon projesi ve bu Yönetmelik hükümlerine göre istenen evrak ile birlikte izin süresi son günü mesai bitimine kadar bölge müdürlüğüne müracaatı halinde mevcut iznin bitim tarihinden itibaren bu Yönetmelik hükümlerine göre süre uzatımı yapılabilir. Süre uzatımının Bakanlıkça uygun bulunması halinde teminat ve arazi izin bedeli güncellenir, onaylı taahhüt senedi alınır.

(2) İzin süresi ile birlikte ruhsat süresinin de sona ermesi ve izin sahibinin ilgili kanun hükümlerine göre yenilenmiş ruhsatı alamaması halinde; izin sahibinin, izin süresi son günü mesai bitimine kadar Maden İşleri Genel Müdürlüğünden alınmış ruhsat hukukunun yürürlükte olduğuna veya işletme ruhsatına geçişle ilgili işlemlerin devam ettiğine dair belge ile birlikte bölge müdürlüğüne müracaat etmesi, bir yıllık arazi izin bedelini ödemesi ve mevcut taahhüt senedi hükümlerini kabul ettiğine dair onaylı ek taahhüt senedi vermesi halinde bir yıl süreyle izin aynı şartlarla devam eder.

(3) Bu maddenin ikinci fıkrasında tanınan süre içinde yenilenmiş ruhsat, revize edilmiş rehabilitasyon projesi ve bu yönetmelik hükümlerine göre istenen evrak ve bir yıllık arazi izin bedelini ödediğine dair belge ile birlikte süre uzatımı için müracaat edilmesi halinde izin bir yıl daha devam eder, ancak bu fıkradaki süre içinde sahada çalışmaya müsaade edilmez.

Bu maddenin amacının net olarak belirlenmesi gerekliği konuşulmuştur, ilgili mercilerden netleştirilmesi ve tam olarak hangi durumu ifade ettiği açıklığa kavuşturulmalıdır.

Arazi izin bedelleri için, yönetmelik ekinde belirtilen kat-sayılar ile yeni bir hesaplama sistemi getirilmiş, bedellerde artış olduğu görüşülmüştür.

Çevre İzin Lisansı Almadan Faaliyette Bulunan İşletmelerin Çevre izni almaları İçin tanınan son tarih (31.12.2013), konusunda TMD Üyelerinin Güncel Durumları Ve Alternatif Çözümleri

Maden sektörü dâhil olmak üzere bakanlık tarafından yapılan duyuruya göre, Çevre izni alması gereken işletmelere 31.12.2013 tarihine kadar başvuru yapma zorunluluğu getirmiştir. Bu kapsamda çeşitli sebeplerden dolayı madencilik sektöründe çevre izni başvurularının yapılmasında sıkıntılar yaşanmaktadır. Hem yasal zorunluluğu sağlayıp hem de işletme için uygulanabilir bir yöntem oluşturmak için üyelerimizin münferit olarak yapmış oldukları uygulamalar olabilmektedir, bu sebeple tüm üyelerimiz arasında bilgi alışverişi olması açısından konu ile ilgili görüşleri alınmıştır. Şişecam A.Ş.'den Barış Keser madencilik faaliyetlerinde çalışma sürelerinin belirsiz olması bu sebeple de çevre görevlisi görevlendirilmesi sorununun nasıl belirleneceği hususunda ve çalışma sürelerini müdürlüğe kabul ettirmeleri ile sadece bu süreler içerisinde çevre görevlisi bulundurmaları yeterli olacaktır şeklinde görüş bildirmiştir.

Madkim LTD. Şirketi olarak madencilik faaliyetlerinin Çevre İzni kapsamında değerlendirilmesi konusunda, patlayıcı kullanımı hakkında Bakanlığa görüş yazısı yazılmıştır. Görüş yazısı sonucunda mineral ocaklarının (4.Grup madenler) patlayıcı kullanımı ile çevre izni kapsamına girmediği, taş ocakları için bu madenin geçerli olduğu konusunda cevap yazısı alınmıştır ve bu bilgi üyeler ile paylaşılmıştır.

Çevre Görevlileri, Çevre Yönetim Birimleri, Çevre Danışmanlık Firmalarının Yeterlik Alması(Son Tarih 21.05.2014) Gerekliliği İle İlgili Durum

Çevre görevlileri, çevre yönetim birimleri, çevre danışmanlık firmaları hakkında yönetmelik gereği getirilen yükümlülükler için bir değişiklik beklendiği, yönetmeliğin revize olacağı konularında görüşülmüştür. Çevre yönetim birimlerinin yeterlilik alması için son süre olan 21 Mayıs 2014 tarihi konusunda, başvuru için herhangi bir duyuru bulunmamaktadır dolayısıyla tüm üyeler bu konuda bir duyuru beklemektedirler.

İş Sağlığı Ve Güvenliği Çerçevesinde

'Sürdürülebilir Madencilik Uygulama' Programının Oluşturulması

İş sağlığı ve güvenliği kapsamında Sürdürülebilir Madencilik konulu çalışmalar için bir alt çalışma gurubu oluşturmanın gerekliliği konusunda görüşülmüştür. Alt çalışma gurubu konusu öncelikle yönetim kuruluna Sn Dr. Caner Zambak tarafından sunulacaktır.

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği, Büyük Endüstriyel Kazalar Yönetmeliği Hakkında Gelişmeler

Sulak alanların korunması yönetmeliği yeniden yayımlanmıştır. Yeni yönetmelik sulak alanları mahalli ve ulusal olarak ikiye ayırmıştır böylelikle mahalli sulak alanların değerlendirilmesi mahalli komisyonlara bırakılmış ve buralarda yapılacak faaliyetlere bu komisyonun değerlendirmeleri yön verecektir. Madencilik faaliyetleri genel müdürlük iznine tabiidir.

Büyük Endüstriyel kazalar hakkında yönetmelik, kapsamı gereği madencilik faaliyetlerini içerisinde büyük oranda almamaktadır, tehlikeli madde depolama belirli düzeylerde olduğundan kapsam dışı olarak değerlendirilmektedir, yalnız kapsam dışı değerlendirilmesinin alınmasının zorunluluğu üyeler çerçevesinde görüşülmüştür.

Atık Yönetimi Yönetmelik Taslağının görüşe açılması

14.04.2014 tarihinde Atık Yönetimi Yönetmeliği Taslağı görüşe açılmıştır, bu yönetmelik Katı atıkların kontrolü Yönetmeliğini, Tehlikeli Atıkların kontrolü yönetmeliğini, Atık yönetimi genel esaslarına ilişkin yönetmeliği, Bazı Tehlikesiz atıkların Geri kazanımı Tebliğini kaldırarak tek bir yönetmelik altında birleştirmektedir. Maden atıklarının yönetimi konusunda bu yönetmelik işlevsizdir yalnızca; maden atıklarının özelliklerinin belirlenmesi, tehlikelilik sınır değerlerinin baz alınması, ve işleme yöntemleri konusunda yönetmelik ekleri kullanılacaktır.

Toplantı esnasında maden atıklarının hiçbir şekilde bu yönetmelik taslağına atıfta bulunulmaması gerektiği, maden atıklarının kendi yönetmeliği kapsamında değerlendirilmesi gerektiği, bu şekilde karmaşa yarattığı görüşülmüştür.

18.04.2014 tarihinde yayımlanan yönetmelik gereği ön izin ve kesin izin uygulamaları getirilmiştir. Talepler için Orman bölge müdürlükleri süre uzatımı ile beraber 36 ay süreyle izin verilebilir; fakat bu sürelerde faaliyete izin verilmez ve maksimum 36 ay sonra kesin izin alınmak zorundadır denilmektedir. Bu değişikliğin Orman izinlerinde yaşanan gecikmeler olduğu düşünülmektedir.

Maden sektörü dâhil olmak üzere bakanlık tarafından yapılan duyuruya göre, Çevre izni alması gereken işletmelere 31.12.2013 tarihine kadar başvuru yapma zorunluluğu getirmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliği Hakkında Bazı Düşünceler

► Prof. Dr. Mustafa TOPALOĞLU – Avukat – YMM

Devlet ormanları içinde yapılacak maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için zorunlu ve ruhsat süresine bağlı olarak yapılan geçici tesislere 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre izin verileceği öngörülmüştür.

2 010 tarihli Madencilik Faaliyetleri Uygulama Yönetmeliğine göre, Devlet ormanları içinde maden aranması ve işletilmesi ile madencilik faaliyeti için zorunlu bulunan tesis, yol, enerji, su, haberleşme ve alt yapı tesislerine Çevre ve Orman Bakanlığınca izin verilir. İzin verilirken fon bedelleri hariç mevzuata göre hesaplanacak bedel alınır. Ancak, temditler dahil ruhsat süresince müktesep haklar korunmak kaydı ile Devlet ormanları sınırları içindeki tohum meşcereleri, gen koruma alanları, muhafaza ormanları, orman içi dinlenme yerleri, endemik ve korunması gereken nadir ekosistemlerin bulunduğu alanlarda maden aranması ve işletilmesi, Çevre ve Orman Bakanlığının muvafakatine bağlıdır.

Bu bağlamda Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından maden ve ham-

madde üretim izinlerini düzenlemek için 30 Eylül 2010 Tarihli ve 27715 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Orman Kanunu’nun 16. Maddesinin Uygulama Yönetmeliği yürürlüğe konulmuştur.

En son olarak 18 NİSAN 2014 gün ve 28976 sayılı Resmi Gazete’de yeni “**ORMAN KANUNUNUN 16 NCI MADDESİNİN UYGULAMA YÖNETMELİĞİ**” yayımlanmış ve 30.maddesinde; “30.09.2010 tarihli ve 27715 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Orman Kanununun 16’ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.” denilmek suretiyle 2010 tarihli Orman Yönetmeliği tamamen yürürlükten kaldırılmıştır.

Aşağıda 2014 tarihli yeni Orman Yönetmeliğinde yeni getirilen ve maden hukuku bakımından önem taşıyan hükümlere değinilecektir.

1. Orman İzni Müracaatlarında Arama ve İşletme Ruhsatı Ayrımı Kaldırılmıştır.

2014 tarihli yeni Orman Yönetmeliği, 2010 tarihli Orman Yönetmeliğinin 5. ve 6. maddelerindeki maden arama ruhsat aşamasında alınması gereken orman izinlerini kazı gerektirip gerektirmemesine göre yapılan sistematik ikili ayrımı kaldırmıştır. Bunun yerine, 4.(2).maddesinde “*Kazı gerektirmeyen arama taleplerinde müracaat yazısına sadece ruhsat ve ruhsat alanını gösteren 1/25000 ölçekli harita eklenir.*” denilerek ayrı bir madde yerine sadece bir fıkra eklenmek suretiyle aynı sonuca ulaşılmıştır.

Aynı şekilde Eski Orman Yönetmeliğindeki işletme ruhsatı ve işletme izni için müracaat koşullarını arama ruhsat izninden ayrı ve özel olarak düzenleyen “*Maden İşletme İzni*” başlıklı 8. maddesine Yeni Orman

Yönetmeliğinde yer verilmemiştir. Bunun yerine Yeni Orman Yönetmeliğinde maden arama, işletme, tesis ve altyapı tesis işlemlerine müracaat koşulları 4. maddede tek bir madde olarak düzenlenmiştir.

Kanaatimce bu değişiklik yerinde olmuştur. Zira gereksiz tekrar ve Yönetmelik metninin uzamasının önüne geçilmiştir.

Ayrıca Yeni Maden Yönetmeliğinin 5.(2). maddesinde “*Ancak kazı gerektirmeyen maden arama izinlerinde belgelerin tam olması halinde bölge müdürlüğü müracaat yazısının bir örneği üzerine kayıt tarihini ve sayısını belirterek talep sahibine iade eder. Maden ruhsat sahibi alanında prospeksiyon, jeolojik harita yapımı, numune alımı, jeofizik araştırma gibi kazı gerektirmeyen maden arama faaliyetinde bulunabilir.*” şeklinde yeni bir hüküm ön-

görülmüştür. Buna göre, belgeleri tamam olan arama ruhsat sahibi, müracaatla birlikte orman alanında prospeksiyon, jeolojik harita yapımı, numune alımı, jeofizik araştırma gibi kazı gerektirmeyen maden arama faaliyetinde bulunma hakkı elde etmektedir. Arama işlemlerini hızlandıracağını düşündüğümüz bu hükmün madencilik sektörü bakımından yararlı olacağını düşünmekteyiz.

2. Hammadde Üretim İşlemlerini Özel Olarak Düzenlemekten Vazgeçilmiştir.

Eski Orman Yönetmeliğinde sadece bir maddeden oluşan Beşinci Bölümde hammadde üretim işlemleri düzenlenmişti. Eski Orman Yönetmeliğinin 12. maddesine göre genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınca yol, köprü, baraj, gölet, liman gibi projelerin inşasında kullanılacak yapı ve inşaat hammaddelerinin

üretimi için onaylı hammadde üretim izin belgesine dayanarak orman sayılan alanda bu amaçla yapılacak işletme faaliyetleri, tesis ve altyapı tesisleri için dahi Orman Yönetmeliği hükümlerine göre izin alınması gerekiyordu. Yalnız burada hammadde üretim izni verilecek kamu idareleri için Genel Bütçeli Kamu Kurumları ile özel bütçeli olmasına rağmen Karayolları Genel Müdürlüğü Orman Yönetmeliğine göre alınacak bedelden muaf tutulmuştu. Bunun dışındaki Özel Bütçeli Kurumlar, Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar, Sosyal Güvenlik Kurumları ve 5018 sayılı Kanun Dışında Kalan Özel Bütçeli Kurumlara verilen hammadde üretim iznine dayalı olarak orman izinlerinde özel hukuk kişileri gibi bedel ödemeleri gerekiyordu.

Yeni Orman Yönetmeliği bu şekilde hammadde üretim iznini ayrı Bölüm olarak düzenlemekten vazgeçmiştir.

**Kazı
gerektirmeyen
arama
taleplerinde
müracaat
yazısına
sadece
ruhsat ve
ruhsat alanını
gösteren
1/25000
ölçekli harita
eklenir.**

Bunun yerine müracaat bakımından 4.g maddesinde, kesin izin bakımından da 7.(5) maddesinde arama ve işletme ruhsatlarıyla aynı dizgeye bağlanmıştır.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 7.6. maddesinde “Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurum ve kuruluşlarınınca yol, köprü, baraj, gölet, liman gibi projelerin inşasında kullanılacak yapı ve inşaat hammaddelerinin üretimi için hammadde üretim izin belgesine dayanarak orman alanları içinde bu amaçla yapılacak işletme faaliyetleri, tesis ve altyapı tesislerine bu Yönetmelik hükümlerine göre izin verilir.” denilerek hammadde üretim iznine dayalı olarak yapılacak faaliyetlerin izne tabi olduğu vurgulanmıştır.

Esasen hammadde yatırım izinleri maden ruhsatı niteliğindedir. Bu bakımdan maden arama ve işletme izinleri ile aynı dizgeye tabi tutulması isabetli olmuştur. Ancak hammadde yatırım izinleri orman bedelleri bakımından maden ruhsatları ile farkının olması doğaldır.

Hatta Yeni Orman Yönetmeliği alınacak orman bedelleri konusunda eski Yönetmelikte de mevcut olan hammadde yatırım izinleri arasında da farklı yaklaşımını devam ettirmiştir. Yeni Orman Yönetmeliğinin 8.(4). maddesinde genel bütçeli ve özel bütçeli kamu kurumları arasındaki Eski Yönetmelikteki çözüm

tarzı benimsenmiş, Genel Bütçeli Kamu kurumlarından orman bedeli alınmayacağı belirtildikten sonra Özel Bütçeli Kamu Kurumlarından Karayolları Genel Müdürlüğü dışında yeni bir hüküm olarak Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’ne ait hammadde yatırım işlemlerinden orman bedeli alınmayacağı hükmü getirilmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliğinde 8.(2). maddesinde yeni bir hüküm olarak genel ve özel bütün kamu kurumlarının beş hektarı geçen hammadde yatırım izinlerinden ek devlet hakkı alınmayacağı öngörülmüştür. Bu hükmün 3213 Sayılı Maden Kanununun hammadde yatırım izinlerinden devlet hakkı alınmayacağını emreden 14/16.maddesinin gereğini yerine getirmek için konulduğunu tahmin etmekteyiz.

Ancak bütün hammadde yatırım izinlerini orman bedelinden muaf tutmak gerekir. Esasen verilen hammadde yatırım izinlerinin büyük bir kısmına sahip olan Özel Bütçeli kamu kurumlarından Karayolları Genel Müdürlüğü’ne ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü’nü istisna ettikten sonra geriye çok fazla bir kurum kalmaktadır. Bu nedenle özel bütçeli - genel bütçeli kamu kurumu ayrımı yapılmadan bütün hammadde yatırım izinlerinin orman bedelinden muaf tutulmasının Yeni Orman Yönetmeliğinin sadeleştirme ve uygulama kolaylığı getirme şeklinde

özetlenebilecek temel felsefesine uygun düşeceğini düşünmekteyiz.

3. Değerlendirme Komisyonu Özel Olarak Düzenlenmiştir.

Eski Orman Yönetmeliğinde olduğu gibi Yeni Orman Yönetmeliğinde, muhafaza ormanları, gen koruma alanları, tohum meşcereleri, orman içi dinlenme yerleri ile endemik ve korunması gereken nadir ekosistem alanlarına isabet eden maden işletme, tesis ve altyapı tesisi izin müracaatları hakkında karar verme yetkisi Değerlendirme Komisyonuna bırakılmıştır.

Eski Orman Yönetmeliğinin 37.2.b maddesinde Değerlendirme Komisyonunun “Bakanlık Müsteşarı ve/veya Müsteşar Yardımcısı başkanlığında, Orman Genel Müdürü ve/veya Orman Genel Müdür Yardımcısı, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürü ve/veya Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdür Yardımcısı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürü ve/veya Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdür Yardımcısı, Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürü ve/veya Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdür Yardımcısı, Bakanlık Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanından” oluşacağı öngörülmekte idi.

Eski Orman Yönetmeliğinin 37.2.b maddesinde, yerine göre yedi kişiye çıkabilecek ancak asgari beş kişiden oluşan Değerlendirme Komisyonuna hangi birim amirlerinin katılacağı tek tek sayılmıştı. Aslında bu hüküm hukukun genel ilkelerinden hukuki güven ve istikrar ilkesine uygundu.

Yeni Orman Yönetmeliğinin “Değerlendirme Komisyonu” başlıklı 16. maddesinde özel olarak düzenlenmiştir. Yeni hükme göre Değerlendirme Komisyonu “Bakanlık Müsteşarı ve/veya Müsteşar Yardımcısı başkanlığında, Orman Genel Müdürü ve/veya Orman Genel Müdür Yardımcısı ile Bakanın uygun göreceği üyelerden oluşur. Komisyon en az beş kişiden teşekkül eder.” Yeni Orman

Yönetmeliğinin 16.(1) maddesi sadece Bakanlık Müsteşarı ve Orman Genel Müdürü ve yardımcılardan bahsetmekte diğer üç üyenin Bakan tarafından belirleneceğini öngörmektedir. Böylesine önemli görev yerine getirecek Değerlendirme Komisyonuna kimlerin katılacağı önceden düzenleyici işlemle belirlenmemesi ve Bakanın takdirine bırakılması hukuki kesinlik ilkesine aykırı olmuştur.

4. Orman İzinli Alan Teslim Edilirken İşletme İznini İbraz ve Kafes Tel Çitle Çevrilme Zorunluluğu Getirilmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 7.(2). maddesi “Maden işletme izinlerinde, izin sahibi; izne konu alanı kapsayan işletme izin belgesini orman idaresine vermeden saha teslimi yapılmaz.” hükmünü içermektedir.

Yeni olan bu hükme göre, orman izin alanı teslim edilmeden önce maden işletme izninin ibrazı zorunludur. Esasen maden işletme izni olmadan madencilik faaliyetlerine başlanamayacağından bu hüküm sorun teşkil etmez.

Ancak Yeni Orman Yönetmeliğinin 7.(3). maddesinde getirilen tel kafesle çevirme zorunluluğu madenciyi sıkıntıya sokacak niteliktedir. Gerçekten de Yönetmeliğin 7.(3). maddesinde, “Madencilik faaliyetine başlanılmadan önce maden işletme izin alanları ile maden stok alanı, pasa döküm alanı, verimli toprak depolama alanı, atık barajı ve kantar tesis izinlerinde izin sahasının sınırları izin sahibince kafes telçit ile ihata edilir, yapılan bata izin süresi ve rehabilite izleme sürecinde de izin sahibince muhafaza edilir. Aksi halde madencilik faaliyetine müsaade edilmez.” denilmektedir. Maden işletme izin alanından maden stok alanı, pasa döküm alanı, verimli toprak depolama alanı, atık barajı ve kantar tesis izin alanına kadar sayılan bu yerlerin kafes tel ile çevrilmesi, oldukça yüksek maliyetlere ulaşacağı şüphesizdir. Ayrıca Yönetmelikte açıkça “kafes tel çit” denildiğinden

tel örgü ve tahta perde veya ihata duvarı gibi diğer sınırlama yöntemleri kullanılamaz. Maliyet yüksekliği bir tarafa sarp kayalık ve taşlık yerlerde kafes tel çitle çevirmenin imkânsız ya da çok güç olacağı da ortadadır. Uydu ve GPS sistemlerinin bu kadar geliştiği ve orman izin sınırlarının kolayca tespit edilebildiği dijital çağımızda böylesine bir hükmün getirilmesinin nedeni anlaşılabilir.

5. Temdit İşlemleri Devam Eden Maden Ruhsatlarına İlişkin Orman İzinleri Esnetilmiştir.

Uygulamada maden ruhsat temdit (uzatma) süreci devam ederken orman izinlerinin geçerliliğini devam ettirip ettirmeyeceği tereddütlere yol açıyordu. Yeni Orman Yönetmeliği bu süreçte orman izin sahibinin lehine izin devamı için bir olanak sağlamıştır. Bu amaçla Orman Yönetmeliğinin 10.(2). maddesine “İzin süresi ile birlikte ruhsat süresi de sona ermesi ve izin sahibinin ilgili kanun hükümlerine göre yenilenmiş ruhsat alamaması halinde; izin sahibinin, izin süresi son günü mesai bitimine kadar Maden İşleri Genel Müdürlüğünden alınmış ruhsat hukukunun yürürlükte olduğuna veya işletme ruhsatına geçişle ilgili işlemlerin devam ettiğine dair belge ile birlikte bölge müdürlüğüne müracaat etmesi, bir yıllık arazi izin bedelini ödemesi ve mevcut taahhüt senedi hükümlerini kabul ettiğine dair onaylı ek taahhüt senedi vermesi halinde bir yıl süreyle izin aynı şartlarla devam eder.” hükmü eklenmiştir. Buna göre maden ruhsatının uzatılması konusunda MİGEM tarafından bir karar verilinceye kadar maden ruhsatının geçerliliğini sürdürdüğünü ve uzatma işlemlerinin devam ettiğine dair bir yazı ile orman idaresine başvurması halinde orman izni aynı şartlarla devam edecektir.

6. Rehabilitasyon İşlemleri Yeniden Düzenlenmiştir.

Rehabilitasyon işlemleri, Eski Orman Yönetmeliğinin Yedinci Bölümünde, Rehabilitasyon İşlemleri başlığı altında iki madde halinde düzenlenmişti.

Yeni Orman Yönetmeliği ile rehabilitasyon işlemleri, bu Yönetmeliğin Beşinci Bölümünde Rehabilitasyon Projesi, Takip ve Kontrol başlığı altında üç madde halinde yeniden düzenlenmiştir. Yeni Orman Yönetmeliğinin 17. maddesi hükmünde Eski Orman Yönetmeliği hükümlerinden alıntılar yapılmış ve yeni birtakım hükümler eklenmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 17.(2) maddesiyle Eski Orman Yönetmeliğinde yer almayan “Rehabilitasyon yapılacak alanın kullanılma öncesi dönemde çoraklık ve verimsizlik gibi olumsuz nitelikler taşıyor olması, alanda rehabilitasyon yapılmaması için gerekçe olarak gösterilemez.” şeklinde bir hüküm eklenerek izin sahibinin her hâlükârda rehabilitasyon yapmak zorunda olduğu vurgulanmıştır.

Eski Orman Yönetmeliğinin 17.(1) maddesinde, iznin bittiği tarihte rehabilitenin bitirilemediği takdirde bölge müdürlüğüne üç ay ek süre verileceği öngörülmüş iken, Yeni Orman Yönetmeliğinin 17.(3) maddesinde bölge müdürlüklerince verilecek bu ek süre bir yıla çıkarılmıştır.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 18.(2) maddesinde “...değişikliği de içeren revize rehabilitasyon projesini en geç üç ay içerisinde bölge müdürlüğüne vermekle yükümlüdür.” denilerek revize rehabilitasyon projesinin verileceği süre kesin olarak belirlenmiştir. Eski Orman Yönetmeliğinde böyle bir süre mevcut değildi.

Ayrıca, Eski Orman Yönetmeliği Rehabilitasyon Projesi Formatında yer verilenlerden farklı olarak, Yeni Orman Yönetmeliğinin 18. Maddesinde Rehabilitasyon Projelerinde yer alması gereken hususlar ve önlemlere yer verilerek yeniden ve ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Yeni Orman Yönetmeliğinin 18. maddesiyle yer verilen

söz konusu hususlar ve önlemler ile izin sahibinin rehabilitasyon projesi kapsamındaki yükümlülüğü oldukça artırılmıştır.

Asıl önemli değişiklik ise, Yeni Orman Yönetmeliğine “Takip ve Kontrol” başlıklı 19. maddenin eklenmesi ile yapılmıştır. Bu bağlamda Eski Orman Yönetmeliğinin 17.(4) maddesinde, rehabilitasyon işleminin safahatı hakkında her yıl haziran ayının sonuna kadar düzenlenmesi ve bölge müdürlüğüne verilmesi öngörülen raporun, Yeni Orman Yönetmeliğinin 19.(2) maddesi ile Eylül ayının sonuna kadar verilmesi öngörülmüştür. Yine aynı hükmün devamında “yeni verilen izinlerde izin verildiği yıl içerisinde, teknik rapor istenmeyeceği” cümlesi eklenmiştir. Bu suretle izin sahibine kolaylık getirilmek istenmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 19.(3) maddesi “Takip ve kontrol faaliyetleri süresince numune alma ve analiz giderleri izin sahibince karşılanır” şeklinde yeni bir hüküm içermektedir. Buna göre orman idaresinin yapacağı takip ve kontrol masrafları izin sahibi tarafından karşılanacaktır. Söz konusu hükümle izin sahibine yeni bir mali yükümlülük yüklenmiştir. Anayasanın 73. maddesine göre “Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konular, değiştirilir veya kaldırılır”. Yeni Orman Yönetmeliğinin dayanağı olan 6831 sayılı Orman Kanununun 16. maddesinde izin sahibinden söz konusu takip ve kontrol masraflarının izin sahibince ödeneceğine ilişkin bir hüküm yer almamaktadır. Dolayısıyla açık bir kanun hükmü olmadan izin sahibine bu şekilde yönetmelik hükmüyle mali yükümlülük yüklenmesi hukuka aykırı olmuştur.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 19.(5) maddesinde “İzin sahibi tarafından rehabilitenin bitirilmesini takiben üç yıllık takip süresi sonunda veya madenin

cinsine göre rehabilitasyon projesinde verilen takip süreleri esas alınarak, rehabilitasyon projesi kapsamında taahhüt edilen hususların sağlanıp sağlanmadığı beyet tarafından tespit edilir. Söz konusu hususların sağlandığı tespit edilirse izin sahibinin madencilik faaliyeti yaptığı alan ile ilgili sorumluluğu sona erer” şeklinde bir düzenlemeye yer verilmiştir. Bu hükümle Eski Orman Yönetmeliğinde bulunmayan rehabilitenin bitirilmesinden itibaren üç yıllık takip süresi öngörülmüştür.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 19.(6) maddesinde “İzin sahibi, rehabilitasyon projesinde yer alan taahhütlerini yerine getirememesi veya faaliyetlerini süreli veya süresiz olarak durdurması bâlinde bu tarihten itibaren en geç üç ay içerisinde orman idaresine haber vermekle yükümlüdür” hükmü öngörülmüştür. Eski Orman Yönetmeliğinde bu şekilde üç aylık bir haber verme yükümlülüğü söz konusu değildi.

7. Orman Bedelleri Tespit Esasları Değiştirilmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliği, orman izin bedelinin tespitinde yeni esaslar getirmiştir. Yönetmeliğin 20.(1).a. maddesinde ağaçlandırma bedelinin tespitinde saat esas değil gün esas getirilmiş ve ibrelili orman-yapraklı orman ayrımı kaldırılmıştır. Buna göre ağaçlandırma bedeli; Orman Genel Müdürlüğüne Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından yılın ikinci yarısı için tespit edilen 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin 294 gün/hektar katsayısıyla çarpımı sonucu belirlenen ağaçlandırma birim hektar bedelinin izin alanı ile çarpımı sonucu tespit edilecektir.

Eski Orman Yönetmeliğinin 20.(1).a. maddesinde ağaçlandırma bedeli, orman bölge müdürlükleri bazında tespit edilen, giydirilmiş brüt vasıfsız işçi ücreti ile ibrelili ormanlar için 1615 saat/hektar, yapraklı ormanlar için 1748 saat/hektar katsayısı ile çarpımı sonucu ile belirlenen bedelin, izin alanı ile çarpımı sonucu, elde edileceği belirtilmekteydi.

Tarafımızca yapılan değerlendirmede, Yeni Orman Yönetmeliğine göre hesaplanacak ağaçlandırma bedeli, eskisinden az bir miktar fazla bulunmuştur. Asıl önemli değişiklik arazi izin bedelinde yapılmıştır. Yeni Orman Yönetmeliğinin 20.(1).b. maddesinde karışık gibi gözükse ancak objektif bir kriter getirilmiştir.

Yeni Orman Yönetmeliğinin 19.(3) maddesi “Takip ve kontrol faaliyetleri süresince numune alma ve analiz giderleri izin sahibince karşılanır” şeklinde yeni bir hüküm içermektedir

Yeni Orman Yönetmeliğinin 18.(2) maddesinde “...değişikliği de içeren revize rehabilitasyon projesini en geç üç ay içerisinde bölge müdürlüğüne vermekle yükümlüdür.” denilerek revize rehabilitasyon projesinin verileceği süre kesin olarak belirlenmiştir

Buna göre arazi izin bedeli, İzin alanının metrekaresi, cari yıl ağaçlandırma birim metrekare bedeli, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan izin türü katsayısı Ek-1, ekolojik denge katsayısı Ek-2 ve il katsayısının Ek-3 çarpımlarının sonucu bulunacaktır. Yeni Orman Yönetmeliğinin 20.(1).b. maddesine göre cari yıl ağaçlandırma bedeli, aşağıda yer alan üç tabloda gösterilen ilgili katsayılarla çarpılarak arazi izin bedeli hesaplanacaktır.

Aşağıda Ek-1'de izin türüne göre Katsayı gösterilmiştir.

Ek-1

İZİN	KATSAYISI
Sondaj usulü maden arama izinleri	0,3
Maden arama, işletme ve hammadde üretim izinleri	0,7
Maden tesis ve altyapı tesis izinleri	1
Toprak dolgu izinleri	1,5

Aşağıda il bazında katsayı gösterilmiştir.

Ek-3

İL ADI	KATSAYI
İstanbul	3
İzmir,Kocaeli	2,8
Adana, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Mersin, Muğla, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Yalova	2,4
Bartın, Bilecik, Bolu, Düzce, Edirne, Gaziantep, Giresun, Karabük, Kayseri, Kırkkale, Kırklareli, Konya, Kütahya, Ordu, Rize, Zonguldak, Denizli, Eskişehir, Hatay, Manisa, Tekirdağ, Trabzon	2
Adıyaman, Artvin, Afyonkarahisar, Amasya, Burdur, Çankırı, Çorum, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Isparta, Kahramanmaraş, Kastamonu, Kırşehir, Kilis, Malatya, Nevşehir, Niğde, Sinop, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Uşak, Yozgat	1,6
Aksaray, Bayburt, Gümüşhane, Karaman, Ağrı, Ardahan, Batman, Bingöl, Bitlis, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Muş, Siirt, Şırnak, Tunceli, Van	1,2

Eski Orman Yönetmeliğinin 26.(1).b. maddesindeki orman bölge müdürlüklerince arazi rayiç bedeli ve orman vasfı dikkate alınarak bölgeden bölgeye değişebilen ve subjektif değerlendirilmelere açık arazi izin bedeli hesaplama yöntemine son verilmesi isabetli olmuştur. Ancak objektif bir kriter getirilmiş olmasına rağmen Eski Orman Yönetmeliğine göre makul ölçüleri aşan oranda bir artış söz konusu olursa; bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı ve idari yargıda dava konusu yapılabileceği açıktır.

Yeni Orman Yönetmeliğinde orman izin bedelinin takip eden yıllarda artırılmasına ilişkin sistemde değişiklik yapılmıştır. Eski Orman Yönetmeliğinin 26.(3). Maddesine göre, müteakip yıllara ait arazi izin bedeli, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bir önceki yılın aynı ayına göre açıklanan yıllık ÜFE değişim oranında artırılı(yordu).

Yeni Orman Yönetmeliği 20.(3). maddesine göre ise müteakip yıllara ilişkin arazi izin bedeli Bedel Artış Katsayısı uyarınca artırılacak olup,

bu şekilde artırılmış olan bedel herhangi bir bildirimle gerek olmaksızın izin sahibi tarafından orman idaresine ödenecektir. Yönetmeliğin 3.(1).h maddesinde Bedel Artış Katsayısı (BAK); Her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı olarak tanımlanmıştır. Buna göre izin sahibi, her yıl yeniden değerlendirme oranına göre arazi izin bedelini artırarak doğrudan orman idaresine ödeyecektir. Yeniden Değerlendirme Oranları yıl başında belirlenip Resmi Gazetede yayımlandığı için ÜFE oranından daha objektif bir kriterdir. Ayrıca, Mart 2014 tarihi itibarıyla ÜFE oranı % 6.95 iken, 2014 yılı yeniden değerlendirme oranı ise 3.93'tür. Görüldüğü gibi, yeniden değerlendirme oranı, ÜFE oranından daha düşük kalmakla izin sahibi lehine bir kriter getirilmiş olmaktadır.

Sonuç olarak; Yeni Orman Yönetmeliği gereksiz tekrarlardan kaçınan, iyi bir sistematik kuran ve yönetmelik yapma tekniğine uygun bir hukuki metin olmuştur. Özellikle ağaçlandırma bedeli ve orman izin bedelleri,

objektif kriterlere bağlanarak, subjektif ve bölgeden bölgeye değişen farklı uygulamalar önlenmeye çalışılmıştır. Ancak objektif bir kriter getirilmiş olmasına rağmen Eski Orman Yönetmeliğine göre makul ölçüleri aşan oranda bir artış söz konusu olursa; bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı ve idari yargıda dava konusu yapılabileceği açıktır. Yine Yeni Yönetmelikte temdit işlemleri devam eden maden ruhsatlarına ilişkin orman izinlerinin devamına olanak sağlanması yerinde bir düzenleme olmuştur.

Buna karşılık, orman izin alanlarının tel kafes çit ile çevrilme zorunluluğunun getirilmesi, uygulanması güç ve izin sahibine ağır mali yük getiren bir yükümlülük olmuştur. Yine objektif temellere oturtulmaya çalışılan Yeni Orman Yönetmeliğinde Değerlendirme Komisyonuna kimlerin katılacağına Bakanın takdirine bırakılması, yönetmeliğin temel felsefesi ile çeliştiği gibi, hukuki güven ve istikrar ilkesine aykırı düşmüştür.

" Filtrasyonda 34 Yıllık Güvence "

süzerteks®
mensucat
SANAYİ VE TİCARET LTD. ŞTİ.

- Sizlere filtrasyonda en iyi hizmeti verebilmek adına 34 yıllık üretim deneyimimizi Alman teknolojisi ile birleştirdik. Firmamız Alman SAATI Deutschland GMBH firmasının Türkiye genel distribütörüdür.
- Değişmez prensiplerimiz; daima kaliteli, sorunsuz imalat hizmeti, zamanında teslimat ve uygun fiyat olmuştur.
- Filtre pres plakası ve aksesuarları satışımızda bulunmaktadır.

Merkez : Tem Yolu Mahmutbey Mah.
İstoç Tic.Merk.34.Ada
No:75 Bağcılar / İSTANBUL
Tel. : 0212 659 88 40
Faks : 0212 659 88 43

Fabrika : Hadımköy, Atatürk Sanayi
Bölgesi Sırtolu Mevkii
Arnavutköy / İSTANBUL
Tel. : 0212 771 27 07
Faks : 0212 771 38 85

Madencilikte Önemli Bazı Ülkelerde Maden Hukuku ve İlgili Mevzuat: NİJERYA

Derleyen: - Melih TURHAN - Maden Y. Mühendisi (İTÜ Mad. Fakültesi Eski Maden Hukuku Öğr. Görevlisi) (Türkiye Madenciler Derneği Baş Denetçisi)

Her sayımızda madencilik bakımından önemli bir ülkeyi ele alıyor ve maden mevzuatı hakkında bilgi sunuyorduk. Bu sayımızda da bir Afrika ülkesi olan Nijerya'yı ele alıyoruz. Aşağıda Nijerya Federal Cumhuriyeti hakkında kısa bir bilgi sunduktan sonra "Nijerya Mineral ve Madencilik Kanunu" ve diğer ilgili mevzuat hakkında bazı özet bilgiler sunuyoruz.

NİJERYA FEDERAL CUMHURİYETİ

Federal Republic of Nigeria
Jamhuriyar Taraiyar Nijeriya

Bayrak

Arma

NİJERYA'NIN AFRIKA KITASINDAKİ YERİ

NİJERYA'NIN AFRIKA KITASINDAKİ YERİ

NİJERYA HAKKINDA BİLGİLER

Başkent	: Abuja
Resmî dil(ler)	: İngilizce
Milliyet	: Nijeryalı
Yönetim Biçimi	: Federal Cumhuriyet
Başkan	: Goodluck Jonathan (PDP)
Kuruluş	:
İlan Edildi ve tanındı	: 1 Ekim 1960
Cumhuriyet olarak ilan edildi	: 1 Ekim 1963
Yüzölçümü	: 923773 km ²
Nüfus	:
2012 tahmini	: 170.123.740
2006 sayımı	: 140.003.542
GSYİH (SAGP)	: 2006
Toplam	: 188,5 milyar \$
Kişi başına	: 1.188 \$
Para Birimi	: Naira (₦) (NGN)

Nijerya Federal Cumhuriyeti, kısaca Nijerya, Batı Afrika'da, Gine Körfezi kıyısında, Benin ile Kamerun arasında yer alan bir ülkedir. Başkenti Abuja, en büyük şehri Lagos'tur.

Demografi:

Milliyet: Yorubalar: % 20, Hausalar: % 15,8, İbolar: % 14,8, Pöller: % 10,5, diğer Afrika kabileleri: % 38.

Din: İslam: % 43,6, Protestanlık: % 40,8 (Pentakostalizm: % 18, Anglikanizm: % 12,3), Katolikler: % 9,3, Animizm: % 5,9.

Hristiyan nüfus ise kuzeye nazaran daha verimli ve ormanların yoğun olduğu güneyde yaşar. Nijerya'da Müslüman nüfusun dağılımı şöyledir: Hausalar % 80, Yorubalar % 4, Fulaniler % 9, Kanurların ise tamamı Müslümandır. Nijeryalı Müslümanların geneli Maliki ve Hanefi mezhebine mensuptur. En az Müslüman Lagos'ta bulunur. Hristiyanların ise beşte üçü protestan, geriye kalan beşte ikilik kısım katoliktir. Nijerya'da az sayıda da Yahudi de vardır.

de yedi Hausa şehir devletleriyle başlatmak mümkündür. On ikinci yüzyıldan itibaren kurulmaya başlanmış Yoruba Velfe krallıkları, 14. yüzyıldan itibaren İslamiyetin yaygınlaşması ile ortadan kalkmışlardır. İslamiyetin yayılmasıyla, mevcut şehir devletleri ve birçok kabile Müslümanlığa geçmiştir. Buna göre Kuzey Nijerya tamamen İslamlaşmış ve geri kalan bölgeler de İslamiyetin nüfuzu altına girmiştir. Nijerya'ya ilk olarak 15. yüzyılda Avrupa sömürgeciliğini getirenler, Portekiz ve İngiliz esir tüccarı denizciler olmuştur. Avrupalılar Nijerya'yı başlıca köle ticaret merkezi olarak kullanmış olup Atlantik esir ticaretini başlatmışlardır. 350 yıl kadar süren köle ticareti ile 20 milyona yakın Nijeryalı'nın esir olarak satıldığı tahmin edilmektedir.

İngiltere, 19. yüzyıl başlarından itibaren Nijerya içişlerine karış-

Tarihi:

Bugünkü Nijerya topraklarında ilk yaşayanların, milattan 700 yıl öncesine rastladığı tahmin edilmekte; fakat bunların kimler olduğu hakkında kesin bir hükme varılamamaktadır. Nijerya'nın tarihini, Arapça yazılmış kayıtlara dayalı olarak, kuzey bölgelerde 9. yüzyıl başlarında kurulmuş, Konem-Boru ve batı bölgelerde

maya başlamış ve ilk olarak Lagos, 1861 yılında bir İngiliz kolonisi haline gelmiştir. 1885'te Gine Körfezi civarı, İngiltere'nin himayesine girmiştir. Bundan sonra İngiltere, Nijerya'yı iki himaye bölgesine ayırarak tek vali altında toplamıştır. Birinci Dünya Harbinden sonra başlayan milliyetçilik hareketleri, Nijeryalılar arasında yabancılar karşı isyan etme ve bağımsızlığı elde etme düşüncesini getirdi.

1950 yılında idare gücünü, merkezi otoriteyle üç ayrı bölgenin meclisleri arasında paylaşır. Yeni bir federal sistem getirildi. 1954 yılında ilan edilen anayasa, kuzey, batı ve doğu bölgeleri güçlü bir merkezi hükümete bağlı olarak, Nijeryalılara sahip oldukları kanuni hakları verdi. İngiltere, iş başına kendi çıkarlarını koruyacak bir hükümeti getirmeyi planlıyordu. Ülkede üç büyük parti kuruldu ve 1959 yılında seçimler yapıldı. Bu seçimlerde kuzey bölgenin Nijerya Halkları Kongresi (NPC) kazandı ve parti lideri Ebubekir Tafawa Balewa başbakan oldu. Müslümanların çoğunlukta olduğu kuzey bölge iktidara gelince, ilk iş olarak 1960 yılında bağımsızlığı elde etti. Nijerya bundan sonra 1963 yılında Cumhuriyeti ilan etti ve akabinde 1965 yılında yeni seçimler yapıldı. Fakat bundan sonra Nijerya'da iç karışıklıklar başladı. 30 Mayıs 1967'de Doğu Bölgesi Biafra Cumhuriyeti adıyla isyan ettiyse de, Nijerya hükümeti dış güçlerin yardımıyla bu isyanı bastırdı.

Fakat bu iç savaş 30 aydan fazla sürdü ve 20. yüzyılın en kanlı ve korkunç çatışmalarından biri oldu. Biafra bölgesi binlerce ölü ve birçok harap olmuş binayla doldu. 1970 yılından sonra olay yatıştı ve bu arada bulunan petrol yatakları Nijerya'nın hayatını değiştirdi. 29 Haziran 1975'te General Muhammed yeni bir askeri darbeye iş başına geldi. Çok geçmeden 1976'da yapılan üçüncü ihtilal teşebbüsü başarısızlıkla bitti. Fakat General Muhammed öldürüldü ve yerine, yardımcısı General Olesegun Obasanjo geçti. General İbrahim Babangida devlet başkanı olup askeri bir rejim kuruldu. Bundan sonra Nijerya Federal Hükümeti, petrol gelirlerinin getirdiği refah düzeyi ile iç olayları önlemeye başladı ve bugün için Nijerya Afrika'nın en gelişmiş ülkelerinden biri haline geldi. 4 Temmuz 1992'de seçimlerle tekrar demokratik düzene geçilmeye ilk adım atıldı.

Fiziki Yapı:

Nijerya, güney batı Afrika kıyısında,

3°57' ve 13°54' kuzey enlemleriyle 2°39' ve 14°38' doğu boylamları arasında yer alır. Doğusunda Kamerun, kuzeydoğusunda Çad, kuzeyinde Nijer ve batısında Benin devletleri yer alır. Güneyi Gine Körfeziyle Atlantik'e açılır. Yüzölçümü yaklaşık olarak 923.773 km²'dir.

Nijerya, esas olarak dört coğrafi bölgeye ayrılır: Kıyıdaki mangrovlı (Afrika'da bataklıklarda yetişen bir cins ağaç) bataklık bölgesi, tropikal ormanlık bölge, Savana bölgesi ve kuzeydeki yarı çöl bölge.

Ülkeyi baştan başa (yaklaşık 320 kilometreyi aşkın bir mesafede) kateden Nijer Nehrinin batı bölgesi, dağlık bir arazidir. Bu yüksek dağlar arasında Adamawa Dağları yaklaşık 80 km uzunluğundadır. Ülkenin en yüksek yeri, yine bu dağlar üzerindeki Dimlang Tepesi olup, yaklaşık 2042 metredir. Ülkenin güneydoğusunu ise Kamerun Dağlarının batı yamaçları örter ve bütün güneydoğu sınırı boyunca uzanırlar. Bu dağlar, ortalama 1500 metre yüksekliğinde olup, bazı yerleri 2000 metreye ulaşır. Kuzey Nijerya ise nispeten yarıçöl olup Büyük Sahra Çölü'nün güneye doğru bir devamı şeklindedir.

İklim:

Nijerya, tropikal iklimin tesirinde, yüksek sıcaklıkların olduğu bir ülkedir. Yıllık ortalama yağış miktarı, bölgeden bölgeye farklılıklar gösterir. Kıyıdağın itibaren iç bölgelere doğru uzanan yeşillik ve ormanlık bölgeler, yılda ortalama olarak 1000 ila 1500 mm civarında yağış alır. Savana bölgesiyse yılda ortalama olarak, en fazla ağustos ayında olmak üzere, 1000 mm yağış alır. Kuzey bölgelerde çöl iklimi mevcuttur. Kış aylarında Büyük Sahradan güneye doğru şiddetli esen rüzgârlar, beraberlerinde toz ve kum getirirler.

Nijerya toprakları, kıyıdağın itibaren kuzey sınırı Nijer'e kadar, ormanlarla kaplıdır. Nijer Nehri boyları ve en güney uçta yer alan delta bölgesindeki ormanlar daha çok boz renkli

palmyeler, baobab, akasya ve salkım ağaçları ile doludur.

Nijer'den doğan Nijer Nehri, 4180 km uzunluğunda olup, ülkenin hayat kaynağıdır. Lakoja bölgesindeki ikinci büyük nehir olan Benue ile birleşir ve güneyde delta bölgesine kadar 280 km yol kateder. Delta bölgesinde ise yüzlerce irili ufaklı nehir mevcuttur. Nijer Nehri üzerinde kurulu Kainiji Barajı ile elektrik elde edilmektedir.

Nijerya topraklarının büyük bir kısmı yüksek demir ve alüminyum konsantrasyonu ihtiva eder. Yağmurlar sebebiyle de toprak kırmızı renk almıştır. Dolayısıyla, sert örtü halindeki bu kırmızı killi topraklar verimsizdir. Çad Gölü çevresinde ise toprak siyah renkli olup, ekime müsait değildir. Güney ormanları bölgesindeki topraklar kireç bakımından kifayetsizdir. Buna rağmen güneydeki bitki çeşidi ve yoğunluğu kuzeyden daha fazladır.

Nüfus ve Sosyal Hayat:

Dünyanın nüfus bakımından doku zuncu ülkesi olan Nijerya, yaklaşık 170.000.000 nüfusuyla Afrika'nın en kalabalık ülkesidir. Nüfus artışının en yüksek olduğu ülkelerden biridir.

Kuzeyde bulunan ve ülke yönetiminde başrolü oynayan Hausa-Fulani kabileleri genellikle ticaret ve çiftçilikle uğraşırlar. Ülke idaresinde ve hayat tarzlarında, İslam kaidelerine bağlı kalırlar. Nijerya nüfusunun yarısından çoğu Müslümandır. Ülkede, genellikle Avrupalı olan bir miktar Hristiyan vardır. Bazı kabileler ise hala putperesttir. Müslüman Nijeryalılarının kültür düzeyleri oldukça yüksektir. Ülke genelinde okuma-yazma oranı % 50'dir. Nijerya'da, yüzlerce çeşit dil vardır. Ülke, uzun yıllar İngiltere idaresi ve sömürgesi altında kaldığı için, resmi dâireler ve okullarda İngilizce kullanılmış ve ülkenin resmi dili haline gelmiştir. Bundan başka Arapça da konuşulmaktadır. Yerli dillerinin en yaygın ve sosyal

hayatta tesirli olanları Hausa, Yoruba ve İbo dilleridir.

Bugün için Nijerya, Afrika ülkelerine nazaran refah seviyesi yüksek olan bir ülkedir. Mevcut petrol yataklarından elde edilen gelirler, ülkedeki iç karışıklıkları önlediği gibi ülke insanlarına geniş iş imkânları sağlamıştır.

Siyasi Hayat:

Nijerya federal bağımsız bir cumhuriyettir. Federal hükümet merkezinin dışında 36 eyalet bölgesine ayrılır. Devlet başkanı seçimle başa gelir. Parlamento iki meclisten meydana gelir. Ayrıca her eyaletin bir hükümeti ve eyalet başkanı olur. Eyalet başkanlarının ülke idaresindeki önemi çok büyüktür. Anayasaya göre devlet başkanı, eyaletlerin üçte ikisinin desteğini almak zorundadır. Millet Meclisi 449 sandalyeden meydana gelir. Senato ise 95 üyedir.

Ekonomi:

Ekonomi daha çok tarıma dayanır. Yerfıstığı, pamuk, palmye ağaçları, sebze ve meyve türleri, kakao, kauçuk tahıl ürünleri, hurma ve yerfıstığı yağı, kereste ve kolacevizi bol miktarda üretilir. Kakao ve kauçuk üretiminde dünyanın altıncı ülkesidir. Ülke topraklarının % 25'i ekime müsaittir.

1960'lı yıllarda bulunan petrol, Nijerya ekonomisini geniş ölçüde ferahlattı. Afrika'da hemen hemen en istikrarlı ekonomiye sahip ülkelerden biri haline geldi. Güneyde delta bölgesi, petrol yatakları bakımından oldukça zengindir. Dünyanın yedinci büyük petrol üreticisi durumunda olan Nijerya'nın ihracatının büyük bir bölümünü, petrol ve yan ürünleri teşkil etmektedir. Ayrıca doğal gaz bakımından da oldukça zengindir. 1980 yılında petrokimya ve doğal gaz tesisleri tamamlanmış ve rafineri sayısı artırılmıştır. Nijerya ham petrolden başka ayrıca kömür, kalay, kireçtaşı, kolimbit ve demir madenleri de üretmektedir.

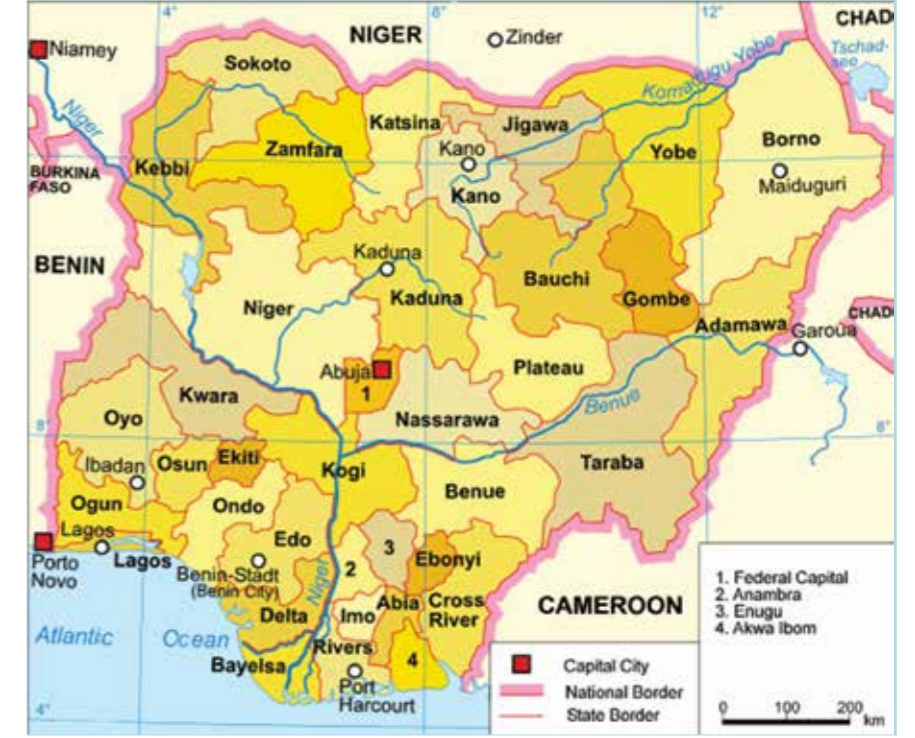
Mevcut nehir sularından, hidroelektrik santralleri kurmak suretiyle, elektrik enerjisi üretilmektedir. Bunlardan en büyüğü Kainiji Barajı'dır.

İhracatının % 95'ini ham petrol teşkil eder. Çeşitli gıda maddeleri ve otomobil parça takımları, diğer önemli

gelişmiş olup toplam uzunluğu 3805 kilometredir. Lagos ve Kano havayalanları en işlek uluslararası havalimanlarıdır.

Yönetim:

İdari bölümler

ihrac ürünleridir. Gıda maddeleri ihracatının büyük bir bölümünü kakao meydana getirir. Ayrıca tütün, palmye ürünleri, yerfıstığı, pamuk ve soya diğer ihrac ürünlerini teşkil eder.

Nijerya, kereste, kauçuk ve hayvan derilerinden de büyük gelirler elde etmektedir. Kişi başına düşen milli gelir 370 dolardır. İş gücünün % 60'ı tarım, % 20'si ticaretle ilgilidir. Doğalgaz ve petrokimya endüstrisi yanında, ormancılık, balıkçılık, tekstil, çimento ve sigara endüstrileri de önemlidir. OPEC üyesi olan Nijerya, büyük bir demir-çelik endüstrisine ve geniş bir inşaat sektörüne sahiptir.

Ulaşım:

Ulaşımın geliştiği ülkede yollar genelinde kuzey-güney istikametini takip eder. Uzunluğu yaklaşık 124.000 kilometreyi bulan karayolunun %50'si asfalt kaplıdır. Demiryolu ulaşımı

Nijerya'nın üst düzey idari yapılanması 36 eyalet ve 1 federal başkent bölgesi (Abuja) şeklindedir.

Eyaletler

1. Abuja	20. Kano
2. Anambra	21. Katsina
3. Enugu	22. Kebbi
4. Akwa Ibom	23. Kogi
5. Adamawa	24. Kwara
6. Abia	25. Lagos
7. Bauchi	26. Nasarawa
8. Bayelsa	27. Nijer
9. Benue	28. Ogun
10. Borno	29. Ondo
11. Cross River	30. Osun
12. Delta	31. Oyo
13. Ebonyi	32. Plateau
14. Edo	33. Rivers
15. Ekiti	34. Sokoto
16. Gombe	35. Taraba
17. Imo	36. Yobe
18. Jigawa	37. Zamfara
19. Kaduna	

Nijerya'nın Madenleri

Nijerya maden üretimi ülkenin GSMH'sinin ancak % 0,3'ünü sağlayabilmektedir. Bunun nedeni 1960 yıllarından itibaren ülkede bulunan ve üretilip ihraç edilmeye başlanan oldukça büyük petrol kaynaklarıdır. Yerli madencilik endüstrisi bu yüzden gelişmemiş geri kalmıştır. Ülkede var olup çıkarılabilecek birçok maden (örneğin demir ve tuz) ithal edilmektedir.

Nijerya'da madenlerin mülkiyeti devlete aittir. Devlet kişi ve kuruluşlara bu kaynakların arama, işletme ve pazarlama ruhsat ve izinlerini verir.

1903 yılında Britanya Kolonyal Hükümeti tarafından ülkenin kuzey bölgelerinde maden aramalarının başlatılmasıyla ilk organize madencilik başlamıştır. Bir yıl sonra da güney bölgelerinde maden arama için teşebbüse geçilmiştir.

Nijerya 1940'lı yıllarda önemli kalay, kolumbit (niob, tantal minerali) ve kömür üreten bir ülke idi. 1956'da ilk petrolün bulunması maden üretimine önem verilmemesine neden olmuştur. Nijerya iç savaşı da 1960'larda birçok yabancı madenci ve uzman kişilerin ülkeyi terk etmesine yol açmıştır.

Devletleştirilmiş veya devletin sahip olduğu kamu kuruluşlarına verilmiş olan tarihi Nijerya madencilik endüstrisi hemen hemen tüm madenlerde üretim düşüşüyle karşılaşmıştır.

1999'da "Katı Madenler Geliştirme Bakanlığı" bütün madenleri kapsayan "Federal Mineraller ve Madencilik Kanunu"nu çıkarmıştır. Ancak bundan sonra hükümet kamu kurumlarını özelleştirmeye ve madenleri özel yatırımcıya açmaya başlamıştır.

2007 yılında da Bakanlığın adı "Federal Maden ve Çelik Endüstrisi Geliştirme Bakanlığı" olmuştur. Bugün yürürlükte olan ve bizim yazımızda özetlediğimiz kanun da 2007 yılında çıkmıştır.

Burada Nijerya'daki bazı madenler hakkında kısa bilgiler verelim:

Kömür, Linyit ve Kok:

Devlet kurumu olan Nijerya Kömür İşletmeleri (NCC) 1950'de kurulmuştur. Kömür madeni işletmelerini, kömür yıkama ve satış tesislerini 1999 yılına kadar tekelinde bulunduruyordu. XX. Yüzyılın başlarında keşif edilmiş olan kömürün üretimi 1950'lerin sonlarında 500 - 600 bin ton/yıl civarına çıkmıştı. İç savaş nedeniyle birçok maden

kapandı. 1970'li yılların başlarında iç savaş bitince madenler bir türlü eski kapasitelerine ulaşamadı. Nijerya hükümeti NCC'nin hisselerini satarak özelleştirmek istiyor. Çünkü iç piyasa diesel ve gazla çalışan motorlar nedeniyle negatif olarak etkilendi. Hatta hükümet NCC'yi tamamen özelleştirebilir.

1903 yılında Britanya Kolonyal Hükümeti tarafından ülkenin kuzey bölgelerinde maden aramalarının başlatılmasıyla ilk organize madencilik başlamıştır. Bir yıl sonra da güney bölgelerinde maden arama için teşebbüse geçilmiştir.

Altın:

Ülkenin birçok yerinde altın madenleri bulunmaktadır. 1913'te ilk altın üretimi başlamıştır. 1930'larda üretim zirvesine ulaşmıştır. Ancak II. Dünya savaşı sırasında üretim düşmüş ve bir daha toparlanamamıştır.

1980'lerde altın üretimi için bir devlet kuruluşu olan Nijerya Madencilik Kurumu (NMC) (Nigeria Mining Corporation) kurulmuştur. Ama sermaye yetersizliği nedeniyle ve petrolden daha kolay kazanç elde edilmesi dolayısıyla önem verilmemiş ve üretim gelişmemiştir. Bugünlerde Nijerya altın üretimi 100 kg/yıl civarındadır.

Kolumbit ve Tantalit:

Kolumbit (Columbite) ve Tantalit, Niyob ve Tantal üretilen minerallerdir. Bu minerallere Afrika'da Koltan (coltan) diyorlar. Tantal elektronik imalatında kullanılan ve az bulunan bir madendir. Nijerya'da koltan içeren pegmatitlere sık sık rastlanır. Bu pegmatitler aynı zamanda kıymetli ve yarı kıymetli taşlar da içerir. Son yıllarda Kolumbit konsantresi üretimi

180-200 ton kadardır. Bunun Nb içeriği 70-80 ton civarındadır.

Bitüm:

Ülkede Bitüm 1900'de keşfedilmiştir. Bunlar petrolü kumlar olup yıllık 30 milyon varil kadar petrol üretimi gerçekleştirilebilmektedir. (Petrol Kanununa tabidir.)

Demir Cevheri:

Nijerya'da birçok demir madeni yatağı vardır. En saf (tenörü yüksek) yataklar Kogi eyaletinde İtakpe'dedir. Nijerya Demir Madenciliği Şirketi 1979'da devletçe kurulmuştur. Ancak ülkedeki cevher üretimi kurulu demir-çelik tesisleri kapasitesine (7 -8 milyon ton/yıl) yetmediğinden dışarıdan demir cevheri ithal edilmektedir. Örneğin Guinea'dan demir madeni getirilmektedir.

Uranyum:

Nijerya Uranyum Madenciliği Şirketi (NUMCO) (Nigeria Uranium Mining Co.) bir devlet ortaklığıdır. 1979'da

kurulmuştur. Şirketin %40 hissesi Fransız Total Madencilik Şirketi'ne aitti. Ülkede Uranyum aranması ve işletilmesini yapar ve kontrol ederdi. Total Şirketi 1989'da hissedarlıktan çıkarılmıştır. NUMCO'nun da görevi 1996'da sona ermiş ve işlev "Nijerya Jeolojik Araştırmalar Dairesi"ne verilmiştir.

Diğer Madenler:

Ülkede yılda 800.000 tona varan Kurşun-Çinko konsantre üretimi vardır. Rafine metal üretimi 5.000 tondur. Ayrıca Çimento, Barit, Kil, Feldispat, Jips, Mermer, Topaz üretimi de önemlidir.

NEDEN NİJERYA

Arazisi ve nüfusu ile önemli büyüklükte bir ülke. Nüfusunun yarısı müslüman. Gelişmekte olan ve maden varlıkları henüz yeterince aranıp ortaya çıkarılmamış, potansiyeli büyük bir memleket. Yukarıda kısmen açıkladığımız gibi çeşitli madenleri var. Madencilik endüstrisi de özelleştirilmeye başlanmış. Yerli ve yabancı yatırımcıları cezbedecek madencilik teşvikleri var.

Ülkemizde de yabancı ülkeler yatırım yapan sermayedarlar var, onların da ilgileceklerini çekeceğini düşünüyorum.

Nijerya Maden Mevzuatı

Nijerya'da bu gün geçerli olan 2007 tarihli "Mineraller ve Madencilik Kanunu" dur. (Minerals and Mining Act - 2007). Biz buna kısaca "Maden Kanunu" diyeceğiz. Bu kanun madenlerin aranmasını, işletilmesini, taş ocaklarını ve su kullanımını yönetir.165 maddeden oluşmaktadır. Tanımlar 164'üncü maddede açıklanmıştır. Maden türleri kanunda tek tek sayılmamıştır. Taş ocakları da kanun kapsamında olup Petrol ve Doğalgaz ayrı "Petrol Kanunu"na tabidir.

İLGİLİ KANUN VE YÖNETMELİKLER

Nijerya'da bu gün geçerli olan 2007 tarihli "Mineraller ve Madencilik Kanunu"dur. (Minerals and Mining Act-2007). Biz buna kısaca "Maden Kanunu" diyeceğiz. Bu kanun madenlerin aranmasını, işletilmesini, taş ocaklarını ve su kullanımını yönetir.165 maddeden oluşmaktadır. Tanımlar 164'üncü maddede açıklanmıştır. Maden türleri kanunda tek tek sayılmamıştır. Taş ocakları da kanun kapsamında olup Petrol ve Doğalgaz ayrı "Petrol Kanunu"na tabidir.

Bu Maden Kanunu'na dayanılarak 2011 yılında çıkarılan "Mineraller ve Madencilik Yönetmeliği" (Minerals and Mining Regulations-2011) oldukça detaylı hükümler içermektedir. Madenlerin yönetiminde bu yönetmelikte çok önemli yer tutmaktadır.

Maden Kanunu çıkarılırken Nijerya Federal Cumhuriyeti Millet Meclisi ve Federal Hükümet tarafından "Arazi Kullanım Kanunu" göz önünde bulundurulmuştur.

Maden Kanuna göre arazinin kullanımında başka amaçlarla kullanıma göre madencilik faaliyetlerinin üstünlüğü vardır.

Madencilikle ilgili ve bu kanunda da atıf yapılan diğer kanunlar ise:

"Nijerya Kuruluş ve Şirketler Kanunu"
"Nükleer Güvenlik ve Radyoaktivite Kanunu-2004"
"Emeklilik Reform Kanunu"
"Yabancı Döviz Kanunu" ile
"Yabancı Sermaye Teşvik Kanunu" dur.

Madenlerin ve Su Havzalarının Mülkiyeti

Nijerya kara arazisi, kıta sahanlığı, buna bitişik ekonomik zon, nehirler, su havzaları ve su mecraları altındaki tüm madenlerin, su havzalarının ve doğal kaynakların mülkiyeti devlete aittir. Ancak bu kanun hükümlerine uygun olarak aranıp bulunmuş madenlerin mülkiyeti bulucusuna geçer.

Hiç bir kimse bu kanun hükümlerine aykırı olarak ve ruhsatsız maden arayamaz, işlete-

mez, suları alamaz, kullanamaz ve depolayamaz.

Maden Arama ve İşletilmesi Yasak Olan Yerler

1. Maden Arama ve İşletilmesi İçin Ruhsat Verilmeyen Araziler
  - Askeri amaçlarla tahsis edilmiş araziler. (Ancak Cumhur Başkanından özel izin alınmış yerler müstesna)
  - Petrol ve Doğal Gaz boru hatlarına 50 metre mesafeye kadar olan alanlar.
  - Köy, Kasaba, market gibi meskûn mahallere, mezarlıklara, atadan kalmış tarihi ve kutsal yerlere, arkeolojik alanlara, kamu binalarına, gölet, baraj, demiryolu ve karayollarına 50 metre mesafedeki alanlar.
  - Milli Parklar, Anıtlar ve
  - Daha önce verilmiş ruhsat alanları
2. Maden Keşif, Arama ve İşletilmesi yasaklanmış araziler'e de ruhsat verilmez.

İlgili Bakanlık ve Yönetim

Nijerya'da madenlerin, doğal kaynakların ve suların yönetilmesi yetki ve sorumluluğu "Federal Maden ve Çelik Endüstrisi Geliştirme Bakanlığı"na aittir. Bu bakanlığa aynı zamanda "Maden Kadastro Ofisi" de bağlıdır.

Bakanın görevleri arasında "Halkın kalkınması için sektör yatırımcıları ile özel anlaşmalar yapmak, özel sektörün teşviki, yerli ve yabancı yatırımcıya (özel sektöre) gerekli alt yapıyı sağlamak, madencilik sektöründe çevre konularında yardımcı olmak, hükümetin koyduğu hedeflerin tutturulması için devlet desteğini ve bakanlıklar arası koordinasyonu sağlamak, yatırımcı ile devlet arasındaki ilişkileri düzenlemek" gibi işler de vardır.

Maden Kadastro Ofisi

Bu büro Nijerya'da maden ruhsatlarından sorumlu olup Maden Kanunu'na dayanılarak 2007 yılında kuruldu. Bir Genel Müdür tarafından yönetilir. Hükümet merkezi olan Abuja'da bir merkez ofisi, eyaletlerde ve ülkenin önemli yerlerinde kendisine bağlı büroları vardır. Maden Kadastro Sistemi'nin

uygulanması ve yürütülmesi için yeterli sayıda yardımcı ve memurları bulunur.

Maden Maden Kadastro Ofisi'nin görevi kanunun verdiği diğer görevleri yanında her türlü maden ruhsat müracaatlarının kabulü ve haklarının verilmesi, yönetilmesi, tescil ve takibidir. Bakan bu ofisin görevini bağımsız olarak yapabilmesi için gerekli önlemleri almak yetkisini haizdir. Büro maden müracaatında "alındı" belgelerine saat ve dakikasını yazıp bir nüshasını müracaatçıya verir.

Ayrıca şu yetkileri vardır:

- 1-) Maden Ruhsat ve izinlerini vermek, askıya almak ve Bakanın onayı ile iptal etmek.
- 2-) Saha devir, yenileme, uzatma ve tadilat, alan değiştirme müracaatlarını kabul etmek ve yönetmek.
- 3-) Bütün müracaatların kronolojik kayıtlarını yapmak. Boş alanlarda öncelik haklarını belirlemek.
- 4-) Öncelik hakkı gerektirsin veya gerektirmesin her türlü ruhsat müracaatının genel sicillerini tutmak
- 5-) Ruhsatların Maden Kanununun ve yönetmeliğin gerektirdiği bütün hak ve vecibelerinin takibini yapmak.
- 6-) Kadastro ofisi Bakanlığın çıkardığı yönetmeliğe göre maden sahalarının ihalelerini de düzenler ve yönetir.
- 7-) Maden ruhsat harçları ve ücretlerin toplanması
- 8-) Arama ve işletme faaliyet raporlarının kabulü de görevleri arasındadır.

Maden Teftiş Dairesi (Maden Denetim Dairesi)

Bakanlığa bağlı olarak kurulmuştur. Maden arama ve işletmelerinin Maden Kanunu'na ve yönetmeliklere ve yürürlükte olan diğer kamu hizmetleri kurallarına uygun çalışıp çalışmadığını kontrol eder. Bütün madenlerin halk sağlığı ve iş güvenliği çerçevesinde teftişlerini yapar.

Çevre Uyum Dairesi

Bakanlığın bir kuruluşudur. Maden ruhsat sahibi ve işletmecilerin çevre ile ilgili hazırladıkları plan, etüt ve programları kontrol eder ve uygulamaları denetler. Hem Maden Kanununda ve hem de ilgili diğer mevzuatta çevreye ait gereksinimlerin uygulanmasını takip eder.

Devletin diğer daireleri ile müştereken çevre uyum kurallarını madenlerin işletilmesi esnasında, kapanması işlemlerinde, arazinin rehabilitasyonu ve reklamasyonunu denetler ve sağlar.

Bakanlık gerek gördüğü takdirde yeni daireler kurabilir veya bir daireyi bazı işlerde görevlendirebilir.

Eyaletlerin Maden Kaynakları ve Çevre Yönetim Komiteleri

Bu komiteler her eyalette kurulur ve üyeleri şunlardan seçilir:

- Bakanlığın Çevre Uyum Dairesi'nden bir temsilci (Başkan)
- Eyaletin arazi işlerinden veya maden bürosundan sorumlu bir kişi
- Eyaletin Maden Memuru
- Eyalet Tarım ve Orman dairesi temsilcisi
- Eyalet Tapu ve Kadastro dairesi temsilcisi
- Eyalet Yerel Hükümet temsilcisi
- Eyalet Çevre Dairesi veya Ajansı temsilcisi
- Federal Çevre Bakanlığı temsilcisi

Bu komitenin görevleri Bakan için madencinin çevre ile ilgili raporlarının yorumunu yapmak, gerekli tavsiyelerde bulunmak ve anlaşmazlıkların çözümünde yardımcı olmak, devlet daireleri ile madencinin ilişkilerinde aracı olmaktır. Komite Bakanın gerek gördüğü zamanlarda ve en az üç ayda bir toplanır.

Komitenin sekreterliğini başkanın Teftiş Dairesi'nden seçtiği bir uzman memur yapar. Komite Bakana karşı

sorumludur. Raporunu bakana verir.

Kadastral Sistem ve Ruhsat Alanı Birimleri

Ülke kadastral olarak meridyen ve paralel daireleri (enlem ve boylam) çizgileri ile 15" enlem ve 15" boylam boyutunda kareye yakın dörtgenlerden oluşan ruhsat birimlerine bölünmüştür. Bunlara "kadastral birim-(kadastral Unit) (CU)"de denir. Ülkenin 1/50 000 ölçekli topoğrafik haritasındaki koordinat sistemine uygun,Bu koordinat eksenlerine paralel kenarlı dörtgenlerdir. Bu dörtgenlerin her birinin alanı takriben 20 (yirmi) hektardır. Ruhsat müracaatları bu birimlere yapılır. Birimlerin azami sayısı ruhsat türüne göre değişir. Kadastral çerçeve birimlerin veya merkezdeki kadastral birimin koordinatları harita üzerinden belirlenebileceği gibi arazide ölçülerek te müracaatde yapılabilir. Minimum müracaat alanı 1 kadastral birimdir.

Müracaat tek bir birime yapılabildiği gibi birbirine bir kenarından bitişik birçok birime de yapılabilir. Ancak kabul edilmeyen müracaat şekilleri vardır. Örneğin: Bu birimler tek köşeden değerse veya ortada boş bir alan bırakıp halka şeklinde birimlerle yapılırsa bu müracaatlar kabul edilmez. Ortada kalan alana bir geçit bırakılmalıdır.

Ruhsat Türleri

Kanuna göre Nijerya'da madencilik faaliyetleri ile ilgili altı çeşit ruhsat ve izin vardır. Bunlar:

- Maden Keşif İzni (Reconnaissance Permit)
- Maden Arama Ruhsatı (Exploration License)
- Küçük Çaplı Maden İşletme Ruhsatı (KÖM) (Small Scale Mining Lease)
- Maden İşletme Ruhsatı (Mining Lease)
- Taşocakları Ruhsatı (Quarry Lease)
- Su Kullanma İzni'dir. (Water Use Permit)

Maden Kanuna göre arazinin kullanımında başka amaçlarla kullanıma göre madencilik faaliyetlerinin üstünlüğü vardır

Maden Arama Ruhsatının müddeti 3 (üç) yıldır. İki kez 2 (ikişer) yıllık periyotlarla uzatılabilir. Toplam 7 (yedi) yıldır. Ancak sahada faaliyet programında belirlenen asgari faaliyetin yapılmış olması ve diğer kanuni vecibelerin yerine getirilmiş olması gerekir.

Maden Keşif İzni

Maden Keşif İzni alabilecek kimseler şunlardır:

- Kriminal bir suçtan mahkumiyeti olmayan Nijerya vatandaşları
- Nijerya “Kuruluş ve Şirketler Kanunu”na göre tüzel kişiliği olan kuruluş veya şirketler
- Madencilik kooperatifleri

Kanunen ehil böyle bir talibin müracaatı üzerine yönetmelikte belirlenen ücretin ödenmesi şartıyla Maden Kadastro Ofisi 30 gün içinde “Maden Keşif İzni”ni verir. Alan sınırlaması yoktur. İstenildiği sayıda boş alan kadastral birimine başvurulabilir.

Bu izin müracaatçıya sahaya girme ve sınırlı bir şekilde maden arama hakkını verir. Küçük miktarda yüzey numunesi alma, her minerali arama yetkisi vardır. Ancak sondaj, hafriyat (kazi) ve yeraltı yöntemleriyle arama yapmak yasaktır.

Çevreye zarar vermeyerek uyumlu, sosyal sorumluluk taşıyacak şekilde çalışma yapmak zorunluluğu vardır.

Keşif izin müddeti 1 (bir) yıldır. Devir edilemez. Fakat her yıl yenilenebilir. Araziye, ekili alanlara ve ormana verilen zararların tazmin edilmesi gerekir.

Maden Arama Ruhsatı

Maden Arama Ruhsatı alabilen kişi veya kuruluşlar:

- Nijerya Kuruluş ve Şirketler Kanunu’na göre tüzel kişiliği olan kuruluş veya şirketler
- Madencilik Kooperatifleri
- Bu kanuna göre söz konusu olan alana ait bir “Maden Keşif İzni” sahibi olanlar. Ancak Maden Keşif İzni’nin vecibelerinin yerine getirilmiş olması şartı vardır.

“Maden Kadastro Ofisi’nin” geçerli bir müracaat aldığı anda kanunen 30 gün içinde bir Maden Arama Ruhsatı vermesi zorunludur. Bu ruhsat mevcut arama ruhsatı, küçük ölçekli İşletme ruhsatı, işletme ruhsatı veya taşocağı ruhsatı üzerine verilemez. Ayrıca aramalara kapalı veya madencilik faaliyetlerinin yasak olduğu arazilere, koruma altındaki orman arazisine, askeri alanlara, devletçe koruma altına alınmış

alanlara, milli miras ve tarihi alanlara verilmez.

Aranacak maden türleri müracaat formunda belirtilmelidir.

Bir arama müracaatı başka bir ruhsatla kısmen çakışıyorsa müracaatçıya talebini yeniden düzenlemek için mühlet verilir.

Maden Arama Ruhsatının müddeti 3 (üç) yıldır. İki kez 2 (ikişer) yıllık periyotlarla uzatılabilir. Toplam 7 (yedi) yıldır. Ancak sahada faaliyet programında belirlenen asgari faaliyetin yapılmış olması ve diğer kanuni vecibelerin yerine getirilmiş olması gerekir.

Arama Ruhsat alanı 200 km²yi (20 000 hektarı) geçemez.(Bu da 1000 kadastral ruhsat(CU) alanı birimine tekabül eder.)

Maden İşletme Ruhsatı

Maden İşletme ruhsatı alabilecek olanlar şunlardır:

- Nijerya Kuruluş ve Şirketler Kanunu’na veya başka bir kanuna göre kurulmuş tüzel kişiliği olan kuruluş veya şirketler. Ancak bu şirket veya kuruluşlar müracaat ettikleri alanda ticari miktarda ve ekonomik değeri olan bir maden kaynağının varlığını göstermek zorundadır.
- Veya Söz konusu sahayla ilgili bir Arama Ruhsatı’nın olması ve bunun vecibelerini tam yerine getirmiş olmaları gerekir.

Maden Kadastro Ofisi kanunen geçerli bir müracaatı alması üzerine 45 gün zarfında işletme ruhsatını verir. Maden İşletme Ruhsatı müddeti 25 (yirmibeş) yıldır. 24 (yirmi dört) yıllık periyotlarla yenilenebilir. Ancak her yıl öngörülen asgari faaliyetlerin yapılmış olması ve diğer kanuni gereklerin yerine getirilmiş olması şarttır.

İşletme ruhsatı alanı fizibilite etüdünde belirlenen cevher kitlesinin rezervine göre ve ihtiyaç duyulacak makul tesis alanları hesaba katılarak belirlenir. Fakat her halükârda 50 km²yi (5000 hektarı) geçemez. İşletilecek maden türü işletme talep formunda belirtilmelidir.) aşamaz.

Taş Ocakları Ruhsatı

Taşocakları ruhsatı alabilecek kimseler şunlardır:

- Kanunen ehil ve kriminal bir suçtan

mahkumiyeti olmayan Nijerya vatandaşları (kişisel olarak)

- Madencilik Kooperatifleri
- Nijerya Kanunlarına göre kurulmuş kuruluş ve ortaklıklar
- Bina, baraj, gölet, köprü, diğer mühendislik yapıları, demiryolu, yol veya kamu için inşaat malzemesi üretimi yapan kişiler.

Kanuna uygun bir müracaat yapıldıysa Maden Kadastro Ofisi müracaatçıya 45 gün içinde bir Taş Ocakları ruhsatı verir. Bu ruhsatın müddeti 5 (beş) yıldır. İstendiği takdirde 5 yıllık periyotlarla uzatılabilir. Ruhsat müddeti bitmeden 3 ay evvel yenileme başvurusunun yapılması gerekir.

Ruhsat alanı 5 km²’yi (500 hektarı) geçemez.

Taş ocakları ruhsatı ile işletilebilecek madenler arasında şunlar vardır: Asbest, kaolen, dolgu maddesi olarak toprak, jips, mermer, kalker, mika, kil, arduvaz, kum, çakıl, taş. Bu maddeler aynı zamanda maden işletme ruhsatı ile de işletilebilirler.

Küçük Ölçekli Maden İşletme Ruhsatı (KÖM)

KÖM İşletme ruhsatı alabilecek olanlar şunlardır:

- Kanuni ehliyeti haiz ve kriminal bir suçtan hüküm giymemiş olan Nijerya vatandaşları
- Madencilik Kooperatifleri
- Nijerya Kuruluş ve Şirketler Kanununa göre kurulmuş tüzel kişiliği olan kuruluş veya şirketler
- Söz konusu sahaya ait bir “Maden Arama Ruhsatı” olan kişiler. Ancak burada yine Arama ruhsatının vecibelerinin yerine getirilmiş olması göz önünde bulundurulur.

Maden Kadastro Ofisi Kanunu’na uygun bir müracaat yapılması halinde 45 gün içinde KÖM işletme ruhsatını verir. KÖM işletme ruhsatı mevcut başkalarına ait bir arama, işletme veya taş ocağı ruhsatı üzerine verilmez. Ancak müracaatçının kendisine ait arama, işletme veya taş ocağı ruhsatı varsa üst üste verilebilir.

Bu tür bir ruhsat kişisel (artisanal) faaliyetlere imkân sağlar.

KÖM işletme ruhsatı müddeti 5 (beş) yıldır. Asgari faaliyetin yerine getirilmesi halinde 5 er (beşer) yıllık periyotlarla uzatılabilir. KÖM

işletme ruhsat alanı 3 km² yi (300 hektarı) geçemez.

KÖM İşletme ruhsatı herhangi bir KÖM kriterini aştığı takdirde veya KÖM işletme sahibi isterse ve yazılı müracaat etmek şartıyla doğrudan Maden İşletme Ruhsatı’na geçebilir.

Kriterler şöyledir: Bu işletmelerde toplam işçi sayısı 50 kişiyi geçemez. Yeraltı işletme derinliği yüzeyden 7 metreden fazla olamaz. Galeriler kuyudan itibaren 10 metreden uzun olamaz.

Su Kullanma İzni

Su kullanımı ile ilgili müracaat alanının yönetmelikle belirlenen makul bir alan miktarını geçmemesi gerekir. Su kullanım alanı izni maden işletme ruhsatı, KÖM işletme ruhsatı veya taş ocağı ruhsatı ile ilgilidir ve ancak böyle bir ruhsat sahibine verilir. Bu izin ruhsatlar geçerli olduğu müddetçe geçerli kalır.

Ruhsatların verilmesi

Maden ruhsatları bakanlık tarafından ya başvuru “öncelik” sırasına göre ya da “İhale” yoluyla verilir.

Öncelik: (Hakkı Tekaddüm) Maden Kadastro Ofisi’nin tuttuğu sicillere göre aynı alan için birden fazla müracaat olmuş ise ruhsat hakkı ilk önce başvuranındır. Ancak başvurunun kanun ve yönetmeliklere uygun yapılmış olması gerekir.

İhale: Bakanlık hangi arama veya işletme ruhsatlarının ihale yoluyla vereceğini önceden kararlaştırır. Bu sahalarda daha önce verilmiş bir ruhsat olmamalıdır. Ayrıca % 0,05’ten fazla radyoaktif mineral içermemelidir.

İhale Komisyonu ihaleyi açık ve saydam bir şekilde yönetir ve en fazla kazanç teklif eden uygun talibe verir.

Ruhsatta Yazılı Olmayan Bir Madenin Bulunması

Bir arama, KÖM işletmesi, taş ocağı veya işletme sahasında faaliyet esnasında ruhsatta yazılı olmayan bir madenin bulunması halinde 30 gün içinde Maden Kadastro ofisine yazılı olarak buluşu bildirmek zorunluluğu vardır.

KÖM İşletme ruhsatı herhangi bir KÖM kriterini aştığı takdirde veya KÖM işletme sahibi isterse ve yazılı müracaat etmek şartıyla doğrudan Maden İşletme Ruhsatı’na geçebilir

Maden ruhsatları bakanlık tarafından ya başvuru “öncelik” sırasına göre ya da “İhale” yoluyla verilir

Bu bildirim bulunan yeni madenin özelliklerini, yerini ve bulunuş şeklini açıklayan bilgileri içermelidir. Ayrıca bu madenin nasıl işletileceğine dair tasarlanan zaman ve koşulları içeren plan ile program verilmelidir.

Maden Kadastro Ofisi verilen plan ve programı uygun bulduğu takdirde 30 gün içinde yeni bulunan mineralin üretimine izin verir ve ruhsata ilâve eder.

Radyoaktif Mineraller

Radyoaktif mineralleri Nijerya Maden Kanunu "Güvenlik Mineralleri" (Security Minerals) olarak adlandırmaktadır. Bunlar Nükleer Enerji madenleri olan radyoaktif minerallerdir.

Kanunun sonundaki 164. maddesinde "Tanımlar" bölümünde bu mineraller şöyle sıralanmaktadır: Eğer bir maden ağırlıkça en azından % 0,05 uranyum veya toryum yahut ikisini birden içeriyorsa yahutta kum halinde monazit, katı cevher halinde toryum, karnotit, pechblend veya uranyum içeren cevherlerse bunlar "Güvenlik madeni"dirler.

Bir ruhsat sahibi faaliyet esnasında herhangi bir radyoaktif minerale veya radyoaktivite içerebileceği düşünülen bir madene rastlarsa bunu derhal "Maden Teftiş Dairesi"ne bildirmek zorundadır.

Bu durumda 2004 tarihli "Nükleer Güvenlik ve Radyoaktivite Kanunu"

devreye girer. Maden Teftiş Dairesi diğer ilgili yetkililerle temasa geçerek ve Bakanın onayını alarak bu maddenin güvenlik içinde çıkarılıp kontrol altında muhafaza edilmesini sağlar. Halk sağlığı polisi de gerekli önlemlerin alınmasını sağlar.

Devlet Hakkı

Arama veya İşletme safhasında elde edilen madenlerden yönetmelikte belirlenen miktarda "Devlet Hakkı" alınır. Yönetmelikte bu üretilen madenlerin değeri üzerinden madenin türüne göre % 3 ile % 5 arasında belirlenmiştir.

Bakan bunun miktarını gerek gördüğü takdirde herhangi bir maden için değiştirebilir. İndirebilir artırabilir. Eğer çıkarılan maden analiz veya deneme için ihraç ediliyorsa Devlet Hakkı'ndan muaf tutulabilir.

Bakan belli bir periyot için Federal Hükümetin onayı ile bazı madenlerden devlet hakkı alınmasını erteleyebilir.

Uygulanan Diğer Vergiler

- 1-)Kurumlar Vergisi (Oran % 30'dur.)
- 2-)Eğitim Vergisi (Madencilikte kârdan % 2 oranında)
- 3-)Minimum Vergi Uygulaması

Bir şirketin toplam gelirleri kâr bırakmamış ve ödenecek bir vergi doğmamışsa yine de Gelir Vergisi Kanunu'na göre bir minimum vergi ödenmesi

gerekir. Bu kuralın üç istisnası vardır:

- i) Şirket üretim faaliyetine başladığı ilk 4 (dört) yıl içinde ise
- ii) Eğer şirket tarımsal üretim yapıyorsa
- iii) Eğer şirketin sermayesinin en az % 25 'i yurt dışından getirilmiş ise (yani yabancı sermaye ise)

4-)Kişisel Gelir Vergisi (uygulama oranı % 19)

5-)VAT (Katma Değer Vergisi) (Satılan maden değerinin % 5 'i)

6-)Sermaye Artış Vergisi (oran % 10)

7-)Damga Vergisi (Onaylanmış sermaye hisselerinde halen uygulanana oran % 0,75)

8-)Stopaj Vergisi (Hissedarlara ödenen kâr, temettü,kira v.d. den alınan % 5 ile 10 arası. Eğer hissedar Nijerya ile Çifte Vergilendirme anlaşması olan ülkelerden ise oran % 7,5 tir.)

9-)Yıllık harçlar, ve bir defa alınan hizmet ücretleri (aşağıda detayları verilmiştir.)

Harç ve Yıllık Ücretler

Burada bu ücretleri Nijerya para birimi "Nairo" üzerinden vereceğiz. Bu günlerde Amerikan Doları kuru 1 USD = 165 Nairo civarında seyretmektedir. Yani örneğin 1000 Nairo 6 (altı) USD kadar etmektedir.

Ruhsatname sureti, harita bilgileri verme, boş alan sorgulama gibi işlemler de ücrete tabidir.

MÜRACAAT İŞLEMLERİ ÜCRETLERİ:		
Maden Keşif İzni	10 000	Nairo (60 USD)
Maden Arama ruhsatı	20 000	" (120 ")
Küçük Ölçekli Maden İşletme ruhsatı	10 000	" (60 ")
Maden İşletme ruhsatı	50 000	" (300 ")
Taş ocağı ruhsatı	20 000	" (120 ")
Su kullanma İzni	10 000	" (60 ")

YILLIK ÖDENTİLER (KADASTRAL BİRİM BAŞINA):		
Maden Keşif İzni	Ücretsiz	
Maden Arama ruhsatı		
İlk 3 yıl	1 000	Nairo (6 USD)
Birinci yenileme 2 yıl	1 500	" (9 ")
İkinci yenileme 2 yıl	2 000	" (12 ")
Küçük Ölçekli Maden İşletme ruhsatı	10 000	" (60 ")
Maden İşletme ruhsatı	25 000	" (150 ")
Taş ocağı ruhsatı	20 000	" (120 ")
Su Kullanma İzni	10 000	" (60 ")

UZATMA İŞLEMLERİ BAŞVURULARINDA ALINAN ÜCRETLER:		
Maden Keşif İzni	10 000	Nairo (60 USD)
Maden Arama ruhsatı	30 000	" (180 ")
Küçük Ölçekli Maden İşletme ruhsatı	30 000	" (180 ")
Maden İşletme ruhsatı	250 000	" (1500 ")
Taş ocağı ruhsatı	50 000	" (300 ")
Su Kullanma İzni	20 000	" (120 ")

SAHA BÜYÜTME MÜRACAATLARINDA ALINAN ÜCRETLER:		
Maden Arama ruhsatı	40 000	Nairo (240 USD)
KÖM işletme ruhsatı	40 000	" (240 ")
Maden İşletme ruhsatı	40 000	" (240 ")
Taş ocağı ruhsatı	40 000	" (240 ")

DEVİR İŞLEMLERİNDE ALINAN ÜCRETLER:		
Maden Arama ruhsatı	100 000	Nairo (600 USD)
Küçük Ölçekli Maden ruhsatı	50 000	" (300 ")
Maden İşletme ruhsatı	250 000	" (1500 ")
Taş ocağı ruhsatı	100 000	" (600 ")

YENİ BULUNAN MİNERALİN RUHSATA DAHİL EDİLMESİ İŞLEMLERİNDE ALINAN ÜCRETLER:		
Maden Arama ruhsatı	20 000	Nairo (120 USD)
KÖM işletme ruhsatı	10 000	" (60 ")
Maden İşletme ruhsatı	50 000	" (300 ")
Taş ocağı ruhsatı	50 000	" (300 ")

UZATMA İŞLEMLERİNDE GECİKME HALİNDE ALINAN CEZALAR: (Ruhsat müddeti dolmadan)		
Maden Keşif İzni	10 000	Nairo (60 USD)
Maden Arama ruhsatı	100 000	" (600 ")
KÖM işletme ruhsatı	100 000	" (600 ")
Maden İşletme ruhsatı	100 000	" (600 ")
Taşocağı ruhsatı	100 000	" (600 ")

TERK İŞLEMLERİNDE ALINAN ÜCRETLER:		
KÖM işletme ruhsatı	10 000	Nairo (60 USD)
Maden İşletme ruhsatı	10 000	" (60 ")
Taş ocağı ruhsatı	10 000	" (60 ")
Maden Arama ruhsatı	10 000	" (60 ")

BİRLEŞTİRME İŞLEMLERİNDE ALINAN ÜCRETLER:		
Maden Arama ruhsatı	20 000	Nairo (120 USD)
KÖM işletme ruhsatı	20 000	" (120 ")
Maden İşletme ruhsatı	50 000	" (300 ")
Taş ocağı ruhsatı	50 000	" (300 ")

Teşvikler

Madencilik faaliyetlerinde teşviklerin başlıcaları şunlardır:

1-)Sermaye indirimi: Herhangi bir maden işletme ruhsatı sahibi o yılki kârından ödeyeceği vergi matrahından yıl içinde yaptığı yatırım tutarının % 95'ini sermaye indirimi olarak düşebilir.

2-)Vergiden düşülebilecek masraflarına arama, hazırlık, zenginleştirme masrafları ile fizibilite etüt masrafları, analiz masrafları ve alt yapı yatırımları dahildir.

3-)İlk yıllarda oluşan zararın 4 (dört) yıl müddetle müteakip yılların kârından düşülmesi suretiyle telâfisi mümkündür.

Ayrıca:

4-)Madencilik maden işletmeleri için ithal ettikleri makina, teçhizat ve tesisatın ithalat ve gümrük vergilerinden muafır.

5-)Madencilik faaliyetleri için bir

kota dahilinde yabancı personel istihdamında gerekli ikamet ve çalışma izinleri verilir.

6-)Yabancı personel kotasına dahil kişilerin kazançlarını Nijerya dışına çıkarma izni vardır.

7-)Maden Teftiş Dairesi işletme için maden sahibine makina, teçhizat, tesisat ve yedek parçalarının ithaline gerekli izni verir.

8-)İthal edilmiş olan makina, teçhizat ve tesisat ruhsat sahibi tarafından ithalat ve gümrük vergilerini ödemek şartıyla elden çıkarılabilir, satılabilir.

9-)Maden Teftiş Dairesi maden sahibinin bu kanun çerçevesinde işlettiği ve ihraç ettiği madenden kazandığı dövizle "Merkez Bankası"nda yabancı döviz hesabı açmasına veya bu parayı madenin ihtiyaçlarında kullanmasına izin verir.

10-)Ayrıca bu kanuna göre ruhsat sahibi madencinin kazandığı parayı konvertibil döviz olarak yurt dışına transfer etmesine müsaade eder.

11-)Ruhsat sahibinin bu saha ile ilgili olarak 3 (üç) yıl müddetle vergi muafiyeti vardır. Bakan uygun gördüğü

takdirde bu muafiyeti iki yıl daha uzatabilir. Bakan bu uzatma için şirketin geçmiş yıllardaki performansına bakar.

12-)Çevre koruma, madenin rehabilitasyonu, reklamasyon ve madenin kapanması masrafları için de her yıl bir vergi indirimi söz konusudur.

Bu ancak tarafsız, uzman bir kişinin rezervi onaylaması ve bu kanuna göre belgelendirmesi yoluyla olur. Şartlar şöyledir:

a-) Rezervin şirketin finansal raporlarında belgelenmesi

b-) Vergi indirimi yıl içinde yapılmış gerçek reklamasyon masrafları ile sınırlı olması

c-) Her yıl kullanılan rezerv miktarının değerine eşit bir yatırımın güvenli ve bu kanunun belirlediği bir hesaba veya bağımsız bir fona yatırılmış olması gerekir. Bu fonun kanunun hükümlerine göre belirlenmiş bir müteveli heyetinin yönettiği bir fon olması önemlidir. (Rezerv Tüketim Payı)

Teknik Nezaret

Gerek Maden Arama ruhsatı gerekse Maden Keşif izni müracaatı sırasında madencinin kanunen ve yönetmelik gereği yeterli eğitimi almış deneyimli teknik bir elemanı kadrosunda bulundurması gerekir. Bu elemanların ya Maden Mühendisleri Birliği'ne yahut Jeoloji Mühendisleri veya Jeologlar Birliği'ne (Comeg) yahutta benzer bir kuruluşa üye olması şarttır.

Maden İşletme ruhsatı müracaatı yapan bir kişinin de teknik kadrosunda madencilikte deneyimi olan yeterlik-kalifikasyona sahip teknik bir elemanı bulundurması gerekir. Bu mühendisinde (Comeg) üyesi olması aranır.

Taş ocağı yahut Küçük Ölçekli Maden İşletmesi başvurusunda da asgari teknik eğitimi almış taş ocağı veya maden işletmeciliğinden sertifikalı teknik bir elemanın bulunması şarttır.

Katı Madenler Geliştirme Fonu (Destek Fonu)

Bu kuruluşu sadece "fon" olarak anacağız. Kuruluş amacı şöyledir:

- Sektörün insani ve fiziksel kapasitesini geliştirmek
- Bilimsel ve jeolojik data toplayarak özel sektöre yönetilen madencilik sanayiinin gereksinimini karşılamak
- Madencilik kuruluşlarını amaçlarını gerçekleştirecek şekilde teçhiz etmek
- Küçük ölçekli ve kişisel (artisanal) madenciliği bu kanun hükümlerine göre desteklemek
- Madenciliğin alt yapı gereksinimlerini ve hizmetlerini karşılamak.

Fon yönetim kurulu şu kişilerden oluşur:

- 1-)Bakanın önerisi ile Cumhurbaşkanı tarafından atanan bir başkan
- 2-)Nijerya Merkez Bankasını temsi-

- len bir kişi
- 3-)Bankalar arası konseyi temsilen bir kişi
- 4-)Bakan tarafından özel sektör madenciliğini ve cevher hazırlama endüstrisini temsilen atanan 3 (üç) kişi
- 5-)Yönetim kurulu sekreteri

Yönetimde çoğunluk üç kişi ile sağlanır. Ancak bu üç kişinin arasında en az bir Merkez Bankası temsilcisi olmalıdır. Yönetim kurulu gerek gördüğü zaman fakat herhalde yılda en az dört kez toplanır. Danışmak amacıyla dışarıdan bazı kimseleri toplantıya çağırabilir. Ancak o kişinin oy hakkı yoktur. Fonun masrafları Federal Hükümet'çe karşılanır. Fonun bütçesi her yıl Federal Millet Meclisi'nce tayin edilir.

Maden Hakkı Sahiplerinin Vecibeleri

Maden Keşif İzni, Arama, İşletme ruhsat sahipleri şu vecibeleri zamanında yerine getirmekle mükelleftirler:

- 1-)Sahada yaptıkları madencilik faaliyetlerine ait arama ve işletme plan ve raporlarını tutmak
- 2-)Bulunan her madenin ve hesaplanan rezervlerin raporlarını hazırlamak ve muhafaza etmek
- 3-)Sözü edilen plan ve raporların birer kopyalarını Maden Kadastro Ofisine onların istediği şekilde ve zamanda vermek.
- 4-)Elde edilen bütün jeolojik rapor, sondaj karotlarını ve verileri muhafaza edilmek ve arşivlenmek üzere Nijerya Jeolojik Araştırmalar Ajansı'na vermek.
- 5-)Bunlardan başka maden ruhsat sahipleri saha ücretlerini, harçları ve devlet hakkını ödemekle yükümlüdürler.

Üretilen Madenin Sevk ve Pazarlanması

Üretilen madenin sevk ve imrarı, pazarlaması için de bir izin gerekir. Bu izni almak için ruhsat sahibinin Maden Teftiş dairesine başvurması

istenir. Maden kanununa göre Maden Teftiş Dairesi tarafından verilmiş bir izin olmadan madenleri hiç kimse alıp satamaz. Madenci ürettiği madeni pazarlamak için güvenli bir "Acenta" (yahut temsilci)yi Maden Teftiş Dairesi'ne tescil ettirmek durumundadır.

Kanun gereği ülkenin değişik yerlerinde "Maden Satın Alma Merkezleri" kurulur.

Küçük Ölçekli Maden işletmeleri üretimlerini bu Maden Satın Alma Merkezlerine satmak zorundadır.

Mali Yeterlilik

Maden müracaatı yapan kimseler Maden Kadastro Ofisine mali yeterliliklerini ve işletme sermayelerini belgeleriyle belirtmek zorundadırlar.

Anlaşmazlıkların Çözümlemesi

Maden ruhsat sahiplerinin ister kendi aralarındaki anlaşmazlıklar isterse üçüncü kişilerle olan anlaşmazlıklar Bakanlığın müdahalesi ve kurduğu komite vasıtası ile çözüme kavuşturulmaya çalışılır.

Eğer taraflar bu şekilde anlaşamazlarsa herhangi birinin Federal Yüksek Mahkeme'ye başvuru hakkı vardır.

Madenin Kapatılması

İşletme Ruhsat müddetinin dolması veya başka bir şekilde madende faaliyetin bitmesi halinde saha sahibinin alüvyal işletmelerde 3 (üç) ay, diğer maden işletmelerinde 6 (altı) ay zarfında mevcut tesislerini söküp, alet ve teçizatını sahadan alıp götürmesi gerekir.

Bu müddet zarfında sökülüp götürülmeyen tesisler Maden Teftiş Dairesince sahaya ait gayrimenkul addedilir ve mülkiyet Federal devlete geçer.

TOPRAKLARIMIZIN ALTINDAKİ DEĞERLER GÜN IŞIĞINA ÇIKIYOR...

Bu toprağın altında yatan değerleri geleceğin Türkiye'sine kazandırmak için çalışan ve bu ülkenin insanlarıyla paylaşan bir Türk şirketi var: Koza Altın.

Koza Altın bu ülkenin insanlarının altına verdiği değeri çok iyi biliyor. Geleceğimiz için güvence olarak gördüğümüz altını, bu ülkenin geleceği için çıkarıyoruz. Koza Altın, dünya standartlarında çevre teknolojilerini kullanarak, kalıcı ve ekonomik getirisi yüksek, altın madenciliği yapıyor. Ekonomik performansı ile Türkiye'nin en fazla vergi ödeyen 21. şirketi* KOZA ALTIN'dır.

Koza Altın, Türkiye'nin Altın Madeni!

Genel Müdürlük: İstanbul yolu 10. km. No: 310 06370
 Batıkent / Ankara T:0 312 587 10 00 F:0 312 587 11 00
 Şube: Ovacık Altın Madeni PK 14-15 35700 Bergama / İZMİR
 T:0 232 641 80 17 F:0 232 641 80 19
 Şube: Mastra Altın Madeni Demirkaynak Köyü / GÜMÜŞHANE
 T:0 456 247 10 01 F:0 456 247 10 14
 Şube: Kaymaz Altın Madeni Damdamca Tepe Mevki Kaymaz
 Beldesi Sivrihisar / Eskişehir
 T:0 222 721 22 52 F:0 222 721 22 51
 Şube: Himmetdede Altın Madeni, İstasyon Mahallesi,
 Ankara Caddesi No:28, Himmetdede Kasabası, Kocasinan- KAYSERİ
 T:0.352.220 7000 F:0.352.220 70 14

* Kaynak: www.gib.gov.tr

Koza Altın İşletmeleri A.Ş.

Maden Ruhsatı Elde Tutma Gider ve Maliyeti

Doç Dr. Y. Suha Nizamoğlu - Maden Yüksek Mühendisi

6309 sayılı maden yasasından günümüz yasa ve yönetmeliklerine doğru katedilen yola, ruhsat elde tutma gider ve maliyetleri açısından, baktığımızda madencilğe başlamanın maliyetinin bir hayli arttığını görmekteyiz. Eski yasada en öne çıkan ödeme, üretim yapıldığı takdirde yapılan, Devlet hakkı ödemesi idi.

Bu durum üretim yapacak veya yapan gerçek madencinin lehine idi ve gerçekten de çok teşvik edici idi. Doğal olarak her iyi niyete hitap eden yasa, yönetmelik, kural gibi bu teşvik edici düzenlemeyi kötüye

kullanan kişi ve kurumlar olmuştur. Aşağıda saydıklarımız eski yasanın kötüye kullanım gerekçelerinden bazılarıdır:

- Bilinen yerlerde cevher bitti, ama ruhsat dursun belki bir gün bir şey bulunur. Zaten masrafı yok gibi.
- Satılabilir tönörde cevher bitti, ama ruhsat dursun belki bir gün fiyat yükselir. O zaman daha düşük dereceli cevherler çalışılabilir.
- Ruhsatı düşürürsem biri alır ve maden bulursa yanarım.
- Ruhsat dursun belki eski atıklar bir gün para eder.
- Bölgede birileri maden hakkı almış.

Ben de yakınında bir şeyler görmüş-tüm, oraları kapatayım. Bir dilekçe ve pul parası değil mi?

- Madeni çalıştırmaya başlıyorlar, çevresinde kalan yer varsa kapatayım. Ya onlara, ya başkasına satarım.
- Ruhsatı tutma maliyeti yok. Üzerinde bir kaç mostra veya MTA çalışması bulursam satarım. Gelir getirebilir.
- Eski MTA raporu veya bilinen mostraları olan yerleri kapatayım. Rödövanı verir, gelir elde ederim.

Bu listeyi bir miktar daha uzatmak mümkündür. Ancak bunlar da yeterli diyelim ve kendimizi yeraltı kaynaklarını ülke kalkınması için ekonomiye kazandırmakla yükümlü kabul ettiğimiz bürokrat ve politikacının yerine koyalım. Doğal olarak, herkese bilinen mevcut manzara karşısında, bazı tedbirler almak durumunda kalırız. Bu gün gelinen durumda bir maden ruhsatını elde tutma işlem ve maliyetleri çizelgede verilmiştir.

6309 sayılı maden yasasından günümüz yasa ve yönetmeliklerine doğru katedilen yola, ruhsat elde tutma gider ve maliyetleri açısından, baktığımızda madencilğe başlamanın maliyetinin bir hayli arttığını görmekteyiz. Eski yasada en öne çıkan ödeme, üretim yapıldığı takdirde yapılan, Devlet hakkı ödemesi idi.

BAŞLIK	AÇIKLAMA	ÖDEME SIKLIĞI (AY - YIL)	"BİRİM FİYAT (TL)"	"İŞLETME RUHSATLI SAHA"	"İŞLETME TALEPLİ SAHA"	"ARAMA RUHSATLI SAHA"
Ruhsat alanı	Çeşitli mülkiyet (Ha)			2.000,00	350,00	550,00
Açık işletme izin alanı	Orman m²			10.000,00	2.000,00	
Pasa döküm alanı, altyapı izin alanı	Orman m²			3.000,00		
Sondaj cebi ve yol izin alanı	Orman m²					250,00
İşletme Ruhsat harcı	MİGEM' e ödenir	YIL		4.657,00	4.657,00	
Çevre Danışmanlığı	Danışman şirket hizmet bedeli	AY + kdv	4.657,00	7.080,00		
Çevre uyum teminatı	Ruhsat harcı kadardır		500,00	4.657,00		
Devlet hakkı	En az ruhsat harcı kadardır	YIL		3.492,75		
İl Özel İdare (Devlet hakkının %25 i buraya ödenir)	Köy kalkınması için ödenen			1.164,25		
Orman Teknik Rapor	Orman mühendisine ödenen	YIL + kdv		2.360,00		
Orman hakkı	Devlet hakkının % 30' u dur		2.000,00	1.397,10		
Teknik nezaret	Yasal zorunluk	AY + kdv		16.992,00		
Yıllık imalat haritası topoğraf gideri	Topoğraf	YIL + kdv	1.200,00	1.947,00		
Pasa ve stok sahası, yol, sondaj yeri için	Birinci yıl için	1 kere m2	1.650,00	6.000,00		500,00
Pasa ve stok sahası, yol, sondaj yeri için	Her yıl	YIL m2	2,00	3.000,00		250,00
GSM (gayri sihhi müessese) harcı	Her işletme izni için bir kez	1 kere + kdv	1,00	5.121,20		
Açık işletme için orman izni	Birinci yıl için	1 kere m2	4.340,00	10.000,00		
Açık işletme izin dosyası hazırlama	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	1,00	2.950,00		
Tesis izin projesi hazırlama	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	2.500,00			
Rehabilitasyon projesi hazırlama	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	2.500,00			
Arama sondaj ve /veya yarma dosyası hazırlama	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	2.500,00			2.950,00
Yol, pasa, enerji hattı, şantiye yeri (altyapı) dosyası hazırlama	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	2.500,00	2.950,00		
Arama ruhsatı harcı	MİGEM' e ödenir	1 kere	2.500,00			776,00
Zorunlu arama harcama tabanı	1.yıl % 40 sonraki yıllar % 20		776,00			63.000,00
Ön inceleme raporu	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	157.500,00			1.062,00
Arama projesi	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	900,00			2.832,00
Ön arama faaliyet raporu	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	2.400,00			3.540,00
Genel arama faaliyet raporu	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	3.000,00			
Detay arama faaliyet raporu	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	3.600,00		5.015,00	
İşletme ruhsatına geçme dosya hazırlama	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	4.250,00		8.555,00	
Terk raporu	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	7.250,00			
İşletme projesi hazırlama hizmeti	Danışman şirket hizmet bedeli	1 kere + kdv	700,00	8.555,00	8.555,00	
İşletme ruhsat talep harcı	MİGEM' e ödenir	1 kere	7.250,00		1.940,00	
			1.940,00			
TOPLAM				82.323,30	28.722,00	74.910,00
İşletme ruhsatı teminatı	MİGEM (teminat mektubu)	% 1 ruhsat harcı x ruhsat alanı	1 kere	46,57	93.140,00	16.299,50

Hazırladığımız çizelgede verilen değerler meslekten olmayan bir yuttaşın ruhsat sahibi olmak istediği takdirde kamuya ve hizmet alımlarına ödemesi gereken paralarıdır. İster işletme ruhsatı olsun, ister arama ruhsatı ruhsat yıllık gideri 50.000 TL'nin üzerindedir. Böyle bir rakam sermayesiz madenci için büyük değerdir. Muhtemelen 2 yıl içinde ya sıfırı tüketir ve sahayı düşürmek zorunda kalır veya düşük bir bedele elden çıkarır. Bu maliyetler artık küçük madenciyi sektörden dışlayacaktır.

Arama ve işletme dönemlerine ait yıllık giderler verilen tablodaki değerlerden her yıl için ayrı ayrı hesaplanabilir.

Ruhsat elde tutma giderleri konusunda, yasal düzenleyici kamu, vurayım derken öldürdü mü? Yoksa toplam 7 yıllık bir arama ve gerçek yatırımcı madenciye, ağır elde tutma maliyeti sonucu düşen ruhsat alanlarından yararlanma imkânı mı getirdi tartışmasını hala yapıyoruz.

Muhakkak ki tartışarak doğrusunu bulacağız. Ancak yeni düzenlemeler getirirken, yeni düzenleme ihtiyacını doğuran sebepleri, yukarıda yaptığımız gibi, iyi irdelemek ve ihtiyaca göre çözüm getirmek düzeltirken ufak tefek arızalara da yol açmamayı sağlar.

Ruhsat elde tutma giderleri konusunda, yasal düzenleyici kamu, vurayım derken öldürdü mü? Yoksa toplam 7 yıllık bir arama ve gerçek yatırımcı madenciye, ağır elde tutma maliyeti sonucu düşen ruhsat alanlarından yararlanma imkânı mı getirdi tartışmasını hala yapıyoruz.

Madencilik ve Sürdürülebilir Kalkınma

Dr. A. Vedat OYGÜR – Jeoloji Y. Müh. (Maden Jeologları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı)
(Kozal Altın İşletmeleri A.Ş. Çevre ve Kurumsal İletişim Müdürü)

Toplumun temel yaşamsal ihtiyaçlarının karşılanması ve refahının artırılması kalkınma politikalarının başta gelen amaçlarındandır. Madencilik ürünleri olmaksızın temel toplumsal ihtiyaçların karşılanması mümkün değildir. Yaşamımızı sürdürmek için ihtiyaç duyduğumuz hammaddelerin temini için de madencilik faaliyetlerine gereken ve özel önem verilmelidir. Güçlü bir madencilik sektörünün varlığı kalkınmada sürekliliğin sağlanması açısından kritik öneme sahiptir. Madencilik faaliyetleri sırasında çevreyi korumanın yanı sıra, ekonomik ve sosyal dengenin sürdürülebilirliği de esastır. Şimdiki ve gelecek kuşakların çevre-ekonomi-doğal kaynak dengesi gözetilmiş, korunmuş ve sağlıklı bir ortamda yaşamasını güvence altına alan, her açıdan sürdürülebilir bir kalkınma politikasına ihtiyaç olduğu kuşkusuzdur.

tiyacı olan hammaddeleri doğal kaynaklardan temin eden birincil sanayi faaliyetidir: “Büyütemiyorsan, yeraltından sağlayacaksın”. Üretilen maden cevherleri, toplumlara bir ekonomik değer ile sosyal açıdan doğrudan ve dolaylı iş sahaları ve katma değerler yaratmaktadır. Madencilik faaliyetleri sonucunda elde edilen metal ve minerallerin diğer sanayi dalları tarafından kullanılması sonucunda yaratılan katma değer, madencilik ürünlerinin kendi değerlerinden çok daha fazladır.

Madencilik, toprağın geçici bir süre için kullanımına yönelik bir süreçtir. Sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uyulduğu takdirde geçtiğimiz yıllarda kanıtlandığı gibi, kaynakların kullanılmasına ve korunmasına yönelik çalışmalar birbirini destekleyerek yürütülebilmekte ve çok duyarlı ekosistemlerle bile bağdaşabilen geniş çaplı kaynak kullanımları gerçekleştirilebilmektedir. Madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirildiği araziler, uygulanacak rehabilitasyon işlemleri sonucunda tarım ve besicilik için yeniden kullanılabilir duruma getirilmektedir.

Madencilik, bu genel ekonomik yararına ilaveten, gelişme yolundaki ülkeler için bir sıçrama tahtası olarak kullanılmaktadır. Değerler zincirinin başlangıcında yer alır ve dolayısıyla, birçok başka sanayi dalının ihtiyaç duyduğu ekonomik kalkınmayı başlatma kapasitesine sahiptir. Madencilik faaliyetleri, bulunduğu ülkede çok karmaşık bir tedarik hattı ve gelişmiş yerel pazarlar bulunmasını gerektirmez. Maden işletmeleri, buldukları ülkedeki yerel malzeme ve hizmet tedarikçileri için fırsat yaratırlar. Madencilik tesis yatırımları, diğer sanayi dallarına da aktarılabilecek teknoloji ve iş eğitimini de birlikte getirirler.

Madencilik, toplum bireylerinin yaşamlarını sürdürmeleri ve daha iyi bir yaşam düzeyine erişmelerinde, tarım ve hayvancılık, enerji üretimi ve diğer tüm sanayi sektörlerinin ihtiyacı olan hammaddeleri doğal kaynaklardan temin eden birincil sanayi faaliyetidir.

Madencilik, insanlık tarihinde, uygarlık yolunda yiyecek temininden sonraki ilk endüstriyel uygulamadır

1.MADENCİLİK GELİŞMENİN TEMELİDİR

Madencilikğin Ekonomiye Etkileri

Bugün ulaştığımız sosyal ve ekonomik gelişme düzeyi, uygarlık tarihi boyunca kullanılan ürünlerine bağlıdır. Madencilik, insanlık tarihinde, uygarlık yolunda yiyecek temininden sonraki ilk endüstriyel uygulamadır. Madencilik ürünlerinin arzi, gelişmiş ülkelerin mevcut yaşam standartlarının sürdürülmesi ve özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki artan nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması için gereklidir.

Madencilik, toplum bireylerinin yaşamlarını sürdürmeleri ve daha iyi bir yaşam düzeyine erişmelerinde, tarım ve hayvancılık, enerji üretimi ve diğer tüm sanayi sektörlerinin ih-

Madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirildiği araziler, uygulanacak rehabilitasyon işlemleri sonucunda tarım ve besicilik için yeniden kullanılabilir duruma getirilmektedir

Tarafların Madencilikten Beklentileri

Madencilik faaliyetleri sonucunda toplum, genel olarak, ekonomik ve sosyal faydalar elde eder. Fakat madencilik sürecinde yer alan çeşitli tarafların kendilerine özgü beklentileri de vardır.

- Ülke; madencilik sektöründen, sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın motoru olmasını bekler.
- Hükümet; madencilik sektörünün mevzuata uygun çalışmasını, işletme ve çevre standartlarını sağlamasını, yeni yatırımlar yapmasını ve yatırım alanlarını geliştirmesini bekler.

- Yöre halkı; maden işletmesinin bulunduğu yöreye istihdam, altyapı, ekonomik katkı ve sosyal fayda sağlamasını, olabilecek riskleri ve etkileri karşılmasını, maden sahasının rehabilitasyonunu bekler.
- Maden çalışanları; maden işletmesinden, emniyetli ve sağlıklı çalışma koşulları ile daha iyi bir yaşantı bekler.
- Sivil Toplum Kuruluşları; maden işletmesinin temel haklara saygı ve destek göstermesini, daha yüksek bir çevre performansı ile çalışmasını, ekolojik ve kültürel alanların korunmasını bekler
- Yatırımcı; maden işletmesinden yüksek kâr elde etmeyi ve yeni tesis yatırımları yapmayı bekler.

Toplumun Madencilğe Bakışı

Madencilik her ne kadar toplumun ihtiyaçlarının temininde temel sanayi dalı ise de diğer sanayi dallarının olmadığı kadar güçlükler ile karşı karşıyadır. Ekonomik olarak vazgeçilmezliğine karşın toplum madenciliği ısrarla sorgulamaktadır.

Özellikle radikal çevreci gruplar madenciliği, “kirlili, tehlikeli ve uzak durulması gereken” bir faaliyet olarak kamuoyuna sunmaktadırlar. Madencilik faaliyetlerinin birinden hasıl olan ufak bir yanlış bile bütün sektöre mal edilerek madenciler çevreye ve halka duyarsız olarak tanıtılmaktadır. Bu akıldışı yaklaşımın kabul görmediği açık olmakla beraber, bazı çevreciler madenciliği, çevre ile uyumsuz bir sanayi dalı olarak algılayabilmektedir.

Bu haksız yaklaşımlar sonucunda, hükümetler, bir gel-git hareketi içinde, bazen “düzenlemeler” bazen de “yasaklar” getirerek madencilik mevzuatını oluşturmaktadırlar.

Madencilik karşıtı eylemleri ile tanınan “Mineral Policy Center”, 1999 yılında yayınladığı bir raporda, günümüzde madencilik sanayisinin bir yol ayrımında olduğunu belirtmiştir. Bu kuruluşa göre, madencilik, sürdürülebilir kalkınma kavramı kapsamında çevrenin korunması ve sosyal sorumluluk ile uyumlu bir faaliyet yapılabilir.

2.SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA KAVRAMI

“Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu” (Bruntland Komisyonu) 1987 yılında ORTAK GELECEĞİMİZ raporunu yayımladıktan sonra “Sürdürülebilir Kalkınma” kavramı geniş bir uygulama alanı bulmuştur. Dünya madencilik sektörünün önde gelen şirketleri de sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun standartları maden işletmelerinde uygulamaya başlamıştır.

Bruntland Komisyonu; sürdürülebilir kalkınmayı “bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların da kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin karşılamaktır” şeklinde tanımlamıştır. Bu kavramın tanımında yer alan “ihtiyaçlar” sadece ekonomik yararlar değil, küresel zenginliği taşıyan çevresel ve sosyal olgulardır aynı zamanda. Yani ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlarken, çevrenin bu ihtiyaçları karşılayabilme yeteneği korunmalıdır.

Avrupa Birliği Konseyi, Sürdürülebilir Kalkınma'nın yüksek düzeydeki ekonomik ve sosyal kalkınmayı çevresel koruma ile bütünleştirmeyi amaçladığını belirtmiştir. Dünya Bankası, “2003 Dünya Kalkınma Raporu”nda, eğer kalkınma sürecine ilişkin kurallar şeffaf olursa ve süreç herşeyi içine alırsa kalkınmanın sürdürülebilir olacağını belirtmiştir. Bunu sağlamak için mevzuat, özel sektör girişimleri ve halkın talepleri arasında sağlıklı bir dengeyi tutturmak oldukça zordur. Aynı zamanda, yerelden küresele doğru hedefi yakalamada “doğru seviyeyi” bulmak da oldukça güçtür.

Kalkınmanın sürdürülebilir olması için üretim faaliyetleri ile çevrenin korunması, sosyal sorunların giderilmesi ve etkin yönetim sistemi bütünleştirilmelidir. Buna göre, Sür-

dürülebilir Kalkınma'nın, bir bütün oluşturan ve biri diğerinin önüne geçmeyen dört temel ilkesi vardır:

- Ekonomik kalkınma
- Sosyal sorumluluk
- Çevre koruma
- Şeffaf yönetim

Sürdürülebilir Kalkınma, ekonomik ve sosyal kalkınmayı çevresel koruma ile bütünleştirmeyi amaçlar. ECC - Towards Sustainability, COM(1999)543

Toplumlar, daha iyi bir yaşam düzeyine ulaşmak için, ihtiyaçları olan doğal kaynaklardan yararlanmak zorundadırlar. Doğal kaynakların kullanımını sürecinde, toplumun ihtiyacı olan maddelerin temin edilmesinin yanı sıra, toplum için hayati önem taşıyan “ekonomik katkı” ve “sosyal fayda” da sağlanmaktadır. Dünya toplumlarındaki ekonomik ve sosyal eşitsizlikleri ortadan kaldırma gayretlerine, böylece, bir üçüncü boyut “çevre” de dahil edilmiştir. “Çevresel değer” kavramı, ekonomik katkı ve hatta sosyal sorumluluk kavramı ile karşılaştırıldığında, bilimsel açıdan daha soyut ölçütlerle değerlendirildiğinden dolayı, tartışmaya çok açık bir nitelik taşımakta ve rahatlıkla ideolojik malzeme olarak kullanılmaktadır. İşte, birbirleriyle içiçe geçmiş ve sıkıca bağlantılı olan bu olayların bütünü sürdürülebilir kalkınmayı oluşturmaktadır.

Şu halde, sürdürülebilir kalkınma kavramı temelinde üç yönlü bir anlayış yer almaktadır: Birincisi, bir üretim faaliyeti sonucunda oluşacak

ekonomik kalkınma, sosyal ve çevresel sonuçlarıyla birlikte dikkate alınmalıdır. İkincisi, kaynakların kullanımında, gelecek nesillerin ihtiyaç ve beklentileri de hesaba katılmalıdır. Üçüncüsü, eğer etkin bir faaliyet yapmak istiyorlarsa, hükümet, sanayi ve sivil toplum işbirliği yapmak zorundadır. Sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin hayata geçirilmesi, üretim sürecinde yer alan tarafların rolleri, hakları ve sorumluluklarının anlaşılması ve tanımlanması ile mümkün olmaktadır.

Sürdürülebilir Kalkınmanın Uygulanmasındaki Güçlükler

Sürdürülebilir kalkınma kavramının hayata geçirilmesinde bazı zorluklarla karşılaşmaktadır:

- Kamu kurumlarının sürdürülebilir kalkınma kavramına uygun olarak yapılandırılmaması,
- Bu ilkeleri yansıtan politika ve kanunların hazırlanamaması,
- Yerel hedef, amaç ve politikaların ulusal politikalarla her zaman çakışmaması,
- Şirketlerin, kendilerini bu ilkelere uygun standartlara uyarlayamaması. Sürdürülebilir kalkınma kavramının anlaşılmasındaki en önemli güçlük, bu kavramın, nisbeten az bir sürdürülebilir modelden nisbeten daha fazla sürdürülebilir bir modele geçiş süreci oluşturmasıdır. Sürdürülebilirlik, hiç bir zaman, bu süreçteki bir son noktayı anlatmamaktadır. Çünkü, mevcut kurumlar, normlar ve kültürlerin sürdürülebilir kalkınma kavramı ile fazla uyumlu olmaması nedeniyle her zaman değişim zorunludur.

Sürdürülebilir kalkınmanın başarılı olması, toplumdaki bütün tarafların işbirliği içerisinde birlikte hareket etmelerine bağlıdır. Ancak bu şekilde, gelecek nesillere karşı borçlu olduğumuz çevreyi koruyarak ve sosyal sorumluluğumuzu yerine getirerek ekonomik kalkınmayı sağlayabiliriz.

3. SÜRDÜRÜLEBİLİR MADENCİLİK

Uluslararası madencilik toplumu, toplum gözünde hak ettiği saygınlığı sağlamak için yeni arayışlar içerisinde. Maden sanayisinin günümüzdeki en büyük çabası, evrensel bir yaklaşım olarak dünyanın her yerinde sürdürülebilir kalkınmayı uygulamak olmalıdır. Sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun yapılacak madencilik faaliyetleri, bu saygınlığı sağlayacaktır. Madenciler, toplumun refah seviyesini yükseltmek üzere yeraltı kaynaklarını insanlığın hizmetine sunarken, çevresel ve sosyal değerleri de koruyacak ve geliştirecek şekilde organize olmak zorundadır.

Madencilik şirketleri için “Sürdürülebilir Kalkınma” artık vazgeçilmez bir noktaya gelmiştir. “Sürdürülebilir Kalkınma” sayesinde şirketler;

- Maliyetlerini düşürmekte,
- Verimlerini artırmakta,
- Karşılaştırmalı avantaj sağlamakta,
- Yeni fırsatlar oluşturmaktadır.

Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri, bundan böyle bütün maden işletmelerinin değerlendirileceği bir uluslararası standart haline gelmektedir. Bu ilkeler, maden yatırımı için karar verme aşamasında, daha projenin başında dikkate alınmak ve aramalardan itibaren maden kapatma çalışmaları bitene kadar uygulanmak zorundadır. Belirli bir yerdeki maden işletme kararı, o projenin çevresel, ekonomik ve sosyal etkilerinin bütünleştirilmiş bir değerlendirmesinden sonra verilmelidir.

Madencilik ve Çevre Yönetimi

Çevresel değerlerin korunması, sürdürülebilir kalkınma açısından, önemli bir olgudur. Doğal kaynakların çıkarılması ve kullanılması sırasında, israfın önlenmesi ve çevresel

değerler (hava, su, toprak kalitesi, flora ve fauna) üzerindeki olası etkilerin en az düzeye indirilmesi konusu, özellikle son yirmi beş yıl içinde, madencilik faaliyetlerinde özel bir önem kazanmıştır. Bu amaçla, madencilik faaliyetleri sırasında, çevresel değerlerin korunması açısından alınması gereken önlemler konusunda uluslararası kurallar geliştirilmiş ve gerekli yasal düzenlemeler yapılmıştır. Bu gün için, artık, “gerekli çevre koruma önlemlerini yerine getirmeksizin madencilik yapmak” toplum değerlerini hiçe saymakla eşdeğerdir. Bu nedenle, ülkemizdeki madencilik faaliyetlerinde de çevre koruma konularına gerekli önem verilmektedir.

Sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uyulması amacıyla “Mevcut En İyi Teknikler” ve “En İyi Çevre Yönetim Sistemi” kavramları madencilik faaliyetlerine yerleşmiştir. Bu yeni kavramların uygulanması ile yeraltı kaynaklarının kullanılmasına ve korunmasına yönelik çalışmalar birlikte yürütülebilmektedir. Böylece, **çok duyarlı ekosistemlerde bile geniş çaplı kaynak kullanımları gerçekleştirilebilmektedir.** Ancak, tüm gelişmekte olan ülkelerin ortak sorunu olan “çevre koşullarındaki önlemlerin uygulamaya geçirilmesindeki teknolojik ve ekonomik sorunlar” ülkemizde de yaşanmaktadır.

Bu süreçte maalesef, çevre konusunda gerekli teknolojik önlemleri almayı taahhüt eden ya da her tür önlemi almış sanayi tesisleri dahi belirli ideolojik grupların hedefi haline gelebilmekte, topluma ekonomik ve sosyal katkılar sağlayacak yatırımlar engellenmeye çalışılmaktadır.

Çevre Yönetim Sistemi'nin en önemli ve temel hususu, madencilik şirketinin bir **Çevre Politikası** oluşturması ve topluma, bu politikayı bütün faaliyetlerinde uygulayacağını **Taahhüt**

etmesidir. Çevre politikası, şirketin, hem fiziksel hem de sosyal çevreye bakış açısını gösterir. Bu politika ve taahhüt, şirketin her düzeydeki çalışanı tarafından kavranmalı, kabul edilmeli ve şirketin her faaliyetinde uygulanmalıdır. Şirketler, bu konuda başarılı olabilmek için, tüm çalışanlarına sürekli ve düzenli eğitim vermek zorundadır.

Toplumla İlişkiler ve İletişim

Sürdürülebilir kalkınma kavramının madencilik faaliyetlerine uyarlanmasıyla birlikte, sadece fiziksel çevreyle ilgilenmenin yeterli olmadığı ve sosyo-ekonomik değerlendirmelerin ve sosyal çevredeki değişimler için sosyal sorumluluk projelerinin de Çevre Yönetim Sistemi'ne dahil edilmesi gereği ortaya çıkmıştır.

Madencilerin, kendilerini topluma anlatabilmeleri ve Çevre Yönetim Sistemini başarıyla hayata geçirebilmelerinin tek yolu toplumla kurulacak olumlu ilişkiden geçmektedir. Özellikle yöre halkı ve genelde toplum, konunun bütün taraflarını kapsayacak şekilde projenin faydaları ve riskleri hakkında bilgilendirilmelidir. Bu bilgilendirme işlemi, günümüzde artık, tesisin inşasını beklemeden projenin en başında, arama döneminde başlamaktadır.

Projenin yatırıma dönüşmesi için karar verme döneminde, mutlaka, toplumun bütünü temsil eden değişik grupların proje hakkındaki görüşleri dikkate alınmalıdır. Bilgilendirme toplantılarında, bu görüşlerde öne çıkan hususlar özellikle açıklanmalıdır.

Toplumla olan ilişkilerde dikkat edilecek en önemli hususlar iletişim programını en uygun başlatma ve bitirme zamanı, programa kimlerin katılacağı, hangi konuların tartışılacağı ve iletişimin ne zaman katılıma

dönüşeceği. Dünya Bankası, bu program öncesinde ve sırasında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesini önermektedir:

- Toplumla iletişim, projenin tasarımı sırasında mümkün olduğu kadar erken başlatılmalıdır.
- Bu konuda kamu yönetiminin desteği mutlaka alınmalıdır.
- Programa katılacak taraflar önceden belirlenmeli ve dahil edilmelidir.
- Yörede etkisi olan Sivil Toplum Kuruluşları (STK) da çağrılmalıdır.
- İlgili kamu kurum ve kuruluşlarının temsilcileri ile yöredeki kanaat önderleri de programda yer almalıdır.
- Program sırasında katılımcılar proje hakkında bilgilendirilmeli ve onlardan geri dönüş mutlaka sağlanmalıdır.
- Kadınların programa katılması için özel gayret sarfedilmelidir.

Toplumun bilgilendirilmesi ve iletişim kurulmasındaki en etkin yöntem, herkese açık toplantılar ve yayınlardır. Şirketin katılımcıları sabırla dinlemesi, öne sürdükleri noktaları kaydetmesi ve toplantılar sırasında herkesin konuşmasını ve görüşlerini belirtmesini sağlaması esastır.

Toplumla sağlıklı iletişim kurabilmek için mevcut STK'lar ile iletişim ve hatta işbirliği içinde olmak bir zorunluluktur. STK'lar, madencilik faaliyetinin yapılacağı bölgedeki gelişme, eğitim, sağlık, insan hakları, sosyal adalet, yardım ve çevre konularında söz sahibi olabilirler. Taraflar, karşılıklı olarak bir “yapıcı etkileşim” içinde olduklarında kendi hedeflerine daha kolay ulaşabilirler.

Toplumsal iletişim programının doğru bir temele oturtulması, iyi yönetilmesi ve olumlu sonuçlandırılması halinde, artık, maden işletme projesi hakkında toplumla bir tartışma ve çatışma olması beklenmez. Bütün aksi görüşlerin bu program sırasında tartışılması ve çözümlenmesi gerekir. Eğer hâlâ bir çözümsüzlük varsa, bazı ülkelerde, şirket, yöre halkı ve kamu yönetimi temsilcilerinin katılımı ile “Anlaşmazlık Çözüm Komitesi” oluşturulmaktadır. Avrupa “Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi” (SKS) kapsamında da

ekonomik, sosyal ve çevresel tartışmaların çözümü için Avrupa Birliği Konseyi tarafından Ombudsman'lık sistemi getirilmiştir. Buna göre, üye ülkeler, sivil toplum ve kamu yönetimi arasındaki bağlantıyı kuracak bir ulusal “Sürdürülebilirlik Ombudsmanı” tayin edecekler ve bu ombudsmanların Birlik içinde biraraya gelmesiyle de, bağımsız uzman heyeti niteliğindeki “Sürdürülebilirlik Konseyi” oluşacaktır.

Avustralya Maden Konseyi, 1996 yılında, madencilerin çevre performansını yükseltmek ve kamuya bilgi vermelerini sağlamak için Avustralya Maden Sanayi Çevre Yönetim Tüzüğü'nü uygulamaya koymuştur. Bu tüzüğe imza koyan şirketler, bütün kuralara harfiyen uyacaklarını taahhüt etmişlerdir. Dünya madencilik sektörü tarafından bu uygulamayı daha da genişletmek üzere 2001 yılında, madencilik sürdürülebilir kalkınmaya olan katkısını daha da yukarı çekmek amacıyla ICMM (International Council on Mining and Metals/Uluslararası Madencilik ve Metaller Konseyi) kurulmuştur. Üyesi olan madencilik ve metal işleme şirketleri ile kuruluşları, sürdürülebilirlik performanslarını iletilecekleri ve bu ilerlemeyi her yıl rapor edecekleri konusunda kamuoyuna taahhütte bulunurlar. ICMM bu çabaları güçlendirmek için konunun diğer taraflarını (hükümetler, uluslararası kuruluşlar, toplumlar, yerel halklar, sivil toplum ve akademi) da stratejik ortaklıklar kurmak üzere devreye sokar.

Belki ülkemizdeki madencilik, çevre ve sürdürülebilir kalkınma konularında yaşanan sıkıntıları aşmak amacıyla benzer bir oluşum gerçekleştirilerek kamuoyu rahatlatılabilir.

Sosyal Sorumluluk

Madencilik faaliyetleriyle ilgili Sosyal Etki Değerlendirme'si (SED) çok yeni bir konu olduğundan henüz bu konuyla ilgili yasal mevzuat yoktur. Bu sakıncayı ortadan kaldırmak üzere, madencilerin proaktif olması ve kendilerinin, çevresel ve sosyal sorumluluklarının bilincinde olduklarını topluma göstermeleri gerekmektedir.

Uluslararası madencilik toplumu, toplum gözünde hak ettiği saygınlığı sağlamak için yeni arayışlar içerisinde. Maden sanayisinin günümüzdeki en büyük çabası, evrensel bir yaklaşım olarak dünyanın her yerinde sürdürülebilir kalkınmayı uygulamak olmalıdır

Çevre Yönetim Sistemi'nin en önemli ve temel hususu, madencilik şirketinin bir Çevre Politikası oluşturması ve topluma, bu politikayı bütün faaliyetlerinde uygulayacağını Taahhüt etmesidir

SED'in konusu olan sosyal riskin yönetimi için en önemli araç, günümüzde birçok uluslararası madenci şirket tarafından uygulanmakta olan, "İşletme için Sosyal Ruhsat"tır. Sosyal Ruhsat, bir madencilik faaliyetine başlamadan önce toplumla kurulan sağlıklı iletişim ve katılım sonucunda yöre halkının geniş bir kesiminin bu faaliyeti benimsediğini ve desteklediğini belirten belgedir. Artık insanların yaşamadığı madencilik yapılabilecek bir yer bulmak çok güç olduğundan Sosyal Ruhsat konusu günümüzde daha da önem kazanmaktadır.

Bazı ülkelerde sosyal sorumluluk projeleri için yapılan harcamalara da vergi indirimi uygulanmaktadır. Brezilya'da şirketler, idari maliyetler içerisindeki harcamalarının bir sosyal yararı olduğunu kanıtlar ise indirim uygulanır. Okul yapımı gibi sermaye yatırımları veya öğretmen maaşları gibi harcamalar da bu indirim konusu olabilmektedir. G. Afrika'da, çalışanların yararına olan lojman, hastane, okul ve dinlenme-eglenme yerleri benzeri altyapı projelerine, toplumun yararına olan yatırımlara % 5 oranında indirim uygulanır. Peru'da, kabul edilmesi halinde sosyal amaçlı harcamalar indirim konusu olmaktadır. Papua Yeni Gine'de, yöre halkının madencilik şirketiyle yaptığı görüşmeler sonucunda karar verilen yol, köprü, eğitim ve sağlık gibi sosyal amaçlı altyapı harcamaları, hükümet tarafından onaylanması halinde, indirim tabi olmaktadır.

Madencilik şirketleri tarafından yürütülen Sosyal Sorumluluk Projeleri, sadece, yöreye ekonomik yardım veya altyapı onarımı ve inşası olarak görülmemelidir. Madencilik faaliyetinin en büyük sosyal etkisi, maden kapandıktan sonra yörenin ekonomik gücünün zayıflaması ve yerleşim yerinde nüfusun azalmasıyla görülmektedir. Madencilik faaliyeti sırasında yöre insanının gerek çalışarak gerekse hiz-

met vererek veya mal satarak kazandığı gelirler maden kapanınca bıçakla kesilmiş gibi bitmektedir. Madenin çalıştığı onlarca yıl boyunca belirli bir ekonomik ve sosyal refaha ulaşan insanlar birden bundan mahrum kalırlar. Hatta maden yakınındaki yerleşim yerlerinin bile söndüğü örnekler bilinmektedir. Şirketler, çalışanlarına ve yöre halkına, yörenin şartlarına ve yöre insanının karakterine uygun madencilik sonrasında ek gelir getirici işler konusunda eğitim vermeli, yardımcı ve destek olmalıdır. Madencilik sektörünün önündeki en büyük sosyal sorumluluk projesi bu sorunun çözüme kavuşturulmasıdır. Bir yöredeki madencilik faaliyetinin çevresel etkileriyle birlikte sosyokültürel ve ekonomik etkileri de incelenmeli ve çözümler için başında, fizibilite projesinden itibaren ortaya konmalıdır .

4. SONUÇ: MADENCİLERE DÜŞEN GÖREV

Çevre politikalarını, toplum psikolojisi yönlendirmektedir. **Madencilik çevre dostu olarak yapılabileceğini** topluma anlatmak ve uygulamalarıyla kanıtlamak, madencilerin en büyük görevidir. Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri madencilik faaliyetlerine uyarlandığında aşağıdaki gerçekler ortaya çıkmaktadır:

- Sürdürülebilir kalkınma, salt kaynakları koruma gereksesi ile üretim kısıtlanarak gerçekleşemez.
- Doğal kaynaklar, çevre dostu teknolojiler kullanılarak işletilebilir.
- Yasal mevzuattaki belirsizliği ve boşluğu gidermek için madencilik faaliyetlerine ilişkin özel çevre yönetmeliklerine gereksinim vardır. Maden şirketleri, "Sürdürülebilir Kalkınma" kavramı çerçevesinde;
- Yatırım maliyetini,
- Sosyal gelişim proje maliyetini,
- Madeni kapatma ve rehabilitasyon maliyetini

projenin hazırlık safhasından itibaren dikkate almak zorundadır.

Madenciler, sürdürülebilir kalkınma kavramını ve ilkelerini hayata geçirmek ve toplumun güvenini kazanmak için;

- Maden arama çalışmalarının sonuçlarını değerlendirirken, rezerv dışında çevresel ve sosyokültürel kriterlerin de olduğunu dikkate almalıdır.
- Fizibilite çalışmalarını sürdürülebilirlik testinden geçirmelidir.
- Projenin başlangıcından itibaren toplumla iletişim içinde olmalıdır.
- Yöre halkının endişelerine cevap verecek mühendislik ve çevre çalışmalarını yapmalıdır.
- Çevresel Etki Değerlendirme ve Sosyal Etki Değerlendirme çalışmalarını bir bütün olarak gerçekleştirmelidir.
- Ayrıntılı maden yönetim planlarını işletme öncesinde hazırlamalıdır.
- Çevre performansını sürekli olarak izlemeli ve ölçmeli, gerekli müdahaleleri yapmalıdır.
- Yöre halkıyla birlikte, iş ortağı gibi çalışmanın yollarını aramalıdır.
- Toplumun bilgi edinme hakkına her zaman saygı göstermelidir.

Ancak bu kavram ve ilkelere uyan madencilerin SÜRDÜRÜLEBİLİR MADENCİLİK FAALİYETİ yaptıklarını iddia etmeye hakları vardır.

BAŞIMIZ SAĞOLSUN

Madenlerde Sağlık ve Güvenlik Dokümanı - II Mevzuat Gereği Yapılması Gereken İş ve İşlemler

► **C. Cengiz GÖZTEPE** - Maden Mühendisi
İş Güvenliği Uzmanı (A)

Mevzuat gereği hazırlanması gerekli ve Sağlık ve Güvenlik Dokümanı içeriğine esas teşkil edecek, belgeler, bilgiler ve yapılması gerekli iş ve işlemlerin listesi Ek-1'de verilmiştir.

Tablo'nun pratik olarak kullanımına yardımcı olmak amacıyla, her madencinin kendisine göre geliştireceği bir yöntem esas olmak üzere, kodlama sistemi oluşturulmuştur.

Sekiz başlık altında toplanan belge, bilgi, iş ve işlemlerde öncelikle birinci bölüm (100 kod ile başlayan), sonrasında ise sırasıyla ikinci bölüm (200 kod ile başlayan bölüm) ve diğer bölümler (300 kod'dan 800 kod'a kadar) değerlendirilmelidir.

Temel dokümanın yer aldığı birinci bölümdeki hazırlıklar tamamlanmadan, çalışanlarla ilgili iş ve işlemlerin yapıldığı ikinci bölüme geçmek, muhakkak ki işveren yükümlülükleri açısından bir kısım olumsuzlukları da beraberinde getirecektir.

Öncelikle mevzuat açısından genel çerçevenin çizilmesi, sonrasında ise çalışanların yapacakları işe "güvenlik ve sağlık açısından uygunluk" anlamına gelecek iş ve işlemlerin yapılması gerekmektedir.

Tablo kullanımı kısa olarak aşağıda verilmiştir:

a. Kodlama

Tabloda K kısmına olarak yapılan işlem neticesinde konuyla ilgili bilgi, belge ve işlemler mevzuat açısından Evet, Var ya da Tamam ise (+1) veya (+) ya da renk ile yeşil (■), Var fakat Eksik veya Yetersiz ise (0) veya (x) ya da renk ile sarı (■) ve Hayır veya Yok ise (-1) veya (-) ya da renk ile kırmızı (■) konulmalıdır. Burada önemli olan her şey tamam ise (+1/+■), bir tane bile eksiklik ya da uygunsuzluk var ise (0/x/■) ve hiçbir şey yok ise (-1/-■) ile kodlanmalıdır. Eğer düzenlenen genel listede o işyeri için söz konusu edilmeyecek ya da değerlendirme dışı bırakılacak bir konu var ise kodlama boş ( ) bırakılmalı ya da lacivert (■) renk ile belirtilmelidir.

Tablo'nun son kısmına ise aylar sütunu eklenerek işlemlerin aylık olarak takip edilmesi mümkün olabilecektir.

b. Belge, Bilgi, İş ve İşlemlerin Açıklanması

100 Temel Doküman

101 Alt Mevzuat (Tüzük, Yönetmelik, Tebliğ)
Öncelikle, işyerinde geçerli İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı tespit edilmelidir. Bunlar, doğrudan etkili bir kısım mevzuat, ana hatlarıyla;

- Maden İşyerlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği
- Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- Tehlikeli ve Çok Tehlikeli Sınıfta Yer Alan İşlerde Çalıştırılacakların Mesleki Eğitimlerine Dair Yönetmelik
- İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik
- Tozla Mücadele Yönetmeliği
- Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik
- Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği
- İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
- İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik
- İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği
- Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik
- Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik
- Çalışanların Gürültü ile İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- Çalışanların Titreşimle İlgili Risklerden Korunmalarına Dair Yönetmelik
- Elektrik Tesislerinde Topraklamalar Yönetmeliği
- Elle Taşıma İşleri Yönetmeliği
- İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik
- İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik şeklindedir.

102 Standart

Öncelikle, işyerinde geçerli gerek iş sağlığı ve güvenliği açısından gerekse imalat açısından uyulması gerekli standartlar belirlenmelidir. Standart öncelik sırasında;

- İlgili Türk standartları,
- Avrupa standartları,
- Uluslararası geçerliliği kabul edilen standartlar, dikkate alınır.

103 Risk Değerlendirmesi

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür. İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği'ne göre

Risk Değerlendirmesi ekip tarafından yapılmalı ve periyodik olarak yenilenmelidir.

104 İç Yönerge

İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliğe göre İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu "işyerinin niteliğine uygun bir iş sağlığı ve güvenliği iç yönerge taslağı" hazırlamakla yükümlüdür.

105 Talimat

İşveren, "yapılacak işlerde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile ilgili" talimatlar hazırlayarak çalışanlara, eğitim, bilgilendirme, yazılı tebligat vs şekillerde vermekle yükümlüdür.

106 İş, Hizmet veya Ürün Uygunluk Belgeleri

İş, hizmet, ürün alımında ilgili mevzuatın gerektirdiği yükümlülüklerle uygun davranmalıdır.

107 Yönetim Sistemleri Dokümanı

Yükümlülük söz konusu olmamasına rağmen, işverence, dokümantasyon konusunda sistematik çalışma anlamına da gelebilecek, yönetim sistemleri (Ör: OHSAS) uygulanması faydalıdır.

200 Çalışanlara Yönelik Bilgiler

201 İşçi Özlük Dosyası

İşveren çalıştırdığı her işçi için bir "özlük dosyası" düzenlemekle yükümlüdür.

202 Mesleki Yeterlilik Belgesi

Çok tehlikeli sınıftaki işyerleri kapsamında yer alan madencilik işyerlerinde çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işlerde "mesleki yeterlilik" belgesi olmayanlar çalıştırılmaz.

203 Sağlık Raporu / Muayenesi

Çok tehlikeli sınıftaki işyerleri kapsamında yer alan madencilik işyerlerinde çok tehlikeli ve tehlikeli sınıfta yer alan işlerde işe girişte ve periyodik olarak işyeri hekimi tarafından verilmiş "sağlık raporu" olmayanlar çalıştırılmaz.

204 Sosyal Güvenlik Kurumu Bildirimi

Çalışanların, Sosyal Güvenlik Kurumu'na bildirim yapılmalıdır.

205 İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri

Çok tehlikeli sınıftaki işyerleri kapsamında yer alan madencilik işyerlerinde işe girişte ve periyodik olarak "iş sağlığı ve güvenliği eğitimi" almamış olanlar çalıştırılmaz.

206 Portör Muayeneleri

İşyeri Hekimi tarafından düzenlenecek program çerçevesinde yapılmalıdır.

207 Tetanoz Aşısı
İşe giriş ve İşyeri Hekimi tarafından düzenlenecek program çerçevesinde aşılama yapılmalıdır.

208 Akciğer Grafisi
İşyeri Hekimi tarafından düzenlenecek program çerçevesinde yapılmalıdır.

300 Organizasyona Yönelik Düzenlemeler ve Belgeler

301 İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu

Çalışan sayısı 50 ve üzerinde olan işyerleri ve altı aydan fazla işlerde, işveren, İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu oluşturmakla yükümlüdür.

302 İşyeri/Ortak Sağlık ve Güvenlik Birimi
İşveren, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin verilmesi amacıyla; işyeri sağlık ve güvenlik birimi oluşturmak ya da bu hizmetleri ortak sağlık ve güvenlik biriminden almakla yükümlüdür. İSGKATİP üzerinden sözleşme yapılması (İş Güvenliği Uzmanı, İşyeri Hekimi) ve bu görevliler tarafından Tespit ve Öneri Defteri'nin tutulması, İSG faaliyetleriyle ilgili olarak Yıllık Program ve Yıllık Değerlendirme Raporu hazırlamakla yükümlüdür.

303 Çalışan Temsilcisi
Çalışan sayısına bağlı olarak "Çalışan Temsilcisi" seçilmesini sağlamak, seçim yapılma imkânının olmadığı durumlarda ise atama yapılması gerekmektedir.

304 Destek Elemanı
Maden işyerlerinde; asli görevinin yanında iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili önleme, koruma, tahliye, yangınla mücadele, ilk yardım ve benzeri konularda özel olarak görevlendirilmiş uygun donanım ve yeterli eğitime sahip, her 30 çalışana "yangınla mücadele" ve "arama, kurtarma ve tahliye" konularında her biri için birer çalışanın "destek elemanı" olarak görevlendirilmesi gerekmektedir.

305 İlk yardımcı
Maden işyerlerinde, çalışan sayısının yüzde on'u (%10) kadar çalışanın, Sağlık Bakanlığı'nca yetkilendirilmiş kuruluşlardan olmak kaydıyla, İlk Yardımcı olarak eğitimi alması sağlanmalıdır.

400 Acil Durum İş ve İşlemleri

401 Acil Durum Planları
402 Acil Durum Ekipleri
403 Acil Durum İşaret ve Yönlendirmeleri
404 Acil Durum Aydınlatmaları
405 Acil Durum Tatbikatları
406 Yangın Algılama ve Söndürme Sistemleri
Maden işyerlerinde; Acil Durum Planları hazırlanması, Acil Durum Ekipleri oluşturulması, Acil Durum İşaret ve Yönlendirmeleri'nin konulması, Acil Durum Aydınlatma-

ları'nın konulması, yılda en az bir defa Acil Durum Tatbikatları'nın yapılması ve yapılan işin ve büyüklüğüne bağlı olarak Yangın Algılama ve Söndürme Sistemleri'nin tesis edilmesi gerekmektedir.

500 Makine ve Teçhizatla İlgili İş ve İşlemler

501 Ekipman Bakım Kartı
Bir kısım ekipman için bakım kartı oluşturulması gerekmektedir. Bakım kartı, "demirbaş" niteliği taşıyan ekipman ile birlikte bir kısım "kayda tabi" ekipman için de oluşturulması gerekmektedir.

502 Basıncılı Kap ve Tesisatlarda Periyodik Kontrol
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca İSGKATİP üzerinden yetkilendirilmiş ve sicil numarası verilmiş Makine Mühendisi, Makine Yüksek Teknikeri ve Makine Teknikeri tarafından yapılacak kontroller geçerli sayılacaktır. (25.04.2016 tarihinden itibaren)

503 Kaldırma ve İletme Ekipmanlarda Periyodik Kontrol
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca İSGKATİP üzerinden yetkilendirilmiş ve sicil numarası verilmiş Makine Mühendisi, Makine Yüksek Teknikeri ve Makine Teknikeri tarafından yapılacak kontroller geçerli sayılacaktır. (25.04.2016 tarihinden itibaren)

504 Tesisatlarda Periyodik Kontrol
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca İSGKATİP üzerinden yetkilendirilmiş ve sicil numarası verilmiş Elektrik Mühendisi, Elektrik Yüksek Teknikeri ve Elektrik Teknikeri tarafından yapılacak kontroller geçerli sayılacaktır. (25.04.2016 tarihinden itibaren)

505 Tezgâhlarda Periyodik Kontrol
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca İSGKATİP üzerinden yetkilendirilmiş ve sicil numarası verilmiş Makine Mühendisi, Makine Yüksek Teknikeri ve Makine Teknikeri tarafından yapılacak kontroller geçerli sayılacaktır. (25.04.2016 tarihinden itibaren)

506 Kaçak Akım Rölesi
İşyerinin ana pano ve tali elektrik panolarında seçicilik ilkesine uygun kaçak akım rölesi (artık akım anahtarı) tesis edilir.

507 Gövde Topraklaması
İşyerinin metal, elektrik aksamı, elektrik panoları vs gövde topraklaması yapılmalıdır.

600 Patlamadan Korunma ve Güvenlik Raporu

601 Patlamadan Korunma Dokümanı
Gaz, toz, sis ve buhar nedeniyle patlayıcı ortam oluşma durumu söz konusu ise "patlamadan Korunma Dokümanı" hazırlanmalıdır. Maden işyerleri, kapsam dışındadır. Maden işyerlerinin bina ve eklentileri kapsama dâhildir.

602 Büyük Kaza Önleme Politika Belgesi
İşletmeye başlanmadan önce, büyük endüstriyel kaza oluşabilecek işyerleri için, işyerlerinin büyüklüğüne göre büyük kaza önleme politika belgesi veya güvenlik raporu işveren tarafından hazırlanır.

700 İş Hijyeni İş ve İşlemler

701 Gürültü
702 Titreşim
703 Toz
704 Aydınlatma
705 Termal Konfor
706 Kimyasal Konsantrasyon

İşveren, iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar. Bu doğrultuda, işyerlerinde; gürültü, titreşim, toz, aydınlatma, termal konfor ve kimyasal konsantrasyon ölçümlerinin yapılması gerekmektedir.

800 Diğer İş ve İşlemler

801 Malzeme Güvenlik Bilgi Formları
Tehlikeli maddelerin ve müstahzarların; özelliklerine ilişkin ayrıntılı bilgileri, bulunduğu işyerlerinde madde ve müstahzarın tehlikeli özelliklerine göre alınacak güvenlik önlemlerini insan sağlığı ve çevrenin, tehlikeli maddelerin ve müstahzarların olumsuz etkilerinden korunmasına yönelik gerekli bilgileri içeren belgelerin temin edilip, etkilenen çalışanların bilgilendirilmesi gerekmektedir.

802 Kişisel Koruyucu Donanım
İşyerindeki risklerin önlenmesinin veya yeterli derecede azaltılmasının, teknik tedbirlere dayalı toplu korunma ya da iş organizasyonu veya çalışma yöntemleri ile sağlanmadığı durumlarda, çalışanlara kişisel koruyucu donanım verilmesi gerekmektedir.

803 Sağlık ve Güvenlik İşaretleri
İşyerindeki risklerin ortadan kaldırılamadığı veya toplu

Aşağıda il bazında katsayı gösterilmiştir.

Ek-3

No	Konu	AYLAR											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
100	Temel Doküman												
101	Alt Mevzuat (Tüzük, Yönetmelik, Tebliğ)												
102	Standart												
103	Risk Değerlendirmesi												
104	İç Yönerge												
105	Talimat												
106	İş, Hizmet veya Ürün Uygunluk Belgeleri												
107	Yönetim Sistemleri Dokümanı												
200	Çalışanlara Yönelik Bilgiler												
201	İşçi Özlük Dosyası												

Kolombiya: Kaçak Madende Göçük, 30 İşçi Mahsur

Latin Amerika ülkesi Kolombiya'nın güney batısında kaçak çalışan bir altın madeninde meydana gelen göçükte 3 işçi hayatını kaybetti, 30 kadar işçi ise toprak altında.

BBC'nin haberine göre; Cauca bölgesindeki maden kaçak olduğu için kaç kişinin mahsur kaldığı tam olarak bilinmiyor. Cauca bölgesi valisi Temistocles Ortega madendeki göçüğün Çarşamba gece yarısı meydana geldiğini söyledi. Associated Press haber ajansına konuşan ve altın çıkarmak için delik açmak isteyen madencilerin makineleri çalıştırdığını ve duvarlardan birinin üzerlerine çöktüğünü söyleyen Ortega, "Şu ana kadar 3 ceset çıkarıldı, başka kurbanlar var mı bilmiyoruz," dedi. Kolombiya medyası binlerce ton çamur ve taşın araziye kapladığını ve özel eğitimli köpeklerin arama yaptığını yazıyor. Cuma günü ise ülkenin kuzey batısındaki başka bir kaçak madende zehirli gazlar nedeniyle 4 işçi ölmüş, 65'i gazdan etkilenmişti. Ülkede 10 binden fazla işler durumda maden var ancak yetkililere göre çoğunluğu kurallara uymadan çalışıyor.

Kırgız hükümeti Centerra Gold ile Görüşüyor

Kırgızistan'da koalisyon hükümeti, Kumtor altın madenini işleten Kanadalı yatırımcı şirketi Centerra Gold ile varolan anlaşmayı gözden geçirmek için görüşmelere başladı

Başbakanlık'tan yapılan açıklamada, 2004 yılında yapılan ve 2009 yılında yenilenen anlaşmanın, devletin ve halkın çıkarlarına cevap vermediği belirtilerek, 2009 yılında yapılan özel anlaşmanın iptal edilmesi talep ediliyor.

Centerra Gold ile görüşmeleri yürütmek için İstişare ve Müzakere

Danışma Konseyi'nin (İMDK) kurulduğu hatırlatılan açıklamada, Centerra Gold İcra Kurulu Başkanı Lan Atkinson, Başkan Yardımcısı Dennis Kwong, Başdanışman Frank Herberta ile mali danışmanlığı yürüten Kormark Temsilcisi James Kofman'ın İMDK ile ilk toplantısını gerçekleştirdiği bildirildi.

İMDK tarafından Centerra Gold şirketinin temsilcileri, Kırgızistan meclisinin Kumtor şirketi ilgili aldığı karardan haberdar edilirken, Centerra Gold temsilcileri ise komisyonun raporu ile ilgili olarak Kırgız tarafına resmen cevap verildiği ve ilgili devlet makamlarıyla kendilerini ilgilendiren meseleleri görüşmeye hazır oldukları ifade edildi.

Toplantıda taraflar, bundan sonra ilgili görüşmeleri her iki taraftan belirlenecek mali danışmanların sürdürmesine karar verdi.

1 Trilyon Doların Üzerinde İşlenmemiş Doğal Kaynak

Afganistan kişi başına milli geliri 683 dolarla dünyada 173. sırada bulunuyor. Ancak Pentagon'a göre ülkede 1 trilyon doların üzerinde henüz işlenmemiş doğal kaynak potansiyeli var. Bundan faydalanmak için ise sadece 75 kilometre olan demiryolu ağının 3500 kilometreye çıkarılması gerekiyor.

Business Week dergisinde yer alan habere göre Afganistan'da başta demir, bakır, doğalgaz ve petrol kaynakları olmak üzere henüz işlenmemiş kaynaklar Afganistan'ın 18 milyar dolarlık ekonomisinin

yaklaşık 100 katı ekonomik büyüklüğü işaret ediyor.

Ancak bu kaynakların işlenmesi için ülkedeki çok zayıf demiryolu ağının geliştirilmesi gerekiyor. Ülkedeki tek demiryolu ağı 75 kilometre uzunluğunda 2011 de faaliyete geçen Özbekistan'ı Mezar-Şerif kentine bağlayan demiryolu.

Afgan hükümetinin 25 yıllık planında ise demiryolunu 3580 kilometrelik demiryolu inşaatı var. Ancak ülkedeki siyasi karışıklıklar ve çatışma atmosferi sebebiyle bu plan yavaş ilerliyor.

Konveyör Sistemler

Öğütücüler ve Kırma Makineleri

BELZONA
Repair • Protect • Improve

Madencilik için Çözümler

Borular

Kazıcılar/ Ekskavatörler

Maden endüstrisindeki ekipmanlar çok sert çevre koşullarında çalışmaktadır. Özetle;

- Konveyör sistemlerinde darbeye bağlı aşınma ve mekanik deformasyon
- Kazı, çekme ve yükleme makinelerinde erozyon, aşınma, yorulmaya bağlı çatlama ve yıpranma
- Öğütücülerdeki ve kırma tesislerindeki aşınma, korozyon ve yıpranma
- Pnömatik taşıma sistemlerinde aşınma

Belzona çözümleri, önde gelen teknolojisi ve 24 saat teknik desteğiyle ileride doğabilecek hasarı sınırlandırır, duruş süresini azaltır ve böylece maliyetleri düşürür.

Çekme yapmaz

Kimyasal dayanım

Çevre dostu

İsli işlemler ortadan kaldırır

Dayanıklı

Yüksek yapışma özelliği

Aşınma Dirsinci

Daha fazla bilgi için www.belzona.com

MUGESAN Mühendislik ve Gemi Sanayi Anonim Şirketi
ENGINEERING & MARINE SPECIALIST Co.Inc.

Bağdat Cad. 67 / 5 Feneryolu 34724 Kadıköy - İSTANBUL / TÜRKİYE

☎ : +90-216-411 54 66 Pbx

☎ : +90-216-386 42 48

✉ : info@mugesan.com

🌐 : www.mugesan.com

Türk Doğaltaş Sektöründe Çin'e Büyük Çıkarma

Türk Doğaltaş sektöründe Çin bayramı yaşıyor. Türkiye'nin doğaltaş ihracatında lider pazarı konumundaki Çin Halk Cumhuriyeti'ne daha fazla ihracat için kolları sıvayan Ege Maden İhracatçıları Birliği, 6-9 Mart 2014 tarihleri arasında düzenlenen Xiamen Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı'na Türkiye'den 67 firma ile katıldı.

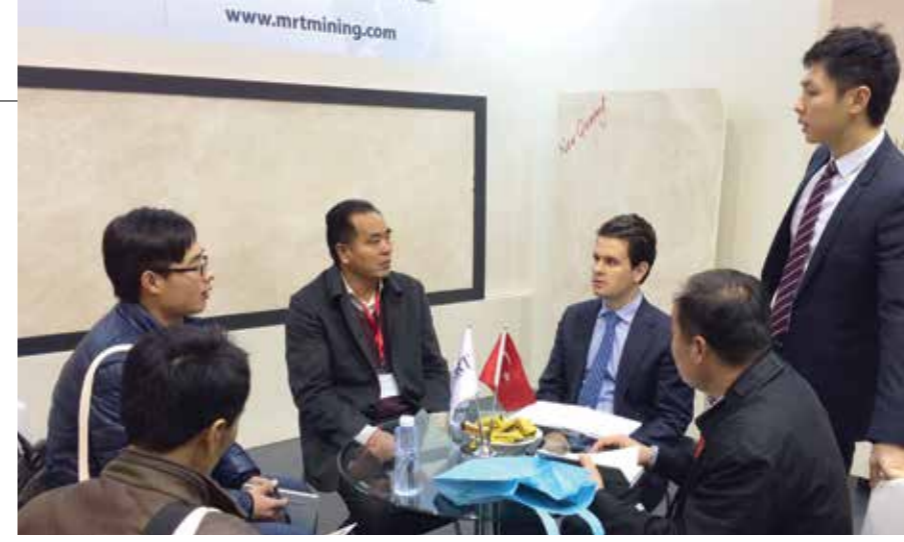

Türkiye Milli Katılım Organizasyonu Ege İhracatçı Birlikleri tarafından gerçekleştirilen Xiamen Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı'nda milli katılım organizasyonu dışında 60 civarında Türk doğaltaş firması bireysel katılımcı statüsünde Türk doğaltaşını sergilediği fuarda yabancı katılımcılar sıralamasında Türkiye birinci sırada yer aldı.

Xiamen Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı'na Ege Maden İhracatçıları Birliği'nin davetlisi olarak katılan Maliye Bakan Yardımcısı Abdullah

Cantimur, küresel krize rağmen yatırımları durdurmamayan ender ülkelerden olan Çin'e doğaltaş satmak isteyen Türk doğaltaş ihracatçılarının 12 bin km.'lik mesafeyi kat edip fuara katılarak Türkiye'nin doğaltaşlarını pazarlamasının büyük takdiri hak ettiğini söyledi.

Türkiye'den Çin'e yapılan ihracatın yüzde 67'lik diliminin doğaltaş ve maden olduğunu belirten Ege Maden İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Arslan Erdiç, Türkiye'nin ihracat hedeflerini yakalamak için bu ülkeye daha fazla doğaltaş

satacaklarını söyledi. Erdiç, "Çin doğu yakasını kalkındırdı. Şimdi iç bölgelerde inşaat yatırımlarına başladı. Bu hamleyi fırsat olarak görüyoruz. Bu nedenle bu yıl Çin'deki dünyanın en büyük doğaltaş fuarına çok daha güçlü şekilde yer alıyoruz. Milli Katılım Organizasyonu ile 67 firma katılıyoruz. 60 civarında Türk firması ise bireysel olarak katılıyor. Fuarda yabancı katılımcılar sıralamasında Türkiye birinci ülke konumunda" dedi.

Çin'in Xiamen şehrinde 6-9 Mart tarihleri arasında düzenlenen Xiamen 2014 Stone Fair Fuarı bu yıl 14. kez düzenlendi. Xiamen Stone Fair, Xiamen Jinhongxin Exhibition Co. Ltd. tarafından organize edilen ve ağırlıklı olarak doğaltaş ürünleri ile makina ve ekipman-

larının sergilendiği bir ihtisas fuarı. Fuarda, 166.000 m²lik stand alanında, 470'i yabancı (54 ülkeden) olmak üzere toplam 2.000 civarında firma stand açarak katılım gösterdi. 470 yabancı firmanın 130 tanesi Türk firmalarından oluştu.

Fuara Türkiye, doğal taş ürünleri üretimi-ihracatı alanında faaliyet gösteren 67 firma ile Xiamen International Conference & Exhibition Center'da T holünde toplam 2303 m² büyüklüğünde bir alanda milli katılım gerçekleştirildi.

Zengin doğaltaş rezervlerine sahip Fujian eyaletinde yer alan Xiamen Bölgesi, Çin'in en önemli doğal taş üretim ve ticaret merkezi konumunda. 2012 yılında 8 milyar dolara ulaşan Çin doğaltaş ticaretinin yüzde 60'ı, dünya doğaltaş ticaretinin ise yüzde 15'i Xiamen limanından gerçekleşiyor.

Xiamen Doğaltaş ve Teknolojileri Fuarı'nda Türkiye pavyonunun açılışına Maliye Bakan Yardımcısı Abdullah Erdem Cantimur, Maden İşleri Genel Müdür Yardımcısı Selahattin Erdoğan, Maden İşleri Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Eyüp Yadiğar, Türkiye Guangzhou Başkonsolosu Burak Ali Karacan, Türkiye Guangzhou Ticaret Müşaviri Hüsnü Tamer Erkan katılarak, Türk standlarını tek tek ziyaret ettiler.

2014 Xiamen Doğaltaş Fuarı katılımcıları arasında yer alan MRT Maden Sanayi A.Ş. Yönetim Kurulu Başkanı Mert Emiroğlu fuarı bizim için değerlendirdi.

Herkes merhabalar,

2014 Xiamen Doğaltaş Fuarı geçtiğimiz seneki performansını aratmadı ve yine çok hareketli ve verimli geçti. Xiamen Fuarı için geçtiğimiz senelerdeki yorumumuz bu fuarın Uluslararası boyutta bir fuar olacağı yönündeydi. Tahminlerimizin bu kadar kısa sürede tutmasında Xiamen Fuarının kendi öz başarısı olduğu kadar hızla değişen dünya konjonktürü, dolayısıyla Çin'in dünya üzerinde kazandığı yeni önemin de payı büyük.

Fuarların genel önemini herkesin bilmesi üzerine tekrarlamayacağım. Ancak Xiamen Fuarı sadece Çinli müşterilerimiz ile iş ilişkilerini bir üst boyuta çıkarmakla kalmayıp, yeni potansiyel müşterileri yakalamak, Çin doğal taş piyasasının yönünü tayin etmek ve başta Hindistan, İtalya, Brezilya, Tayvan, olmak üzere dünya doğal taş pazarında önem arz eden yeni bağlantılar kurmak açısından çok yararlı geçmekte.

İrili ufaklı binlerce üretici, projeci ve plaka tedarikçisinin katılımı ve ziyareti ile günlerin sayısız toplantılar ile geçtiği Xiamen Fuarı, iş odaklı gelen ziyaretçileri ile biz doğal taş üreticileri/ihracatçılarına ciddi müşteri potansiyeli sağlamakta diğer fuarlara nazaran bir adım önde.

Sonuç olarak, Xiamen Fuarı Çin'e doğal taş ihraç eden firmalarca katılımı zorunlu bir fuar haline hali hazırda gelmiş bulunmaktadır. Benim şahsi yorumum; Çinli müşterilerimizin son günlerde iyice üzerine vurgu yaptığı ithalata yönelik kredi alım problemlerinin giderek arttığı bu dönemde, ham madde kontrolü istekleri iyice artmış böylece kendilerini yurt dışında ve ülkemizde ocak yatırımlarına sevk etmiştir. Değişen bu konjonktür biz doğal taş üreticileri ve ihracatçıları için hayati önem taşımaktadır. Çin doğal taş piyasasını uzaktan izlemek ve kulaktan dolma bilgiler ile hareket etmek, bu bilgiler ışığında manevralarda bulunmak ne kadar sağlıklı olacak ise, söz konusu fuarları en iyi şekilde değerlendirip piyasayı analiz etmek bir o kadar yararlı olacaktır.

Saygılarımla,
Mert Emiroğlu
MRT Maden Sanayi A.Ş. - Y. K. Başkan

Okyanus Dibinde Maden Ocağına Yeşil Işık

Kanadalı bir maden şirketi, deniz dibinde kazı çalışmalarını başlatma yönünde bir anlaşmayı Papua Yeni Gine (PYG) ile imzaladı.

BBC'nin haberine göre; tartışmalı proje 1500 metre derinlikte bakır, altın ve diğer değerli maden cevherlerinin çıkarılmasını hedefliyor.

Çevreciler, okyanus tabanında yapılacak maden kazılarının sualtı yaşamı üzerinde kalıcı ve yıkıcı etkilerinin olacağını söylüyor.

Nautilus Minerals adlı şirket, 1990'lerden bu yana deniz altı minerallerini çıkarmak için girişimlerde bulunmakla birlikte operasyonun koşulları ve kapsamı ile ilgili PYG hükümetiyle uzun bir müzakere evresine girmişti.

Yeni varılan anlaşma uyarınca PYG operasyon masrafları için 120 milyon dolar katkıda bulunma karşılığında çıkarılan madenlerde yüzde 15 pay sahibi olacak.

Beş yıla kadar başlaması beklenen maden çıkarma çalışmaları, okyanus tabanındaki hidrotermal bacalar etrafında biriken mineraller üzerinde yoğunlaşacak.

Çevreciler Endişeli

Deniz dibinden çıkan asit oranı yüksek aşırı sıcak su, soğuk ve alkali deniz suyuyla karşılaştığında mineral tortularının birikmesine yol açıyor.

Bu bacalarda karadakinden çok daha zengin altın ve bakır maden cevherleri bulunuyor. Erişim sorunu ve yüksek maliyet nedeniyle benzeri planlar daha önce uygulanabilir bulunmamıştı.

Fakat son yıllarda denizde petrol ve gaz çıkarma tekniklerinin gelişmesi ve değerli metallerdeki fiyat artışı bu planları yeniden gündeme getirdi.

Çevre örgütü Greenpeace okyanus tabanlarının haritasının henüz çıkarılmadığını ve ma-

Okyanus dibinde maden ocağı açma planları yakında hayat bulacak. Kanadalı bir maden şirketi, deniz dibinde kazı çalışmalarını başlatma yönünde bir anlaşmayı Papua Yeni Gine ile imzaladı.

den çıkarma operasyonlarının buradaki yaşama ne kadar zarar vereceğinin bilinmediğini belirtiyor.

Nautilus maden şirketi ise çalışma yapılacak alanın 10 futbol sahası büyüklüğünde olduğunu ve su altı yaşamın kısa sürede normale dönmesini belediklerini söyledi.

Bu yeni sektörü denetleyen Birleşmiş Milletler'e bağlı uluslararası kuruluş, bugüne kadar 19 ruhsat verildiğini açıkladı.

KIRMA ve ELEME TESİSLERİ

KUM YIKAMA VE SUSUZLANDIRMA MAKİNALARI

SU GERİ DÖNÜŞÜM TESİSLERİ

- İMALAT PROGRAMI -

- KIRMA ELEME ve YIKAMA TESİSLERİ
- KUM ELEME ve YIKAMA TESİSLERİ
- KUM YIKAMA & SUSUZLANDIRMA MAKİNALARI
- DERE MALZEMESİ KIRMA ELEME ve YIKAMA TESİSLERİ
- STABİLİZE DAĞ MALZEMESİ ELEME ve YIKAMA TESİSLERİ
- SU GERİ DÖNÜŞÜM TESİSLERİ
- FİLTRE PRES MAKİNALARI
- PARÇALAYICI MİKSERLER
- KUM YIKAMA - AYIRMA HELEZONLARI
- ELEME MAKİNALARI 2 - 3 - 4 KADEME
- AĞIR HİZMET MADEN ELEME MAKİNALARI
- ÇİMENTO HELEZONLARI
- HAZIR BETON SANTRALLERİ
- MOBİL BETON SANTRALI
- 2 - 3 m³ TEK ŞAFTLI BETON KARIŞIM MİKSERLERİ
- MEKANİK STABİLİZASYON PLENTİ

FİLTRE PRES MAKİNALARI

www.ozfen.com

ÖZFEN MAKİNA SANAYİ ve DIŞ TİCARET A.Ş.

SAMSUN Fabrika , Organize Sanayi Bölgesi. Adnan Kahveci
Bulvarı No:44 55300 Tekkeköy / Samsun / TÜRKİYE
Tel: (+90 362) 266 91 60 pbx Fax: (+90 362) 266 91 63

İSTANBUL Ofis, Halit Ziya Türkkan Sk. Famas Plaza A Blok
Kat 6 No.21 80127 Okmeydanı - İSTANBUL / TÜRKİYE
Tel: (+90 212) 220 20 27 pbx Fax: (+90 212) 220 20 27

Güney Afrika Anıları

► Melih TURHAN - Maden Yüksek Mühendisi

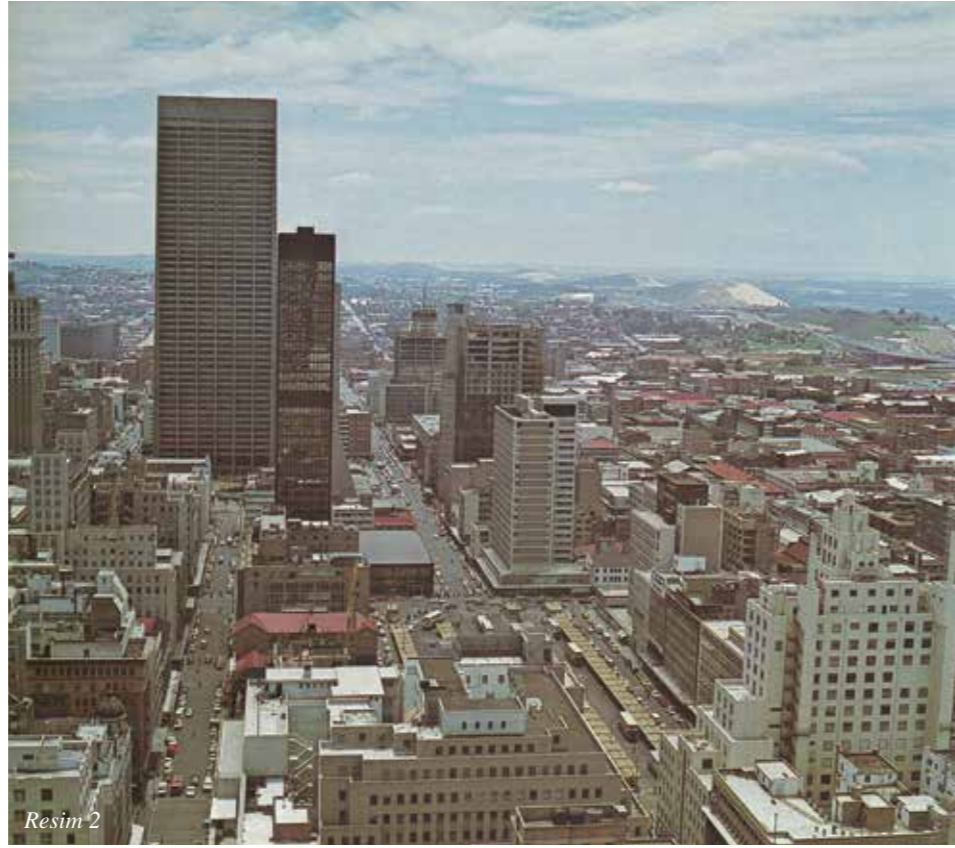
Güney Afrika'ya seyahatim 1983 yılı Temmuz ayında idi. Siyahî ırk henüz iktidara gelmemişti. Ama ülkede esaslı direnişler oluyordu. Bunun sonucu o yıl Anayasa değişikliği oldu. Başkanlık sistemine geçildi. Namibya (Afrika'nın batısında Güney Afrika'ya sınırdaş bir bölge) Güney Afrika'dan ayrıldı. Efsanevi lider Nelson Mandela hala hapiste idi.

Ben de Türk Maadin Şirketinde çalışıyordum. Göcek İşletme Müdürlüğünden İstanbul'a alınmış, şirket yönetim kurulu üyeliğine getirilmiştim. Göcekle beraber Tavas Krom işletmesi, Kırklareli-Demirköy Molibden-Bakır aramaları ve yurdun diğer bölgelerindeki arama faaliyetleri de bana bağlanmıştı.

Demirköy bölgesindeki çalışmalar esnasında hem iç bölgelerdeki bazı kayalarda ve hem de İğneada sahil kumlarında altın emareleri gördük. Sahil kumlarını da kapsayan hem de iç bölgeleri içine alan değişik madenler için arama ruhsatları müracaatları yaptık. Bu arada bazı altın ruhsatları da aldık. Bilindiği gibi o sıralar 6309 sayılı Maden Kanunu yürürlükte idi. Ruhsatlar tek bir maden için veriliyordu. Bu altın hevesimiz Demirköy'de şirkete ve bizlere bazı problemler ve zorluklar yaşattı ise de şirket (Altın madeni nasıl aranır, nasıl çıkarılır?) konusunda yerinde görüp öğrenmem için beni Güney Afrika'ya göndermeye karar verdi. Bu problemler ve zorlukları ülkenin o günlerdeki durumunu yansıtacağı için ayrı bir yazı konusu yapacağım.

Güney Afrika o sıralar yılda 1100-1200 ton altın metali üretimi ile dünyanın 1 numarasıydı. Ayrıca şirketin bağlı olduğu Metalurg Grubunun orada bir de krom madeni vardı. Grubun Güney Afrika'daki (Metallurg South Africa) Genel Müdürü bir alman olan Dr. Ing. Hans Fischer'di. Bu zat Türkiye'de şirketimizde 10 yıl kadar çalıştıktan sonra G. Afrika'ya tayin edilmişti. Kendisi ile Türkiye'den tanıştık. Bu seyahatimde madenleri ziyaret için gerekli izinlerin alınmasında, gezi programlarının yapılmasında, iase ve ibate ve otel rezervasyonları ile uçak biletleri ve araçların temini işlerinde çok yardımcı ve yararlı olmuştur. Burada kendisine bir kere daha teşekkür ediyorum. Kendisi ve ailesi, Türkiye'de doğmuş iki oğlu da sonradan benim ve ailemin dostları olmuşlardır.

Türk Hava Yollarının uçuş destinasyonları arasında o zamanlar Johannesburg yoktu. Türkiye'den başkaca direkt uçuşta yoktu. Bu yüzden Londra üzerinden gitmek zorunda kaldım. Önce Londra'ya

Resim 2

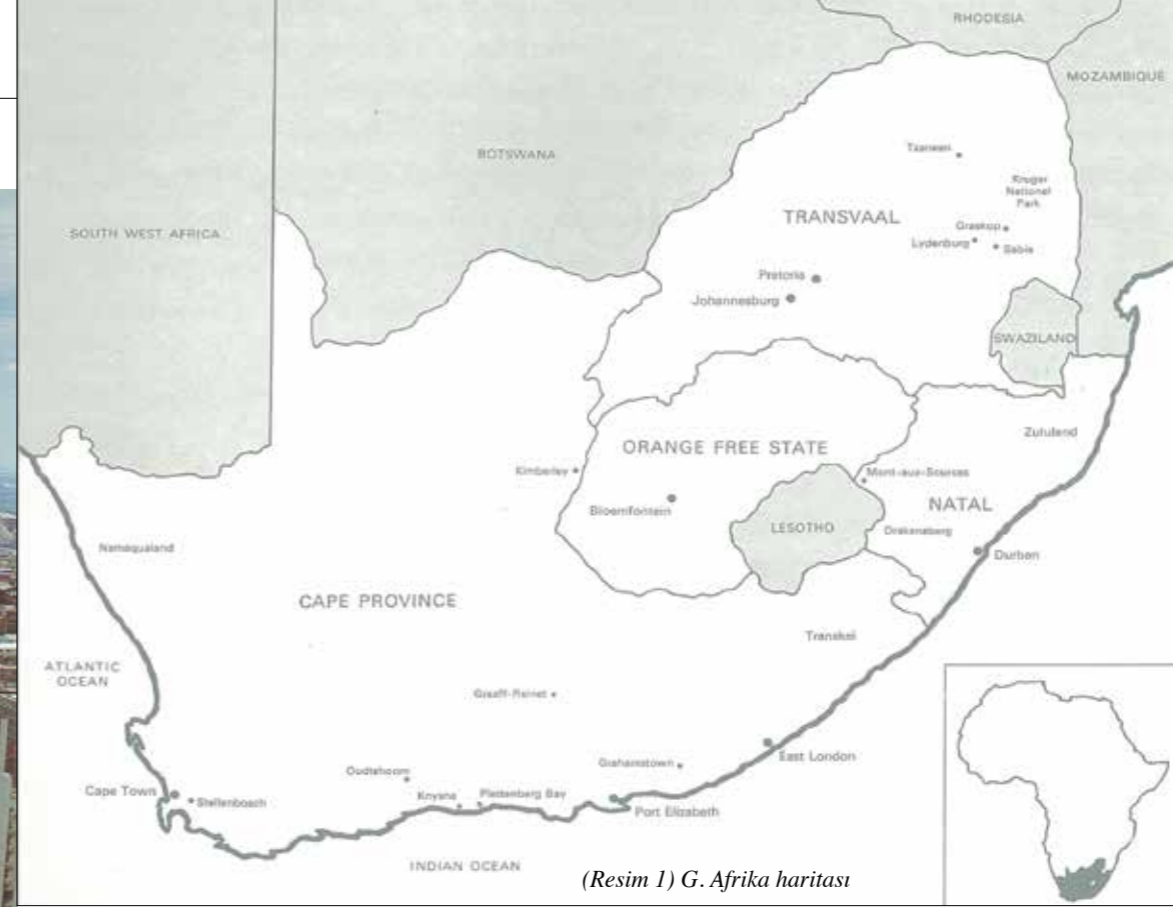

Resim 3

(Resim 5) O da Milli Kruger Park ziyareti

Hava alanından alındık ve Rosenbank isimli pek büyük olmayan fakat kaliteli ve temiz bir otele yerleştik. Burada Metallurg South Africa şirketinin misafiriyiz. Şirket merkezi Johannesburg'un modern bir semtinde bir de Rustenburg yakınlarında Watercloof adlı krom madeni var. Şirkette gezi programımız yapılmış, her şey planlanmış.

(Resim 1) G. Afrika haritası

Güney Afrika'nın Transvaal bölgesi ve bu yüksek arazi dünyanın gerçek en güzel kış iklimine sahip olduğu, nadiren yağmur yağdığı, gündüzleri hava güneşli ama geceleri esaslı soğuk yaptığı ifade ediliyor. Tabii sahil bölgeleri çok daha yumuşak ve uzun zaman tatil yapılabilecek iklimi olduğu belirtilmektedir.

uçtum. Orada iki gün kaldım. Londra'da Grubun bir şirketi olan "London and Scandinavian Metallurgical Company" mensubu arkadaşlar vize işlemlerini halletmek için yardımcı oldular.

Londra-Joburg arası direkt uçuş 11 saat sürüyor. BEA uçağı ile akşam havalandık. Ertesi sabah Joburg'ta idik. Yolculukta taşıt araçlarında genellikle pek uyuyamam. Ama bu uçuş esnasında zaman zaman uyudum. Bir ara yolu yarılacağımızı düşündüğüm bir sırada uçağın penceresinden aşağıya baktım. Ekvator bölgesinden geçiyorduk. Altımızda yoğun bir bulut tabakası vardı. Bunu çakan şimşeklerden ve sık sık yere doğru düşen yıldırımlardan görebiliyor ve anlayabiliyordum. Uçuş yüksekliğimizin otuz bin fit yani takriben on bin metre civarında olduğunu kalkışta pilotun anonsundan öğrenmişim. Bulutlar yerle bizim aramızda orta seviyenin biraz altında bir buçuk kilometre kalınlıkta idi. Yıldırımlar bu tabakadan yere doğru iniyor. Her tarafı aydınlatıyordu. Yatay veya yataya yakın şimşekler de bulut kümeleri arasındaki geçişlerle bu aydınlatmayı tamamlıyordu. Doğal olarak hâsil olan gök gürültülerini biz duyamıyorduk. Yukarıdan böyle bir cümbüşü bir ışık oyununu seyretmek benim çok ilgi-

mi çekti. Biz üstte olayın dışında idik. Görüntü bana perdede veya sahnede yapılan bir canlandırma gibi geldi. Ama gerçekti.

Bizde temmuz yazın ortası ama Güney Afrika'da kışın ortası oluyor. Uçaktan çıkışımızda soğuk fakat berberak güneşli bir hava ile karşılaştık. Johannesburg Güney Afrika'nın platosunda iç bölgede deniz seviyesinden takriben iki bin metre yükseklikte idi. Bu yükseltinin de etkisi ile kuru soğuk bir hava hüküm sürüyordu. (Resim 2).

Burası Güney Afrika'nın Transvaal bölgesi ve bu yüksek arazi dünyanın gerçek en güzel kış iklimine sahip olduğu, nadiren yağmur yağdığı, gündüzleri hava güneşli ama geceleri esaslı soğuk yaptığı ifade ediliyor. Tabii sahil bölgeleri çok daha yumuşak ve uzun zaman tatil yapılabilecek iklimi olduğu belirtilmektedir (Resim 1 G. Afrika haritası).

Hava alanından alındık ve Rosenbank isimli pek büyük olmayan fakat kaliteli ve temiz bir otele yerleştik (Resim 3). Burada Metallurg South Africa şirketinin misafiriyiz. Şirket merkezi Johannesburg'un modern bir semtinde bir de Rustenburg yakınlarında Watercloof adlı krom ma-

deni var. Şirkette gezi programımız yapılmış, her şey planlanmış. Bana da bildirdiler. Bu program çerçevesinde Transvaal bölgesinde biri grubun kendi krom madeni olmak üzere bir platin, bir antimuan ve 15 kadar irili ufaklı altın madeni olmak üzere toplam 18 kadar maden ziyaret edilecek. Bunlardan üçü Zimbabwe'de olduğu için oraya uçulacak. (Bu geziyi de ayrı bir anı yazısı konusu yapmayı düşünüyorum.) Bu meydana bir turistik gezi de programa eklenmişti. O da Milli Kruger Park ziyareti (Resim 5).

Bu geziler hakkında kısa notları hafızamda kaldığı kadar ayrı başlıklar halinde aşağıda sunmaya çalışacağım.

Johannesburg: Güney Afrika'nın en büyük şehri, ama başşehri değil. Kısaca Joburg ta deniyor. Hükümetin bulunduğu baş şehir biraz kuzeydoğuda Pretoria. Güney Afrika'da üç başkent var. Pretoria hükümet merkezi. Parlamento Cape Town'da. Adliye Bloemfontein'de. (Bu konuda dergimizin 39'uncu Eylül 2011 tarihli sayısında Maden mevzuatını inceleyen bilgi vermiştik.) O zamanlar kenttin bir buçuk milyon kadar nüfusu vardı. Resim 2'de de görüldüğü gibi modern bir şehir.

Gökdelenleri var. Ama çevresinde birçok fakir zencinin yaşadığı gecekondu mahalleleri de var. Burası Transvaal'in altın içeren Witwatersrand jeolojik sisteminin (formasyonların) sırtlar halinde yüzeylenmesi, mostra vermesi nedeniyle kurulmuş. Civarda çalışmış ve çalışmakta olan birçok altın madeni var. Resim 2'de (Bu resim 1975 yılında basılmış bir kiptan alınmıştır) arka planda görülen kesik koni veya kesik piramit şeklindeki tepeler ise bu altın madenlerinden çıkan tailinglerin (atıkların) oluşturduğu tepelerdir. O zaman bana söylendiğine göre bu pasaların en az 1,5 gram/ton Au içerikleri vardı. Şimdi bu tepeler de artık yok. Altın fiyatları o günkü 211 USD/ons'tan 1500-1600'lere çıkınca o atıklar da maden olarak yeniden işlenmiş.

Crown Madeni: Bir zamanlar dünyanın en büyük altın üreticisi durumundaydı. Bize anlatıldığına göre çalışılan zonlar 6 gr/ton Au içeriyordu. Ancak bizim ziyaretimiz sırasında dünya altın fiyatlarının düşüklüğü nedeniyle tatili faaliyet halinde idi. Fakat yerüstü ve yeraltı tesisleri olduğu gibi korunuyordu.

İlk kuruluş zamanına ait barakalar ve maden müze haline getirilmişti. Ziyaretçiler koruma altında madeni gezebiliyor, yeraltına bile inebiliyorlardı. Konu mankeni halinde bazı işçiler ilk zamanların kıyafetleriyle dere kumlarından tavalama yöntemiyle altın elde ediyorlarmış gibi rol yapıyorlardı.

Resim 6

Resim 4

Ancak üretimin yapıldığı yerleri gösteremediler. Fazla bilgi vermiyorlar. Zenginleştirme bölümünde Kadifeli masaları (Corduoy Tables) görebildik. Zaten amacımız o kadifeli masaların çalışmasını yerinde görmektir. Bu masalar içlerine uzun tüylü oluklu kadife döşenmiş 10-12 cm genişliğinde 1-1,20 metre uzunluğunda 4-5 cm derinliğinde yan yana dizilmiş hareketli tablalardan oluşuyor. Bunlar öne doğru hafif meyilli bir band şeklinde belli bir hızla yana doğru hareket ediyor. Tablaların üst tarafından su ile karıştırılmış ince öğütülmüş mal besleniyor. Platin ağır olduğu için kadifenin tüyleri arasında takılıp kalıyor. Gang malzemesi ise su ile tabladan aşağıya akıyor ve bir olukta toplanıyor. Bu makinanın imalini sonra şehirde bir atölyede de gördük. (Resim 11)

Ben bu yöntemin altın ayırmak için de uygulanabileceğini düşünerek planlarını taslak halinde A. Bert Ford'tan istedim ve imalat resimlerini çizdim. Türkiyede imal ettirdik. İğne ada sahilindeki kumlarda denedik. (Şekil 1 Kadifeli konveyörün kum yıkama devresi içinde kullanılışı hakkında bir fikir veriyor.) Makina başarılı idi. Yeterli konsantrasyon sağlanıyordu. Böyle bir makina Türkiye'de ilk defa yapılıyor ve ilk defa deniyordu. Ancak kumların tenörü ekonomik olmaktan çıktı. Başka nedenler de eklenince o iş bırakıldı. Ama makina yakın zamana kadar Türk Maadin şirketinin Demirköy'deki şantiyesinde duruyordu.

Watercloof Krom Madeni: Bu krom madeni de platin madenine yakın bir yerde bulunuyordu. Türkiye'deki krom madenlerinden çok farklı bir madendi. Jeolojik bakımdan farklı. Bir dayk şeklinde ve muntazam. Fazla tektonik etkilere

Bizim de bir grupla indiğimiz kuyu 600 metre derinlikte olmasına rağmen ancak 200 metre derinlikteki bir ayağı görebildik. Ayak üretime hazır vaziyette bütün alat ve makinaları ile çalışır konumda tutuluyordu. Nitekim ortalama yumurta büyüklüğünde kuvars çakıllarından oluşan konglomerayı delmek üzere bizim için bir martoperforatörü bir kaç dakikalığına çalıştırdılar. Bu eylem ziyaretçileri oldukça etkiliyor.

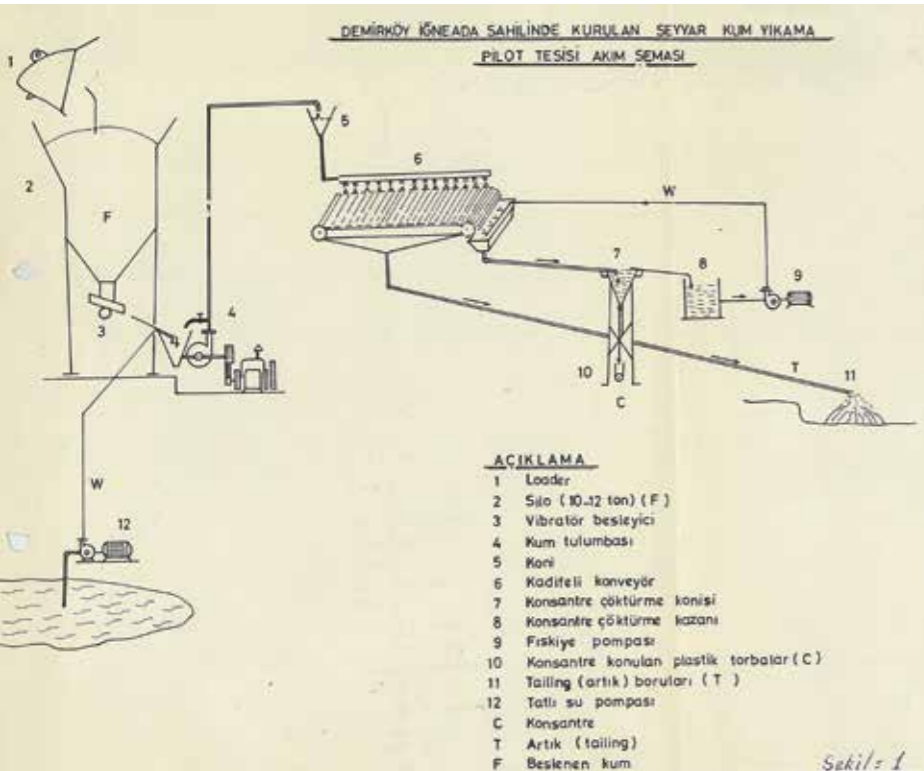
Altın içeren Witwatersrand jeolojik sistemi orta kesimlerinde tabanı granit oturan sekiz, dokuz kilometre kalınlığa erişiyor. Bu zon içinde muhtelif seviyelerde altın içeren konglomeralar, şistler ve kuvarsit katmanlarından oluşuyor. Altın konglomeraların kuvars çakıllarından ziyade katlanmış çimento malzemesi (matrix) içinde bulunuyordu.

Rustenburg Platin Madeni: Rustenburg şehri Joburg'un takriben 80 kilometre kadar kuzey batısında kalıyor. Maden de yakınlarda. Biz bu madende yeraltını göremedik. Platin ultrabazik kayalar içinde bulunuyor.

Resim 11

Zenginleştirme bölümünde Kadifeli masaları (Corduoy Tables) görebildik. Zaten amacımız o kadifeli masaların çalışmasını yerinde görmektir.

(Şekil 1 Kadifeli konveyörün kum yıkama devresi içinde kullanılışı hakkında bir fikir veriyor.)

Benim için hazırlanan programda bilhassa Türkiye’de olmayan örnekler seçilmişti. O zamanlar Türkiye’de zaten işleyen altın madeni yok. Ülkenin her tarafına yayılmış bu madenler daha çok kuzeyde Transvaal bölgesinde idi.

CIP (Carbon In Pulp), CIL (Carbon In Leach) yöntemleri ile altının kazanıldığı tesisleri, altının aktif karbondan sıyrılmasını ve elektroliz yöntemleri ile çalışan kuruluşları (Elution Plants) gördük. Eski bir yöntem olmasına rağmen hala Zn metali (toz) ile altın ayrılması işlemlerine devam eden işletmeler vardı. Bunları inceledik.

Atölyeler: Bu arada Knelson konsantratörünün prototipinin imalatını yerinde izledim. Bu alet o sıralar daha endüstriye yeni uygulanmaya başlamıştı. Bu makina santrifüj kuvvetiyle ağır mineralleri hafiflerinden ayıran basit ve değişik kapasitelerde

Bu alet o sıralar daha endüstriye yeni uygulanmaya başlamıştı. Bu makina santrifüj kuvvetiyle ağır mineralleri hafiflerinden ayıran basit ve değişik kapasitelerde imal edilebilen bir cihazdır.

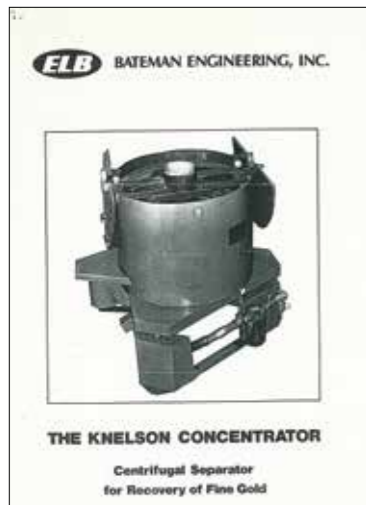
Resim 7

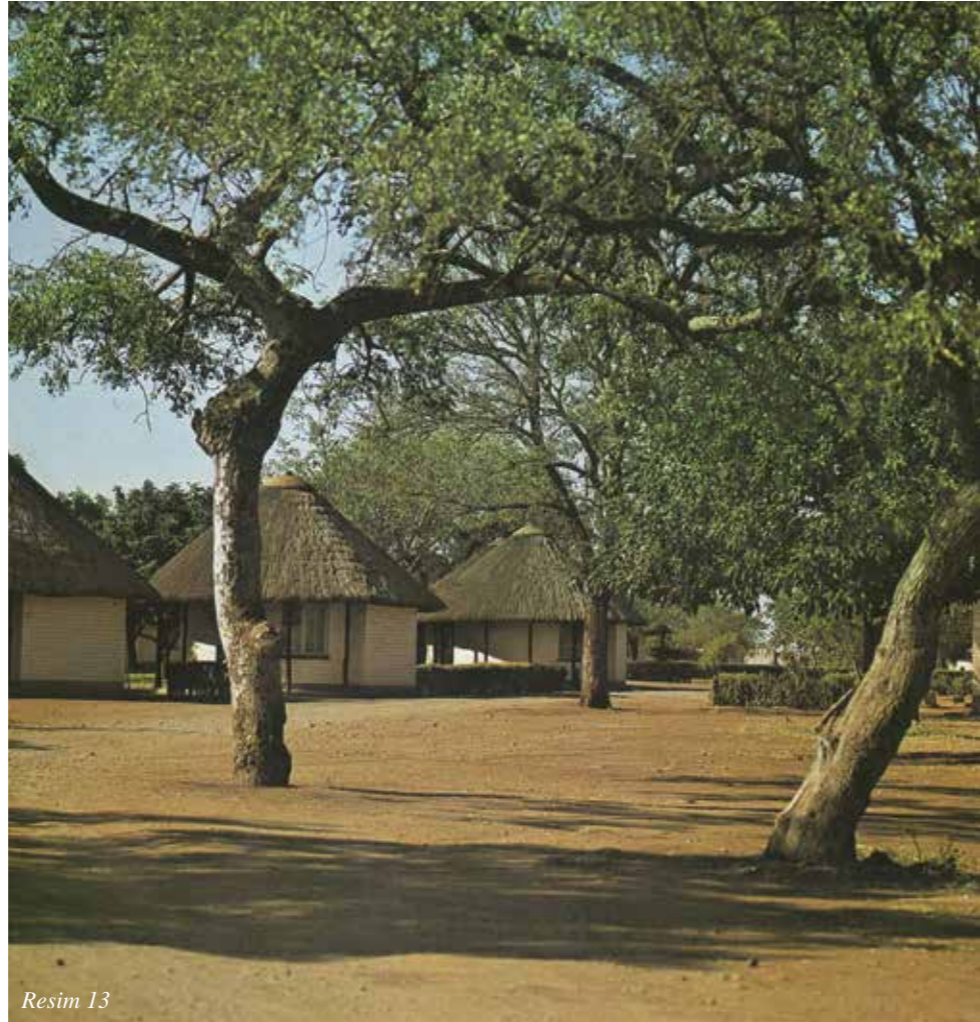
Resim 9

Resim 8

Resim 10

Resim 13

Resim 14

Resim 12

Resim 16

Resim 15

imal edilebilen bir cihazdır. (Resim 7, 8, 9 ve 10) Bunu Türkiye’de imal edip kullanmayı düşündük. Resim 11’de Rustenburg Platin madeninde kullanıldığını yukarıda anlattığım Kadifeli konveyörün atölyede geliştirilmiş şeklinin imali görülüyor. Resimde üç kişinin arasında profilden görülen kişi Maden mühendisi A. Bert Ford’dur. Metallurg South Africa şirketinde çalışıyordu ve kadifeli konveyörü geliştirmişti.

Kruger Milli Parkı (Kruger National Park): Güney Afrika’ya gelirken Kruger Milli parkını görmeden dönmek olmazdı. Şirket beni bir tur grubuna dâhil ederek Kruger Milli Parkına da gönderdi. Bu park ülkenin kuzeydoğusunda ve Transvaal’in doğusunda yeni idari bölgelere göre kuzeyi UMPOPO eyaleti içinde güneyi ise MPUMALANGA eyaleti içinde 20.000 kilometre kare büyüklüğünde bir alanı kaplayan Mozambik sınırında bir arazidir. İçinde birçok yabani hayvan gruplarının korumaya alındığı bölgeler vardır. Değişik fauna ve flora içeren bu alanlara “Game Reserve”

alanları deniyor. Bu alanlarda turistler için kurulmuş kamplar bulunmaktadır. Milli Park alanı içinde bazı köyler ve yerleşim yerleri olmakla beraber bunların ikisi güneyde Skukuza ve Kuzeybatıda Phalaborwa merkezleri hava alanları da olan yerleşim merkezleridir. Bu hava alanları Johannesburg’a uçakla bir saat mesafededir.

Ben de mürettebatı ile beraber 2+12 kişilik bir uçakla Skukuza’ya uçtum. Puro şeklinde bir uçak. Yolcular tek sıra koltuklarda oturuyor. Uçuş bir saat sürdü. Hava alanında beni tur minibüsü ile karşıladılar. Minibüsle kamp yerine hareket ettik. Kamp yolunda bir arslan sürüsü önümüzden geçti. Ben ancak sürünün son fertlerinin resmini çekmeye yetişebildim. (Resim 12) Kamp yabani hayvanların girişini önlemek amacıyla çitler ve bazı yerlerde alçak duvarlarla çevrilmiş alanlarda kurulmuşlardı.

Kampa varınca benim dâhil olduğum tur grubunun dört kişiden ibaret olduğunu gördüm. Bunlardan biri ben Türk, Diğeri Kanadalı, bir diğeri Yeni Zelandalı, ötekisi ise Amerikalı (ABD) idi.

Kamp binaları köy evleri modernize edilerek benzer şekilde inşa edilmiş, bungalov tarzında düzenlenmiş, çatıları sazla örtülü binalardı. (Resim 13) Kampların restoranı, kafesi ve küçük alışveriş merkezi de vardı.

Kampa varınca benim dâhil olduğum tur grubunun dört kişiden ibaret olduğunu gördüm. Bunlardan biri ben Türk, Diğeri Kanadalı, bir diğeri Yeni Zelandalı, ötekisi ise Amerikalı (ABD) idi. (Resim 14) İstedığınız takdirde restorana gitmeyip açık havada marketten aldığınız etleri pişirerek mangal partisi de düzenleyebilirsiniz.

Resim 15’te görüldüğü gibi biz bunu gezi dönüşümüzde akşam yemeğinde biralarımızı yudumlayarak yaptık. Kamp civarına gelip yiyecek bir şeyler bulmaya çalışan yaban domuzlarının resmini çekmek için çok uzağa gitmeye gerek yok. (Resim 16)

Grup toplanınca minibüsle milli park içinde turlamaya başladık. Minibüs şoförümüz aynı zamanda tur rehberi olduğu için vakit kaybetmeden bizi bir program dâhilinde gezdirmeye başladı. (Resim 17) minibüsün direksiyonu ve şoförü de gösteriyor. G. Afrikada direksiyon sağda. Yani trafik soldan. Bu karede önümüzden bir zebra sürüsü geçmekte idi. Yoldan çıkmak ve araçtan inip yaya dolaşmak yasak.

Resim 18. Kamp alanı dışında öğle molası verilmek için kurulmuş bir gazino veya açık hava lokantasını gösteriyor. Burası aynı zamanda (Kendin pişir kendin ye!) tarzı bir restoran. Biz de tura çıktığımızda öğlen molasını böyle bir yerde verdik. Resim 19-20-21 bir zürafa topluluğunu gösteriyor. Bir tanesi yakından geçen minibüsümüze endişe ile bakıyor.

Resim 21

Zürafa topluluğunu gösteriyor. Bir tanesi yakından geçen minibüsümüze endişe ile bakıyor.

Resim 19

Resim 20

Resim 17

Resim 24

Bir dere kenarında yarmada arıkuşlarının açtığı yuvaları gösteriyor. Bu kuşlar göçmen kuşlar olup yaz aylarında ülkemize de gelirler.

Resim 22

Resim 25

Kamp alanı dışında öğle molası verilmek için kurulmuş bir gazino veya açık hava lokantasını gösteriyor. Burası aynı zamanda (Kendin pişir kendin ye!) tarzı bir restoran. Biz de tura çıktığımızda öğlen molasını böyle bir yerde verdik.

Resim 18

Resim 22 bir dere kenarında yarmada arıkuşlarının açtığı yuvaları gösteriyor. Bu kuşlar göçmen kuşlar olup yaz aylarında ülkemize de gelirler. Resim 23 bir "baobab" ağacıdır. Ağacın kalınlığı ve büyüklüğü hakkında önünde duran kişi ile kıyaslayarak bir fikir edinmek mümkün. Resim 24. Gezi sırasında rastladığımız Afrika'ya özgü iri (bildiğimiz leylekten biraz daha büyükçe) bir kuş olan "Sekreter Kuşu"nu gösteriyor. Bu kuş yılan, fare, kertenkele ve kurbağaları avlayarak yaşamını sürdürüyor. Resim 25'te Afrika timsahını sakın bir köşede dinlenirken görüntüledim. Bu yaratıkların yetişkinlerinin ağırlıkları 800-900 kilo kadar gelebiliyor. Bizimki de buna yakın bir şey. Resim 26 ve 27. Bir erkek fili gösteriyor. Bu file gezimizin ikinci günü karşılaştık. Uzaktan bizi gördü ve rahatsız oldu. Minibüsümüze karşı hücumla geçti. Şoförümüz hemen arabayı hareket ettirdi. Resmin sonuncu karesini kaçarken geriye bakarak çektim.

Resim 27

Resim 26

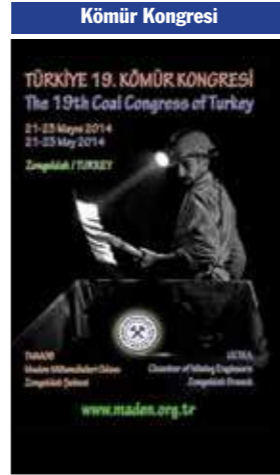
Bu tur üç günlük bir turdu. Üçüncü gün sonunda Johannesburg'a yine uçakla döndüm.

Yukarıda da bahsettiğim gibi arada bir haftalık bir Zimbabwe ziyareti var. Onu bir dahaki sayıda anlatacağım. Tam bir ay süren toplam gezi süresince çok enteresan yerler gördüm ve birçok ilginç olaylar yaşadım. Ancak dergimizin kısıtlı hacmi ve içeriği bunların hepsini anlatmama imkân vermiyor.

Dönüş: Dönüş yolculuğunu Londra yerine bu sefer Lufthansa ile Frankfurt üzerinden yaptım. Akşam Johannesburg'tan havalandık. Uçak Kenya üzerinde iken bir arıza sinyali dolayısıyla Nairobi'ye zorunlu iniş yaptı. Arıza bir saatlik bir gecikmeye neden oldu. Açıklamada tekerlek kapaklarının açılma tehlikesi olduğu anons edildi. Arıza giderildi. Kalktık. Bütün gece uçtuktan sonra sabah Frankfurt'a indik. Bir kaç saat o hava alanında bekleyerek Türk Hava Yollarına aktarma yaptım. Akşam üzeri İstanbul'da idim.

Resim 23

BAŞIMIZ SAĞOLSUN

Çalışanlarımızdan her biri ailemizin bir parçasıdır. Her bir kayıpta ailemizden bir can kopmuştur. Bir kez daha vefat eden çalışanlarımıza Allah'tan rahmet, milletimize ve ailelerine başsağlığı, sabır, yaralılarımıza acil şifalar dilerken çalışanlarımızın ve ailelerinin, maddi ve manevi yanında olacağımızı kamuoyuna saygıyla duyururuz.

Milletimizin başı sağolsun.

Saygılarımızla

SOMA Kömür İşletmeleri A.Ş.

www.tmdr.org.tr

REKLAM İNDEKSİ

Esan.....	Ön kapak içi	Martin Engineering.....	45
Soma Kömür.....	Arka kapak içi	Ant Group.....	47
Burçelik	Arka kapak	Ersel.....	57
Çayeli Bakır.....	01	Süzerteks.....	69
Kurt Sondaj.....	05	Koza Altın.....	83
Anagold.....	23	Teknomar.....	93
Ecs Kimya.....	33	Ketmak.....	99
Eti Bakır.....	35	Mügesan.....	101
Meta Nikel.....	37	Özfen.....	105
Martin Engineering.....	44		

Dergimizin reklam koşulları ve ücretleri konusunda bilgi almak için 0 212 245 15 03 numaralı telefonu arayabilir veya info@turkiyemadencilerdernegi.org.tr adresine mail atabilirsiniz

BAŞIMIZ SAĞOLSUN

SOMA FACİASI - 13 MAYIS 2014

 burçelik